

AUGUSTANA-LITURGIEN

EN ORDNING FOR HØYMESSEN

Med kirkeårets tekster, bønner, inngangssalmer m. m.

Revidert august a D 2023

Kåre Svebak

DEN ATHANASIANSCHE

TROSBEKJENNELSE

1. Enhver som vil bli salig, må framfor alle ting holde fast på den felles kristne tro.
2. Enhver som ikke bevarer denne hel og uforfalsket, vil uten tvil gå evig fortapt.
3. Og dette er den felles kristne tro, at vi ærer èn Gud i Treenheten og Treenheten i enheten,
4. i det vi verken blander sammen personene eller deler vesenet.
5. For èn person er Faderens, en annen Sønnens, en annen Den Hellige Ånds.
6. Men Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds Guddom er èn, i herlighet like stor, i majestet like evig.
7. Slik som Faderen er, slik er Sønnen, slik er også Den Hellige Ånd.
8. Uskapt er Faderen, uskapt er Sønnen, uskapt er Den Hellige Ånd.
9. Umålelig er Faderen, umålelig er Sønnen, umålelig er Den Hellige Ånd.
10. Evig er Faderen, evig er Sønnen, evig er Den Hellige Ånd.
11. Og likevel er det ikke tre evige, men èn evig,
12. likesom det ikke er tre uskapt, heller ikke tre umålelige, men èn uskapt, og èn umålelig.
13. På samme måte er Faderen allmektig, Sønnen allmektig, Den Hellige Ånd allmektig,
14. og likevel er det ikke tre allmektige, men èn allmektig.
15. Slik er Faderen Gud, Sønnen Gud, Den Hellige Ånd Gud,
16. og likevel er det ikke tre guder, men èn Gud.
17. Slik er Faderen Herre, Sønnen Herre, Den Hellige Ånd Herre,
18. og likevel er det ikke tre Herrer, men èn Herre.
19. For likesom den kristelige sannhet tvinger oss til å bekjenne hver person for seg som Gud og Herre, slik forbyr den felles kristne tro oss å si at det er tre guder eller Herrer.
20. Faderen er ikke virket av noen, heller ikke skapt, heller ikke født.
21. Sønnen er av Faderen alene, ikke virket, heller ikke skapt, men født.
22. Den Hellige Ånd er av Faderen og Sønnen, ikke virket, heller ikke skapt, heller ikke født, men han utgår fra dem.
23. Altså er det èn Fader, ikke tre fedre, èn Sønn, ikke tre sønner, èn Hellig Ånd, ikke tre helligånder.
24. Og i denne Treenhet er ikke noe tidligere eller senere, ikke noe større eller mindre, men alle tre personer er seg imellom like evige og jevnbyrdige,
25. så de - som sagt, må æres i i alle ting, både Treenheten i enheten og enheten i Treenheten.
26. Den som altså vil bli salig, må tenke slik om Treenheten.
27. Men til evig salighet er det også nødvendig at han tror ærlig at vår Herre Jesus Kristus ble menneske.
28. Det er altså den rette tro, at vi tror og bekjenner at vår Herre Jesus Kristus, Guds Sønn, er Gud og menneske:
29. Han er Gud av Faderens vesen, født før alle tider, og han er menneske av sin mors vesen, født i tiden,
30. fullkommen Gud, fullkomment menneske, bestående av fornuftig sjel og menneskelig kjød,
31. lik med Faderen etter sin Guddom, ringere enn Faderen etter sin manndom.
32. Men enda han er Gud og menneske, er han likevel ikke to, men èn Kristus,
33. èn, ikke ved en forvandling av guddommen til kjød, men ved opptakelsen av manndommen i Gud,
34. i det hele èn, ikke ved en sammenblanding av vesen, men ved personens enhet.
35. For likesom den fornuftige sjel og kjødet er ett menneske, således er Gud og menneske èn Kristus,
36. som led for frelse, før ned til helvetet, sto opp fra de døde tredje dag,
37. før opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faderens høyre hånd, skal komme derfra for å dømme levende og døde.
38. Og når han kommer, må alle mennesker stå opp igjen med sine legemer og gjøre regnskap for sine gjerninger.
39. Og de som har gjort godt, skal gå inn til det evige liv, men de som har gjort ondt, til den evige ild.
40. Dette er den felles kristne tro. Den som ikke oppriktig og fast har denne tro, kan ikke bli salig.

De ti Guds bud

Det første bud:

Du skal ikke ha andre guder enn meg

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud over alle ting og sette all vår lit til ham

Det annet bud:

Du skal ikke misbruke Herrens din Guds Navn, for Herren vil ikke holde den uskyldig som misbruker hans Navn.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke ved hans Navn banner, sverger, gjør trolldom, lyver eller bedrar, men påkaller Guds Navn i all vår nød, ber, lover og takker.

Det tredje bud:

Kom hviledagen i hu, så du holder den hellig.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke forakter prekenen og Guds ord, men holder det hellig, gjerne hører og lærer det.

Det fjerde bud:

Du skal hedre din far og din mor.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke forakter eller harmer våre foreldre og foresatte, men holder dem i ære, tjener og lyder dem, elsker og akter dem.

Det femte bud:

Du skal ikke slå i hjel.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke gjør vår neste noen skade eller noe ondt på hans leger, men hjelper og støtter ham i all legemlig nød.

Det sjette bud:

Du skal ikke bryte ekteskapet.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi lever veloppdragent og sømmelig i ord og gjerninger, og enhver skal elske og ære sin ektefelle.

Det sjuende bud:

Du skal ikke stjele.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke tar vår nestes penger eller gods og ikke drar det til oss ved falske varer eller annen svik, men hjelper ham å berge sin eiendom og bedre sine kår.

Det åttende bud:

Du skal ikke si falskt vitnesbyrd mot din neste.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke lyver på vår neste, forråder ham, baktaler ham eller fører et dårlig rykte på ham, men unnskylder ham, taler vel om ham og tar alt i beste mening.

Det niende bud:

Du skal ikke begjære din nestes hus.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke med list prøver å få tak i vår nestes arv eller eiendom ved å late som om vi har rett til det, men hjelper og støtter ham så han kan ha sitt i fred.

Det tiende bud:

Du skal ikke begjære din nestes ektemake, ansatte, buskap eller noe som hans er.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke lokker eller truer fra vår neste hans ektefelle, ansatte eller noe som hører ham til, men formaner dem til å bli hos ham og gjøre sin plikt.

Hva sier Gud om alle disse bud?

Jeg, Herren din Gud, er en nidkjær Gud, som straffer fedrenes synd på barna i tredje og fjerde ættledd av dem som hater meg. Men mot dem som elsker meg og holder mine bud, gjør jeg vel i tusen ættledd.

Hva er det?

Gud truer med å straffe alle som bryter disse bud. Derfor skal vi frykte hans vrede og ikke gjøre dem imot. Men alle dem som holder disse bud, lover han nåde og alt godt. Derfor skal vi også elske ham og sette vår lit til ham og gjerne gjøre etter hans bud.

DEN HELLIGE AVLØSNING

(DET PRIVATE SKRIFTEMÅL)

(Prest og skriftebarn tar plass i en skriftestol med skillevegg, alternativt med et bord eller lignende imellom. Det benyttes ikke håndspåleggelse (se Joh 20:23).

Jeg spør presten om han vil høre mitt skriftemål.

JEG BEKJENNER FOR DEG, MIN SKAPER OG GJENLØSER, AT JEG LIKE FRA MORS LIV ER FØDT I SYND OG UTEN EVNE TIL Å FRI MEG SELV.

MANGE GANGER OG PÅ MANGE MÅTER HAR JEG KRENKET DEG I TANKER, ORD OG GJERNINGER, BÅDE VED DET JEG HAR GJORT OG VED DET JEG HAR FORSØMT. JEG HAR IKKE ELSKET DEG AV HELE MITT HJERTE, OG HELLER IKKE MIN NESTE SOM MEG SELV. /.../

(Her kan jeg nevne en synd eller to som jeg vet om og føler.)

SKULLE DU, HELLIGE GUD, DØMME MEG SLIK MINE SYNDER HAR FORTJENT, DA MÅ JEG BLI FORKASTET FRA DITT ÅSYN.

DERFOR FLYR JEG TIL DIN STORE BARMHJERTIGHET I JESUS KRISTUS OG BER DEG: GUD, VÆR MEG SYNDER NÅDIG! AMEN.

P Gud være deg nådig og styrke din tro. Amen.

Hør hva HERREN Jesus sier (Joh 20:23):

"De som dere forlater syndene, de er forlatt. De som dere binder i syndene, er bundet i dem."

Tror du at min tilgivelse er Guds tilgivelse?

Svar: Ja.

P Deg skje som du tror.

JEG FORLATER DEG DINE SYNDER,
I FADERENS OG SØNNENS OG DEN HELLIGE ÅNDS NAVN.
AMEN.

Gå i Guds fred!

HVORFOR SAMLES VI TIL GUDSTJENESTE?

- Vi samles for å lære Gud å kjenne, og ha evig liv i ham gjennom den han utsendte, Jesus Kristus. Årsaken er en bevitnet Jesus-historie, om hans persons hemmelighet, lidelse og død, slik Det gamle testamente vitner om ham. Dette har Gud stadfestet da han reiste Jesus opp fra de døde på den tredje dag.
- Vi samles fordi Jesus Kristus er til stede i den forsamlede menighet, virksom med sitt ord i de handlinger han innstiftet og befalte før Himmelfartsdagen. Av Jesu ord mottar vi basis-kunnskap om Gud, verden og mennesket.
- Vi samles fordi det underfulle ved kirkens gudstjeneste lokker og drar. Skriftlesningene gir gudskunnskap, Prekenen utlegger Jesu undervisning, og vi lærer å kjenne den eneste sanne Gud i all hans trofasthet og kjærlighet. Under Herrens Nattverd mottar vi himmelske gaver i jordiske skikkelser, og har samfunn med Guds kirke i himmelen og på jorden.

Gud er en forsonet Gud, og Jesus Kristus er Guds fred med oss. Døpt til Jesu Kristi død, trer vi fram som Guds kjære barn. Vår tilbedelse er avslappet og rolig.

INVITASJON

«Siden vi får et rike som ikke rokkes, så la oss være takknemlige og tjene Gud slik det behager ham, med ærbødighet og frykt. For vår Gud er en fortærende ild.» (Heb 12:28f)

SYNDSBEKJENNELSE

P I Guds - Faderens og Sønnens (+) og Den Hellige Ånds Navn.

M Amen.

(Vi reiser oss)

P Gud være lovet! «Vår hjelp er i Herrens Navn,

M han som skapte himmel og jord». Amen. (Sal 124:8)

P Jeg sa: «Nå vil jeg bekjenne mine synder for Herren»,

M og du tok bort min syndeskyld. (Sal 32:5)

JEG BEKJENNER FOR DEG, MIN SKAPER OG GJENLØSER, AT JEG LIKE FRA MORS LIV ER FØDT I SYND OG UTEN EVNE TIL Å FRI MEG SELV.

MANGE GANGER OG PÅ MANGE MÅTER HAR JEG KRENKET DEG I TANKER, ORD OG GJERNINGER, BÅDE VED DET JEG HAR GJORT OG VED DET JEG HAR FORSØMT. JEG HAR IKKE ELSKET DEG AV HELE MITT HJERTE, OG HELLER IKKE MIN NESTE SOM MEG SELV.

SKULLE DU, HELLIGE GUD, DØMME MEG ETTER FORTJENESTE, DA VET JEG MEG FORKASTET FRA DITT ÅSYN. DERFOR FLYR JEG TIL DIN BARMHJERTIGHET I JESUS KRISTUS OG BER: GUD, VÆR MEG SYNDER NÅDIG!

P Samlet om Guds Ord og Sakrament, vil Gud av nåde opplyse vår forstand, kalle oss ved evangeliet, tilgi synd, fornye oss ved troen og til utgang gi det evige liv i den kommende verden.

M Amen. (Vi setter oss.)

Istedenfor skriftebønnen kan vi synge stående: «Jeg står for Gud, som allting vet...», alternativt «Herre Jesus, kom til stede...» I det private skriftemål blir syndsforlatelsen tilsagt den enkelte som ber presten høre «mitt» skriftemål. (Se forrige side.)

AUGUSTANA-LITURGIEN

EN ORDNING FOR HØYMESSEN

P = Prest. **D** = Diakon. **M** = Menighet.

A 20 = Den norske kirkes Alterbok 1920. G 20 = Graduale til A 20.

N = Norsk Salmebok 1985. T = Tone/melodi.

INNGANGSDEL

(Vi reiser oss.)

P Gud, vi ber om din velsignelse!

1. DIAKONBØNN, LOVPRISNING OG INNGANGSORD

D Du som gjorde oss til prester for deg i den hellige dåp, kom med ditt nåderike også til oss, så vi med Jesus Kristus til gave har evig liv i deg, og i din tro tjener deg i din evige hellighet og rettferdighet.¹

P Verdig er du all takk og lov, Gud Fader, Sønn (+) og Hellig Ånd, i herlighet like stor, i Guddoms majestet like evig.

M Amen. *(Døpte kan slå korsets tegn (+) til en påminnelse om sin barnerett hos Gud,*

P *(Fremsier dagens inngangsord.*

2. INNGANGSSALME – (FRA SALMENES BOK, SE TEKSTBOKEN)

3. KYRIE ²

M: Kyrie eleison! Herre, miskunn deg over oss.

P: Gi oss bønnens Ånd.

M: Kriste eleison! Herre, miskunn deg over oss.

P: Gi forstand på ditt Ord

M: Kriste eleison! Herre, miskunn deg over oss.

P: og bevar oss i din fred.

¹ Mt 4:17, Joh 17:3, Rom 10:e. 1 Pet 2:4-6, Åp 1:5f, 22:20, osv.

² Sak 12:20. Lk 24:45, Joh 15:3, 17:20. Rom 10:17. Ef 2:14, Fil 4:7.

4. DET STORE GLORIA – ENGLNES GLORIA

P Æren er Guds i det høyeste,

M og fred på jorden, Guds velbehag til mennesker.³

ALTERNATIV 1:

P Herre Gud, himmelske konge, allmektige FADER, du som med din herlighet tok bolig iblant oss,

M Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.

P O Herre, du Den aller Høyestes enbårne SØNN, Jesus Kristus, du vår Herre og Gud, Lammet som er slaktet, du vår rettferdighet hos Faderen, miskunne oss,

M: Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg,

P for du alene er hellig, du alene er Herren, du alene er Den Høyeste, Jesus Kristus, med DEN HELLIGE ÅND, i Gud Faders herlighet.

M: Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg. Amen.

ALTERNATIV 2:

P Alene GUD i himmelrik / Skje lov for all sin nåde,

M som han har gjort på jorderik hvor synd og død må råde. / På jord er kommen glede, fred, / Og mennesker må frydes ved Guds nåde og god vilje.

P Lov, takk og pris fra jorderik / Fra Adams ætt nå lyder:

M "O FADER vår i himmelrik, Du kjærlighet oss byder. / Du all ting har i vold og makt, / Det alt må fram som er din akt, / Vel den deg kunne frykte.

P O GUDS ENBÅRNE, Jesus Krist, / Høyt over verdens riker,

M Du ene er vår Frelser visst, som oss med Gud forliker. / Alt med ditt blod, din harde død / Du løste oss av syndens nød, / Gi i din tro vi bliver.

P O HELLIG ÅND, vår trøster sann, / All sannhet oss vil lære.

M Gi i Guds ord vi holder fast og lever Gud til ære!

Vokt oss fra djev'lens falske list, / Lær oss å tro på Jesus Krist, / Oppreist med ham til livet."

ORDETS LITURGI

5. HILSEN⁴

P HERREN være med dere

M Og med din ånd

³ Lk 2:14.

⁴ Dom 6:12, Rut 2:4. Mt 28:20, 2 Tim 4:22. Med denne hilsen konstituerer vi og opphever vi rettsforsamlingen I Guds rike, samlet for å utøve døptes barneregt hos Gud.

6. KOLLEKTBØNN

P La oss be. /.../

M Amen

(Vi setter oss.)

7. FØRSTE LESNING: FRA DET GAMLE TESTAMENTE

P Så sier HERREN: «Hør, så får dere leve.»⁵ Denne hellige lektie står skrevet /.../ - Gud har talt.

M Gud, vi takker deg

(Her kan SVARSANG benyttes. Se «Kirkesang».)

8. ANDRE LESNING: FRA DET NYE TESTAMENTE

P Hør! Denne hellige epistel/lektie står skrevet hos /.../ - Gud har talt.

M Gud, vi takker deg

9. DAGENS SANG

10. TREDJE LESNING: DAGENS EVANGELIUM

P Hør! Dette hellige evangelium står skrevet hos /.../ - Gud har talt (*løfter opp Bibelen.*)

(Vi reiser oss.)

M Gud være lovet. Halleluja, halleluja, halleluja!⁶

11. TROSBEKJENNELSE

ALTERNATIV 1: DEN APOSTOLISKE TROSBEKJENNELSE:⁷

P Dere er alle Guds barn ved troen på Kristus Jesus, for så mange som er døpt til Kristus, er blitt ikledd ham.⁸ Så la oss fremsi forsakelsen og bekjenne vår hellige tro:

M Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger. Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, / himmelens og jordens skaper.

Og jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår HERRE, som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd *** født av jomfru Maria, / pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, /

før ned til helvetet, stod opp fra de døde tredje dag, / før opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, / skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, / èn, hellig, allmenn kirke, de helliges samfunn, / syndenes forlatelse, kjødets oppstandelse og det evige liv. Amen.

ALTERNATIV 2: DEN NICENSKE TROSBEKJENNELSE:⁹

⁵ Jes 55:3.

⁶ Sal 68:36.

⁷ T: N 944 el S 105.

⁸ Gal 3:27.

⁹ T: N 945. På Trefoldighetsfest benyttes Den athanasianske bekjennelse, fremsagt vekselvis

P Vi tror på èn Gud,

M den allmektige Fader, som har skapt himmel og jord, alt synlig og usynlig.

Vi tror på én HERRE, Jesus Kristus, / Guds enbårne SØNN, født av Faderen før alle tider, / Gud av Gud, lys av lys, sann Gud av sann Gud, / født, ikke skapt, / av samme natur som Faderen. / Ved ham er alt blitt skapt. / For oss mennesker og til vår frelse steg han ned fra himmelen, / og ved Den Hellige Ånd og av jomfru Maria ble han menneske av kjøtt og blod. (---) / Han ble korsfestet for oss under Pontius Pilatus, led og ble begravet, / før ned til helvetet, oppstod den tredje dag, slik Skriftene har sagt, / og for opp til himmelen, / sitter ved Faderens høyre hånd, / skal komme igjen i herlighet for å dømme levende og døde, / og hans rike skal være uten ende.

Vi tror på Den hellige ånd, / som er HERRE og gjør levende, / som utgår fra Faderen og Sønnen, / tilbes og æres sammen med Faderen og Sønnen, / og som har talt gjennom profetene. / Og at det er èn, hellig, allmenn, apostolisk Kirke. / Vi bekjenner èn dåp til syndenes forlatelse / og venter de dødes oppstandelse og et liv i den kommende verden. Amen.

(Vi setter oss.)

12. PREKEN¹⁰

P Må nåde og fred bli dere rikelig til del ved kunnskapen om Gud og Jesus, vår HERRE! (2 Pet 1:2)

Dette hellige evangelium står skrevet hos evangelisten /.../ Hellige Gud! Hellige oss i sannheten. Ditt ord er sannhet. /.../

(Vi reiser oss etter prekestolbønnen.)

13. SANG

14. TAKKEBØNN¹¹

P Pris HERREN for kall og opplysning ved Kristus Jesus,¹² for å tjene deg, du levende Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd.¹³

D *Trofaste Gud, deg takker vi for barneretten hos deg, gitt i vår dåp, og for det nye livet i din Sønn, Jesu Kristi rike. Forén oss i ditt Ords sannhet lik korn i brød, så vi med Kristus til gave lever med ham til eksempel.*¹⁴

M Æren er Guds i det høyeste

P for deg tilkommer all ære, takk og pris, du som var og er og blir en sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet.¹⁵

M Amen. Halleluja.

mellom to grupper.

¹⁰ Jf Joh 17:3. Høytidsverset synges på store høytidsdager etter prekenteeksten. Etter prekenen følger dagens prekestolbønn.

¹¹ Benyttes sammen med Forbønn alternativ 1: Fredslitani.

¹² 2 Tim 1:9f. Jf Rom 8:35, 39, 1 Tim 1:5., 2 Tim 1:7.

¹³ Ef 1:4, Fil 2:15, Kol 1:22, 1 Tess 1:9.

¹⁴ Rom 6:3f, 11, Ef 2:10, Tit 3:8.

¹⁵ Sal 118:14, Åp 5:13.

15. FORBØNN¹⁶

ALTERNATIV 1: FREDSLITANI:¹⁷

P I fred la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Om fred fra det høye, om frelse for våre sjeler, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Om fred i all verden, om enig bekjennelse til Kristi ord, om samhold i Guds hellige Kirke, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D For alle som her trer inn med tro, ærbødighet og gudsfrykt, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D For vår prest (og biskop N), og for alle Kirkens tjenere i Kristus, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D For denne by/bygd og for alle land og steder, og for de troende som bor der, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Om tjenlig vær, om rikelig grøde på jorden, om fredelige tider, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D For dem som ferdes på land og hav og i luften, for de syke og for dem som lider, for fanger og deres frelse, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Om redning fra all trengsel, vrede, nød og fare, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Skynd deg til redning og bevar oss, o Gud, i din nåde.

M HERRE, miskunne oss

D La oss komme Guds trofaste vitner i hu og deres utgang, / så vi overgir våre liv til Kristus Jesus

M Ja, til deg, HERRE

P for din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, du som var og er og blir én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet..

M Amen

ALTERNATIV 2: FORBØNNSLITANI

P La oss be for GUDS SKAPERVERK under syndefallets kår:

D Om øvrighet til velsignelse for alle folk, om frihet og fred for alle undertrykte, / om daglig brød for alle fattige, la oss be til HERREN

M HERRE, forbarme deg

D Om trygghet for alle flyktninger, om legedom for alle krigsofre, / om støtte til alle dem som står alene, la oss be til HERREN

¹⁶ I advent- og fastetidene benyttes i stedet Botslitaniet, s. 31. Unntak er Maria Budskapsdag.

¹⁷ T: N 952.

- M HERRE, forbarme deg
- D Om rikelig høst av markens grøde, av all ærlig næring, og av alt edelt håndens og åndens arbeid, la oss be til HERREN
- M HERRE, forbarme deg
- D Om vern for hvert barn i mors liv, / om verge for alle foreldreløse, / om lindring og trøst til alle syke og sorgfulle, la oss be til HERREN
- M HERRE, forbarme deg
- D Om alles høyaktelse for din forening av mann og kvinne i ekteskap, / om kjærlighet og fred i alle hjem, la oss be til HERREN
- M HERRE, forbarme deg
- P La oss be for GUDS KIRKE i denne verden:
- D Om Guds ords fremgang, / om samling av hedningenes fylde og Israels rest, la oss be til HERREN
- M HERRE, hør oss i nåde
- D Om diakoner i Jesus Kristus, / om prester som før oss med ditt ord i rette tid og lever deretter, la oss be til HERREN
- M HERRE, hør oss i nåde
- D Om vern mot villfarelse, / om kristen oppseding i forsakelse og tro, la oss be til HERREN
- M HERRE, hør oss i nåde
- D Om utholdenhet i bønner, / om styrke til dem som lider for Jesu Navns skyld, / om velferd for dem som gjør ondt mot oss, la oss be til HERREN
- M Hellige, trofaste Gud, hør oss i nåde:
- P Du som åpnet troens dør i din Sønnens lidende lydighet / deg takker vi for alle dine hellige som nå er hjemme hos deg. Gjør oss tålmodige i trengsler og faste i håpet, så også vi får skue deg i din herlighet.
- Amen, velsignelsen og æren, visdommen og takksigelsen, makten og kraften tilhører vår Gud i evigheters evighet.¹⁸
- M Amen, amen.

¹⁸ Åp 7:12. Joh 10:7, 11:25, 14:6, 1 Mos 3:24, Heb 13:12-14 osv.

16. BEREDELSESSANG (OG INNSAMLING AV GAVER)¹⁹

(P Allmektige, trofaste Gud, du som var, er og blir i evighet, deg takker vi for frukten av menneskers arbeid og ber deg: Gi at disse gaver må avhjelpe nød og trang, og tjene din kirkes enhet og vekst i Kristus Jesus, vår Herre.

M: Amen.)

NATTVERDENS LITURGI

D Det hellige for de hellige! (Mt 7:6)

17. FREDSHILSEN

P *Hils hverandre med «Guds fred». (Vi håndhilser de nærmest stående med ”Guds fred”.)*

18. NATTVERDLOVPRISNING

P Løft deres hjerter til HERREN

M Vi løfter våre hjerter til HERREN

P La oss takke HERREN, vår Gud

M Han er verdig all takk

P Sannelig rett er det at vi nå og alltid og i evighet priser deg, hellige HERRE, allmektige Fader, evige Gud, ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre,

Advent-tiden:

for med sin lidelse og død har han fridd oss fra alle synder, og fra dødens og djevelens makt, / for at vi skal leve under ham i hans rike og ved troen tjene ham, / kledd i din evige rettferdighet.²⁰

Eller:

for med hans komme har du oppfylt ditt løfte til Abraham, / og velsignet oss med all Åndens velsignelse i himmelen, / og lar oss vente Kristus Jesus som vår frelser på Dommens dag.²¹

Juletiden:

for født av kvinne, født under loven, har han oppfylt loven, / og lydig til døden frikjøpt dem som var under loven, / så vi skulle få barnrett.²²

Eller:

for åpenbart i julenatten ble din hemmelighet fra evighet. Synlig i Jesus-barnets skikkelse, var Gud og menneske forenet i Jesu person.

Maria-dagene 2.2., 25.3 og 2.7.:

¹⁹ Under sangen kan innsamling av pengegaver skje på den måte som er bestemt av menighetsrådet. Gavene plasseres på Herrens bord i markert avstand fra nattverdelementene. Etter sangen fremsier presten takkebønnen.

²⁰ Mt 26:28, Apg 20:28. Åp 1:6, 19:8, Jf Kristi kirkebrud, Sal 45:13, Ef 5:25-27.

²¹ Fil 3:20, Joh 14:3.

²² Gal 4:4f.

for han er en utstråling av din herlighet, / og alt bærer han med sitt kraftige ord, / og alle kaller han i Jesu Navn til omvendelse og syndenes forlatelse, / og med ham til gave lar han oss seire i troens gode strid.

Åpenbaringstiden:

for han viste seg for verden i vår dødelige menneskenatur, / og med sin udødelige Guddoms natur har han beseiret syndens og dødens og djevelens makt, / og virksom med sitt Ord lar han oss kjenne deg i din trofaste kjærlighet, / og ha evig liv.

Fastetiden:

for i Kristi død på korsets tre har du forsonet verden med deg selv, / og lar nå det evige liv velle frem av Livets tre.²³

Skjærtorsdag:

for med din nådepakt i Kristi død er han vårt rette påskelam, / som med sitt ord gir samfunn med sitt hellige legeme og blod, rakt frem i brødets og vinens skikkelser i sin nattverd, / hans venner til syndenes forlatelse, liv og salighet.

Påsketiden:

for med sin uskyldige lidelse og død har han beseiret synd og død og satans rike, / og til et evig vitnesbyrd reiste du ham opp fra de døde, erklært rettferdig i alles sted, / og i dåpen til hans død ble vi ikledd hans evige rettferdighet, til salighet for hver den som tror, for med ham til gave tjene deg, enhver i sitt kall,

Kristi Himmelfartsdag og Trefoldighetsfest:

for oppreist fra de døde viste han seg for mange disipler, / og opptatt til himmelen i deres påsyn, er han virksom til stede i den forsamlede menighet, / og ved troen gjør han oss delaktige i hans guddommelige natur²⁴

Pinsedagene:

for apostlene utrustet du med Åndens gaver / til å forkynne frelsens evangelium på mange tungemål og overgi din lære til kirken, / til trøst og glede for ditt folk av mange folkeslag.²⁵

Kirkeårets kirkedel:

for lydig til døden på korset, reiste du ham opp fra de døde, rettferdiggjort i alles sted. / Og oss lar du leve som dine kjære barn, / så vi oppreist med ham i dåpen til hans død, / kan tjene deg ved troen i din evige rettferdighet.²⁶

Reformasjonsdagen – 25. Juni:

for med Jesu Kristi oppstandelse fra de døde har du stadfestet hva Skriftene vitner om ham, / så vi reist opp fra døden i våre synder kan tjene deg, frelst av nåde.

²³ Joh 15:1-11.

²⁴ 2 Pet 1:4f.

²⁵ Sal 67:5, Ef 1:13.

²⁶ Joh 1:29, 17:20. 1 Kor 1:20f, Rom 4:25.

Kristi Forklaringsdag:

for hans Guddom lot du gjennomstråle hans ansikt, / og befalte apostlene og oss alle å høre hans ord til salighet.

St Mikael's dag – Mikkelsmess 29. september:

for ved ham omgir du ditt folk med dine engleskarer, / til vern mot satans løgn og tyranni.

Alle helliges dag – Allehelgensdag:

for sammen med din triumferende kirke i himmelen lar du din kjempende kirke på jorden synge med i Lammets sang for din trone, / og prise deg for seieren i kraft av Lammets blod.

FELLES AVSLUTNING GJENNOM KIRKEÅRET:

Derfor lovsynger engleskarene din herlighet, / og din Kirke i himmelen og på jorden priser ditt Navn med samstemmig jubel. / Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

M Hellig, hellig, hellig er HERREN Sebaot, / all jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. / Velsignet være han som kommer i HERRENS Navn. Hosianna i det høyeste.

19. TAKKSIGELSESBØNN OG HERRENS BØNN

P La oss atter takke og be.

Hellige, trofaste Gud, alle tings opphav, både synlig og usynlig; / Du overløt ikke Adams ætt til syndens og dødens vold, / men gav Abraham løftet om din velsignelse til alle folk. / Ditt folk fridde du ut av trellekår, / og ditt løfte fornyet du gjennom dine profeter. / Og da tiden var inne, lot du din enbårne Sønn bli unnfanget ved Den Hellige Ånd, / født av jomfru Maria.

M Evig varer din miskunn. Halleluja

P Vi fór alle vill, / men du forsonte verden med deg selv i Jesu død, / og til et evig vitnesbyrd reiste du ham opp fra de døde, rettferdiggjort i alles sted. / Og her kaller du også oss til å forkynne din forsoning i ord og handling, / og med Jesus til gave, tjene deg i din evige rettferdighet, uskyldighet og salighet,

M Evig varer din miskunn. Halleluja.

P Du lot den oppstandne Kristus gi befalinger til apostlene / og opphøyet ham til Kongen i ditt nåderike, / og virksom med sitt ord over fremsatt brød og vin, gir han himmelske gaver i jordiske skikkelser, sine venner til sann trøst mot døden og dommen,

M Kom, Herre Jesus. Dine befalinger vil vi holde.

P Kom, Hellige Ånd! Styrk vår tro på Kristi ord, / så vi med dine livsalige gaver bekjenner hans død inntil han kommer. / O dyp av rikdom og visdom og kunnskap hos deg!

M Kom, HERRE Hellige Ånd. Gjør oss grunnfestet i Kristi ord, / og la oss vokse opp i kjærlighet til Ham.

P Nåderike Fader, gi for Kristi skyld ditt folk tålmodighet i prøvelser, / utholdenhet i trengsler / og del i de saliges glede for ditt åsyn.

Deg priser vi, allmektige Fader, sammen med dine engleskarer og alle dine hellige i himmelen og på jorden: / Verdig er du all takk og ære, som i begynnelsen, så nå og alltid og i evighet, / ved Kristus Jesus, vår Herre, og i Den Hellige Ånds enhet.

M Fader vår, du som er i himmelen,²⁷
Helliget vorde ditt Navn. / Komme ditt rike. / Skje din vilje, som i himmelen så og på jorden.
Gi oss i dag vårt daglige brød, og forlat oss vår skyld, slik også vi forlater våre skyldnere, og led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde, for ditt er riket, makten og æren i evighet. Amen.

20. HERRENS TESTAMENTORD²⁸

P Vår herre, Jesus Kristus, i den natt han ble forrådt, / tok han brødet, takket og brøt det, gav sine disipler og sa:

”TA DETTE OG ET DET, DETTE ER MITT LEGEME (*) SOM GIS FOR DERE. / GJØR DETTE TIL MIN IHUKOMMELSE.”

Likewise tok han også kalken etter måltidet, takket, gav dem og sa:

”DRIKK ALLE DERAU. DENNE KALK ER DEN NYE PAKT I MITT BLOD (*) SOM UTYGTES FOR DE MANGE TIL SYNDENES FORLATELSE. GJØR DETTE, SÅ OFTE SOM DERE DRIKKER DET, TIL MIN IHUKOMMELSE.”

Fremvisning: (Viser fram kalk og patèn vendt mot forsamlingen:)

Se, Guds enbårne, åpenbart i menneskenatur, midt iblant oss!

21. O GUDS LAM

M (vi kneler eller står mens vi synger)

O Guds Lam uskyldig, / På korset ble du slaktet.
Din Fader var du lydig, / For intet ble du aktet.
For vår skyld ble du såret, / Har verdens synder båret. –
Miskunne oss, o Herre Jesu!

22. UTDELING OG MÅLTID

P Dette er Jesu sanne legeme. /.../ Dette er Jesu sanne blod.

23. NATTVERDHILSEN²⁹

P Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus, / som nå har gitt dere samfunn med sitt hellige legeme og blod, / han styrke dere og holde dere oppe i en sann tro til det evige liv. / Guds fred være med dere.

24. LOVPRISNING (VI REISER OSS)

P Vår Far i himmelen, verdig er du all ære, takk og pris,³⁰

²⁷ Benyttes som bordvers. Synges stillferdig.

²⁸ Den sakramentale handling består av pkt 21 og 23. I samsvar med Kristi ord og befaling benyttes felles kalk og vin i den mengde som innskiving (el påmelding) tilsier. Martin Luther så gjerne at vi med skikkene fra oldkirken – elevasjon og fremvisning – bevitner og bekjenner Kristi ord mot åndeliggjørende bortforklaringer.

²⁹ Presten holder kalk og patèn mens han fremsier hilsenen etter hvert knefall, eller til slutt ved kontinuerlig utdeling.

- M Min sjel, lov Herren, glem ikke alle hans velgjerninger
P ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, / som med deg og Den Hellige Ånd lever og råder, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i evighet.
M Gud, du min styrke, du er min lovsang. Amen. Halleluja, halleluja, halleluja.

UTSENDELSE

25. SANG TIL AVSLUTNING³¹

26. DIAKONBØNN

- D Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Stans alle onde planer og hindre hver ond gjerning. / Gled dine tjenere med Kristi daglige komme, / og bevar oss i din tro så vi høster frukt i helliggjørelse, og til sist får skue deg i din herlighet.³² I Jesu Navn.
M Amen

27. LOVSANG³³

- M Herre, nå lar du din tjener fare / i fred, etter ditt ord,
For mine øyne har sett din frelse, / som du har beredt i folkenes påsyn.
Et lys til åpenbaring for hedningene, / og en herlighet for ditt folk, ditt Israel.
Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, / som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. Amen.

28. HILSEN

- P HERREN være med dere
M Og med din ånd

29. VELSIGNELSE

- P HERREN velsigne deg og bevare deg
HERREN la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig
HERREN løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred
I Guds Faderens og Sønnens (+) og Den Hellige Ånds Navn
M Amen, amen, amen
P Vi er utsendt. La oss gå i fred!
M I vår HERRES Jesu Navn

Hvis prosesjon, følger forsamlingen etter diakon og prest (evt etter kortjenere og sangere) under passende sang.

Kunngjøringer kan skje før høymessen begynner, alternativt etter utsendelsen som da slutter med ordene: "Gud bevare din utgang og din inngang."

³⁰ Ef 1:5, 18f, Apg 26:18.

³¹ Presten setter sammen nattverdstellet i den opprinnelige orden.

³² Rom 6:22. Åp 22:4.

³³ Simeons lovsang (Nunc dimittis), Lk 2:29-32.

LESEMESSEN

Guds fremste nådemiddel er Guds skapende og virksomme ord. Uten Ordet er ingenting. Kristne lever av de hellige ting - Ord og Sakrament i "de helliges samfunn".

Så sant kirkegang er praktisk mulig, søker vi til de helliges samfunn i de hellige ting hvor kirkens rene kjennetegn er bevart. Der tilbyr Kristus sine gaver og lar rekke fram pantet på vår frelse - udødelighetens medisin.

Men kristne fins som er avskåret fra å delta regelmessig i messen. Årsaken kan være sykdom eller omsorg for syke og spedbarn. Slike hindringer er overkommelige. Da kan man tilkalle sin prest i *sognebud*.

En uoverstigelig hindring er ordninger med rom for vrang lære (Mt 16:17, Rom 16:17f). Da er *lesegudstjenesten* alternativet.³⁴ Dens begrunnelse er hverken nød eller behov, men *Ordets nådemiddel*.

I likhet med andre samlinger om Guds ord og bønn, er også lesegudstjenesten et *supplement* til Herrens Nattverd. Den er en forkortet utgave av Ordets Liturgi (i høymessen). Man bruker salmebok og faste bønner, leser dagens tekster og prekenen i en postille (f eks Luthers Huspostille el Per Jonssons Evangeliepostille over tre rekker.)³⁵ Deretter Herrens Bønn og velsignelsen (den aronittiske).

Overlatt til seg selv og kirkens forbønn, gjør en kristen hva alle døpte er kalt til å gjøre – å praktisere sin dåp med Guds ord og bønn i sitt daglige kall. Løftet står fast, **Mk 16:16** - *den som tror og blir døpt, skal bli salig*. Det er vantroen som fordømmer. Troen kommer "av prekenen, og prekenen ved Kristi ord" (Rom 10:17).

Er vi avskåret fra menighetens samling om Ord og Sakrament (Apg 2:42), gjenstår den *åndelige* spising og drikking: Vi får ved troen spise og drikke Jesu legeme og blod, og ha evig liv i Ham (Joh 6:47-58). Vi avstår fra menneskepåfunn. Mens vi venter Jesu gjenkomst, lever troen av ekte saker (Fil 3:20).

³⁴ Per Jonsson: Evangeliepostilla. 1.-3. årgang. 6 deler. Bokförlaget Reformatio. Malmö 1998-2001.

³⁵ Benevnelsen "lesemesse" knytter ordningen til den lutherske messeliturgi i Sverige og Finland, hvor en prestesynode i Vest-Norrbotn omkr år 1600 som en del av sognemenighetens ordninger i grisgrendte strøk. Det skjedde ca syv år etter Uppsala-synoden 1593, da kirkens evangelisk-lutherske reformasjon ble stadfestet i den svensk-finske kirkeprovins. Lesemessen ble siden et supplement til høymessen.

En byabønholder på stedet var sammen med en medhjelper ansvarlig for samlinger med lesning fra godkjent postille og med et rituale etter mønster fra Ordets Liturgi i messen. I Finland ble byabønnen praktisert i vide områder, men er lite dokumentert (finsk: kylä-rukous). (Kilde: *Pekka Väliälö: Muonion-laakson kylärukouksista 1800- ja 1900-luvuilla (Om Muonio-dalens byaböner på 1800- og 1900-tallet). Haapavesi 1964, s 22.*)

Fra omkr 1850 ble den lestadianske vekkelse utbredt i byabøn-samlingene, og med tiden oppfattet som "lestadianernes"rituale, etter hvert i flere varianter.

GENERELL KOMMENTAR: Å VERNE OM DØPTES BARNERETT HOS GUD

Konfesjonelle lutheranere er ingen ny kirke, og heller ikke en særtradisjon blant andre. Vi er den gamle kirke i den skriftbundne tradisjon fra aposteltiden.

Vi vedkjenner oss uten forbehold den ubeskårne læregrunn, lagt i begynnelsen. Derfor *istemmer* vi uten forbehold den skriftbundne læretradisjon fra aposteltiden, og gjør det med Konkordiebokens bekjennelser fra oldkirken og reformasjonstiden, utgitt i 1580.

Ordet *liturgi* betyr "det som folket gjør" – her dømte mennesker. De samles om Kristus Jesus, virksom med Ord og Sakrament i prekenembetets gjerning. Her skal de holde hans befalinger til kirken i den nye pakt. Da blir det liturgi, som i himmelen, så også på jorden. Vi gjør hva vi er kalt til å gjøre i vår dåp.

Høymessen er menighetens hovedgudstjeneste og felles samling om den oppstandne Kristus, virksom med Ord og Sakrament i vår midte.

En arv fra synagogen er «*Ordets Liturgi*» med dens tekstlesninger og dagens tekst utlagt i prekenen. «*Nattverdens Liturgi*» innrammer den eneste sosiale institusjon som Kristus innstiftet og befalte: «gjør dette». En evangelisk-luthersk høymesse kan utformes på flere måter, avpasset etter tid og sted. Den enkleste variant er den sakramentale handling under sognebudet.

Spørsmål om «mye eller lite liturgi» røper en lovisk innstilling, fremmed for døptes liv som liturger for Gud på nåderettens grunn. Vi kommer fra dåpen, kalt til å være liturger for Gud og diakoner (tjenere) for vår neste. Fra messen blir vi utsendt for å fortsette tjenesten i våre jordiske kallsopp-gaver så lenge vi lever her. I tillit til Guds løfte, gitt i vår døm, praktiserer vi dåpen i forsakelse og tro på nåderettens grunn. Da spør vi ikke etter mye eller lite liturgi, for Guds nåderett omfatter den døptes liv..

Det liturgiske formular skal plassere oss i Den hellige skrift med Jesus Kristus som dens rette utlegger og kirkens Lærer. Med ham som veiviser er Bibelen kristnes «katedral». Og veiledet av Kristi ord, har vi frihet til å bruke liturgiske skatter fra kirkens historie.

Med apostelordets lære fra kirkens Herre holder vi fast ved den nytestamentlige tro – *Guds tro*, beskrevet i Det gamle testamente og eviggyldig stadfestet med Kristi oppstandelse fra de døde. Med hans virksomme nærvær i vår midte fremstår vi som lemmer på Guds Ene, Hellige Kirke, og tilber Faderen i Ånd og sannhet (Joh 4:23).

Menighetens bønne- og arbeidsfellesskap har et eneste formål, *Joh 17:3 - Det evige liv - å kjenne den eneste sanne Gud ved den han utsendte, Kristus Jesus*. Gjennom apostelordets lære fra ham lærer vi Gud å kjenne i hans s trofaste kjærlighet (v 20). Denne gudgitte kjennskap i ord og handling er Guds kirkes grunnvoll i tidens løp. Det nødvendige vilkår er alle dager trofaste forvaltere i prekenembetets gjerning.

Det gudgitte formål medbestemmer hensikten med den liturgiske ordning: Å verne om døptes barnerecht hos Gud, gitt av nåde for Kristi skyld. Derfor er kirkens rett av en annen art enn «menneskelige» ordninger. Av Hans Dubois har jeg kort fortalt lært at kirkens rettsvern er av *liturgisk art*.. Den utøves med det apostoliske ord fra Herren (*profetisk*) og foregriper det kommende gudsrike (*eskatologisk*).

Den kirkerettslige prøve er bestått med sakssvarende ord og uttrykk. De lar oss fritt istemme Guds tro uten påtvungne forbehold. Den oppstandne Kristus er her virksom til stede i de handlinger han befalte. På dette gudgitte vilkår fremstår den forsamlede menighet lik et anneks til det Jerusalem som er der oppe. (Gal 4:24-26) Det er et forfallstegn når velmente menneskepåfunn fortrenger liturgiens formål og art: Da vitner ordningen om den selvbekreftende prestasjonsfromhet hos trellkvinnens barn.

Troens gudstjeneste skjer *med kropp og sjel*. (Rom 12:1-3) Ved guds nåde frembærer vi våre leger som takkoffer for Gud. I liturgien gjør vi det med sakssvarende ord, geberder, adferd, klær, bilder, farver, osv. I livets vitnesbyrd gjør vi det med gjerninger som har Guds ord og befaling for seg, og med Kristus som eksempel. I begge sammenhenger er ingenting like gyldig, I så fall blir alt likegyldig. Troen ses ikke, men etterfølgerens liv bevitner troen med gjerninger som har Guds ord og befaling for seg.

Billedbruk og formspråk bevitner troens grunn i en bevitnet Jesus-historie i fortid og nåtid – i *fortid* Guds underfulle nedstigning da Ordet ble menneske i Jesus fra Nasaret (Joh 1:14), - i *nåtid* hans tilsynekomst (epifani) med tegn som høres og ses i den forsamlede menighet. Med ord som høres gir han samfunn med sitt ofrede legeme og blod, rakt fram og mottatt i jordiske skikkelser. En påminnelse om denne sammenheng er krusifikset over Herrens bord (1 Kor 2:2). Han er Guds avbilde (ikon) i selvhengivende kjærlighet for oss alle, og altertavlen er hans minnetavle (epitaf). Kirkens bilder er anskuelige Kristus-bekjennelser eller «ihukommelser» (anamneser). De lar oss betrakte Guds nidkjærhet til frelse for en fallen menneskehet på vredens hav.

En evangelisk-luthersk liturgi forutsetter et samarbeid mellom prest og lekfolk - presten som Jesu Kristi delegat i samarbeid med de troendes prestedømme på dåpens grunn (eks kordiakon, kirke-tjener, forsangere, osv). Vi er hverandres lemmer (1 Kor 12). Med stor konsekvens følger bibelundervisning, påminnelser, motivering og instruksjon.

Gjennomføringen skjer med ro. Guds barn, frelst av nåde, leker trygt i Guds nærhet. Slapp av, pust rolig. Presten utfører sitt oppdrag med vennlig autoritet, i tillit til Herren Jesus, virksom med sitt Ord.

Presten utfører de ledd som tilsvarende prekenembetets oppdrag, nemlig Guds tjeneste for oss med Ord og Sakrament, f eks "opplesning av Skriften" (1 Tim 4:13f). Benevnelsen «predikant» markerer en tjeneste uten ansvar for sakramentforvaltningen i menigheten. Ulike tjenester lar menigheten fremstå som «Guds familie» (el husfolk).

Tonsettingen mangler i denne utgave, men melodier fins tilgjengelig. Lett sangbare, fremstår forsamlingen som "kirkekor" i egentlig mening.

Formålet består: - «at også våre etterkommere i fremtiden skal advares og beskyttes mot en lære som er uren, falsk og strider mot Guds Ord, så langt det kommer an på oss» (Konkordieboken, innl s. 5, se s. 7.) Under riksdagen i Augsburg juni 1530 ville den evangeliske part gjenopprette «den kristne enighet» ved å istemme Den nicenske bekjennelse fra år 325 (samme, fortalen).

SPESIELLE KOMMENTARER

Prest og diakon kan begynne messen stående foran i forsamlingen, vendt mot alterbordet, og presten tre fram for alterbordet før hilsenen (salutatio).

Tilbedelsen for Guds trone begrunner hovedregelen: *Vi står under sang og bønn*. Vi sitter fra første lesning inntil trosbekjennelsen, og likeså under prekenen. Vi har frihet til å sitte eller knele.

Erfaringer i kirkebenken tilsier *korte bønner og bønner i litaniform*. Bønner i litaniform skjerper oppmerksomheten og deltagelsen.

Syndserkjennelse og syndsbekjennelse. Ingen kristentro uten syndserkjennelse. En kristen er samtidig synder og rettferdig for Gud. Denne samtidighet danner *grunnstrukturen i den kristnes liv og i en evangelisk-luthersk messeliturgi*. Den er ingen farisèermesse. Denne erkjennelse kommer til uttrykk i forberedelsen til messen - i enrom, i det private skriftemål eller i skriftebønnen før høymessen. Vi gjør klart hvorfor vi søker til Guds tjeneste for oss med Ord og Sakrament, alltid oppmuntret av Guds nåde for Kristi skyld.

Skriftebønnen plassert forut for messen står i skarp kontrast til alle former for avgudsdyrkelse, innledet med renselsesriter og blidgjørende offergaver. Kilden til en evangelisk-luthersk messeliturgi er Guds godhet for sin egen skyld, åpenbart for verden i Jesu Kristi lidende lydighet. Joh 3:16, Jes 53:11 (det salige bytte). Denne årsak til vår syndsbekjennelse gir Gud æren, som forlater syndene på grunn av Guds forsoning med verden i Jesu Kristi død for verdens synder – og ikke av noen annen grunn. Følgelig er den kristnes syndsbekjennelse for Gud samtidig en lovprisning av den eneste sanne Gud for hans trofaste kjærlighet. (Jf Akan, Jos 7:20).

Inngangen til messen definerer situasjonen: *Hvorfor er jeg her? Hvem er «vi»?* Døpt til Jesu død trer vi fram for den hellige Gud på barnerettens grunn. Med den oppstandne Kristus i vår midte, samles vi som Guds familie (el husfolk). Her er han virksom til stede med Ord og Sakrament, forvaltet slik han befalte. Den oppstandne Kristus lokker og drar oss til ham med ord som høres og handlinger som ses. De er Guds kirkes merkevare i en dennesidig, jordisk menighetshistorie.

Dagens *inngangssord* markerer dagens hovedtema i lesningene og prekenen.

inngangssalme fra Salmenes Bok Inngangssalmens refreng angir Jesu undervisning i Det gamle testamente (el Skriftene).

Inngangssalme (introitus) fra Salmenes Bok er bønn med Jesu bønnebok. Vi skjelner derfor mellom «salme» og «sang» (kirkesang). Refreng (antifoner) fra Nytestamentet bevitner Jesu ord: Det er skrevet "om meg" (Lk 24:44). Vi følger Luthers anbefaling – av hensyn til barn og ungdom å bruke en lengre variant. Jf Apg 2:42, Ef 5:19.

Skriftlesningene. Blant dem hører også Kristi ord over fremsatt brød og vin. Uten skriftlesningene ingen gudstjeneste. Brukt sammen med Bibel og katekisme, tjener liturgien det livslange disippelliv i bønn og arbeid.

Geberder og skikker fra Bibelen og den gamle kirke. Ved Guds miskunn bærer vi frem våre legerer som takkoffer til ham (Rom 12:1). Det står oss fritt å bruke dem når de er sakssvarende uttrykk for bibelsk innhold, f eks å knele, bukke, neie, slå korsets tegn til en dåppåminnelse, osv.

Det liturgiske rom har sitt billedspråk, gitt til kjenne på mange vis. Det er uttrykk for falsk åndelighet, når man avviser den kroppslige side ved gudstjenesten.

Diakonen (el klokkeren) tjener samarbeidet mellom prest og menighet. Ved inngangen til Nattverdets Liturgi lyder *diakonropet* fra den gamle kirke. Vi må søke Herrens Nattverd forsonet med hverandre.

"*Diakonbønnene*" markerer at alt i den døptes liv har med dåpen å gjøre: Å forsake den ondes gjerninger og alt hans vesen, og å bekjenne Herren Jesus i ord og gjerning. Han er vår hellighet og rettferdighet for Gud. Hva vi er ved troen på ham, skal vi en gang bli, fullt og helt (Rom 6).

Korsmerking: En påminnelse om frelsen, gitt i dåpen, og om hvem jeg tilhører.

Messeklær: En påminnelse om kirkens pryd i Kristus – vår hellighet og rettferdighet for Gud. Vår ærbødighet uttrykker vi ved å knele, bukke eller neie for ham.

Kirkehuset: Hensikten med huset er det liturgiske rom. Langkirken: Her raster Guds folk under vandringen. Rundkirken (el oktogonen): Her samles Guds hjord om sin Herre i sin midte.

Interiøret: Døpefont, prekestol og skriftestol (i det gammellutherske kirkerom) vitner om de handlinger som den oppstandne Kristus innstiftet og befalte. Alterbordet vitner om det nye pakts måltid, innstiftet «i den natt han ble forrådt», og med hans løfte om et gjensyn «om, en liten stund». Døpefonten plassert ved inngangen eller lengre fremme, markerer «døren» inn til Guds nåderike. Interiøret vitner taust om Kristi virksomme nærvær i de handlinger som døpte skal lære å holde. Det underfulle ved Guds kirke på jorden lokker og drar.

Altertavlen. Har den en sokkel, er den stedet for nattverdmotivet. Det markerer at her - på dette alterbord, blir alterets sakrament forvaltet i samsvar med Jesu Kristi testamentord. Samme påminnelse gir krusifikset plassert på alterbordet. Er krusifikset plassert over kors skillet eller bak prekestolen, er det en påminnelse om "forsoningens embete" (2 Kor 5).

Prekestolen er stedet for Kristi undervisning i Skriftene. Mannen er Kristi delegat i prekenembets gjerning. Kristis ord i prestens munn fremstiller på billedlig vis Kristi forhold til sin kirkebrud. Det handler ikke om et lesbisk parforhold. Ef 5.

Lovprisninger (doksologier) og takksigelser gir til kjenne at Nattverdets Liturgi er troens fest med hengivne tilbakemeldinger på Guds ord. De inrammer Kristi testamentord og underet han lar rekke frem i sakramentets skikkelser. Her som ellers i åpenbaringshistorien, gir åpenbaringsordets Gud seg til kjenne på indirekte vis – i ord og handling.

Lovprisningene i Augustana-liturgien er hentet fra «Chrysostomos-liturgien». De markerer vår identitet med den gamle kirke i den skriftbundne tradisjon siden aposteltiden.

Takksigelsesbønnen: Den gir et utsyn over frelsens historie med den kommende verden for øye, og fremstiller Guds godhet og trofasthet i alt sitt verk. Lik tomhendte tiggere ber vi Den Hellige Ånd å styrke vår tro på Kristi ord om gaven han gir (trosepiklese).

Trosepiklese istedenfor forvandlingsepiklese. Trosepiklesen er indirekte nevnt i Luthers forklaring til tredje trosartikkel: "Den Hellige Ånd har kalt meg ved evangeliet, opplyst meg med sine gaver" osv. Lik Luther forkaster vi den gamle villfarelse kalt "forvandlingsepiklese". Uten støtte i noe bi-

belord lar man Helligånden medvirke til Sønnens nattverdunder (konsekrasjonen). Med stor konsekvens fremtrer denne åndelighet med kirkemøtevedtak gjort forpliktende for alle i den organiserte kirke.

Oppløfting (elevasjon) evt ringing. Presten løfter fat og kalk umiddelbart etter Kristi ord "dette er mitt legeme" og "dette er den nye pakt i mitt blod". Slik markeres Kristi under, mest av hensyn til den som hører dårlig. Ringing med bordklokken (sakramentklokken) markerer underet for blinde og svaksynte.

Fremvisning (ostensio) av sakramentet i begge skikkelser: «Se, Jesu legeme og blod!» Også med denne skikk fra den gamle kirke vitner vi mot den frafalne lutherdom med dens avtaler om kirkefelleskap uten bot for villfarelser som består.

Sakramenttilbedelse «O Guds Lam»: Vi tilber ikke brød og vin, men Kristi legemes og blods nærvær i disse jordiske skikkelser.

Kirketjeneren (sakristanen) har ansvaret for den praktiske forberedelse og gjennomføring.

Kordiakonen fungerer som bindeledd mellom prest og menighet under liturgien. Han/hun er forsanger, dirigerer korsangerne, leder menighetens forbønner og fremsier "diakon-bønnene" (klokerbønner).

Ministranter kalles de barn og unge som eventuelt assisterer presten under messen.

Kirkekor er den forsamlede menighet. Konsertering innordnet menneskers behov, har ingen rettighet i kirkens gudstjeneste.

Lovprisninger ved presten skjer med lysere tone og i et litt raskere tempo. Pustepause markerer veksling mellom liturgiske ledd.

Kommentarer til et ledd i liturgien kan skje før gudstjenesten (før syndsbekjennelsen).

Kunngjøringer kan skje før eller etter gudstjenesten på den måte som er bestemt.

Sangnumrene bør være opphengt (el oppskrevet) på godt synlig(e) tavle(r).

Kyrie (pkt 3) er utformet etter oldkirkelige forbilder.

Englenes Gloria (pkt 4) følger grunnteksten, men av hensyn til sangbarhet benyttes den ubestemte form "mennesker" – her i omfattende mening. Guds gave til alle er hans fred (sjalom) i Jesu ringe skikkelse. "Englesangen" har her to varianter, den ene en fri oversettelse etter Hilarius, den andre en gjendiktning etter Magnus Bostrup Landstad. Nytt er leddet "du vår rettferdighet ved Faderens høyre" (Joh 16:10 e Sv Kyrkobibel).

Hilsen (pkt 5). Med hilsenen konstituerer vi oss som rettsforsamling i Guds nåderike under Kristi herredømme (Hans Dubois). Her er vi samlet for å utøve Guds nåderett på dåpens grunn, enhver i sitt kall. Med den samme hilsen erklærer vi rettsforsamlingen for hevet. Apg 5:29.

Kollektbønn (pkt 6) i kortform etter mønster fra oldkirken.

Lesningene – avbrutt av dagens sang. Oppropet er profetens "hør..." (Jes 55:3) Uten lesningene, ingen gudstjeneste. Troen kommer av prekenen (det hørte), når Kristi ord går til hjertet. (Rom 10: 16f). Tekstene fra GT og NT lar oss se dagens emne i lys av Kristi undervisning, gitt kirken i og med det apostoliske ord (Joh 17:20).

Forsakelsen og Trosbekjennelsen (pkt 11) stadfester lovprisningen «Gud være lovet» og Guds nådepakt i dåpen til Jesu død. Åpenbaringsordets Gud har talt gjennom sine profeter og apostler, og oppfylt sine løfter ved Sønnen i Jesu skikkelse. Normalt benyttes Nicenum i høymessen, og Apostolicum under morgenmesse og aftensang (tidebønn).

Pkt 12: *Den apostoliske hilsen* markerer prestens oppdrag. “Fred fra Gud, vår Far, og den Herre Jesus Kristus”. Utsenderen gjør forskjellen mellom en Kristi delegat og andre delegater. Kristi virksomme nærvær med Ord og Sakrament kvalifiserer tiltalen «Kristi menighet».

Takkebønn (pkt 14). Den apostoliske dåpsformaning kommer til uttrykk i “diakonbønnene” – her og ved utsendelsen. Herrens Nattverd skjer i en jordisk virkelighet under syndefallets kår.

Forbønn, alternativ 2. Avslutningen knytter sammen håpet og etterfølgelsen: “Gjør oss utholdende i troen og faste i håpet» osv (jf Rom 5:2-4).

Beredelsesbønnen, pkt 16. Motiveringen “*tjene din kirkes oppbyggelse*” utelukker forestillinger at vi med våre gaver medvirker Kristi nattverdunder.

Diakonropet fra den gamle kirke: Ved inngangen til Nattverdens liturgi benyttes det advarende diakonrop med dets front mot villfarelsen «billig nåde».

Fredshilsen (pkt 17). Mt 5:23f. Til begrunnelsen, se “*det hellige kyss*” ved overgangen til Nattverdens Liturgi: Rom 16:16, 1 Kor 16:20, 2 Kor 13:12, 1 Tess 5:26, 1 Pet 5:14. *Hilsenen “Guds fred”* – et tilsagn fra Gud: Lk 24:36, Joh 14:27, 1 Tess 5:23, 2 Tess 3:16 osv. Jf *den apostoliske hilsen*, Rom 1:17, 1 Kor 1:3 osv.

De *variable ledd i nattverdlovprisningen* (prefasjonen) er uformet ved hjelp av bibelsteder. Unntak er læreformler i juledelen og påskedelen (Luther).

Herrens bønn (pkt 19) - her brukt som bordbønn (med takksigelsesbønn).

Elevasjonen hører sammen med Sanctus og nattverdens bekjennelseskarakter. Vi ihukommer (anamnese) Kristus, den evige øversteprest, som står for Gud som vår forbeder og med seg selv som det eviggyldige offer. Luther uttrykte saken med det gammeltyske uttrykk «sich zeigen und opfern» (Deutsche Messe). Uttrykket betoner Kristus som det endegyldige og evige offer for Gud. Jf 1 Joh 2:1, Joh 17:17, Heb 7:25, 9:11f, 24. Ikke noe sted i Nytestamentet kobler denne gjerning sammen med *vår* nattverdfeiring.

“*O Guds Lam*” (Agnus Dei, pkt 21) etter Verba følger Luthers anvisning.

Distribusjonsformelen (pkt 22) i dens gammellutherske form verger Kristi ord mot forestillinger om “noe” inni brødet og vinen. En individualiserende form – «utgytt for deg» - tilslører Kristi ord “for dere”, og dermed Guds kirkes *kommunion* (samfunn).

Takkesang (pkt 24). Hvis noe er blitt til overs (reliqua), spiser/drikker presten det tiloversblevne, alternativt sammen med siste kommunikant (el umiddelbart etter messen).

Diakonbønnen (pkt 26) markerer troens grunn til glede – Kristi daglige komme.

Simeons lovsang (pkt 27). Synges unisont. Ved dåpen og troen er vi Guds tjenere og tjener ham med takksigelser.

Utsendelsen:

Vår gudstjeneste fortsetter, utsendt i Guds skaperverk under syndefallets kår, enhver i sitt kall. Med Kristus til gave, forsaker vi djevelens gjerninger og alt hans vesen, og følger Kristi eksempel i gjerninger som har Guds ord og befaling for seg,

“Vår hjelp er i Herrens Navn, han som skapte himmel og jord” (Sal 124:4). Vår styrke og lovsang er den oppstandne Kristus, vårt levende håp. Dagen er nær, da vi får se hans guddoms herlighet på den nyskapte jord (2 Kor 5:17, Åp 21:5, 22:4).

Den aronittiske velsignelse (pkt 29) knytter forbindelsen tilbake liturgiens åpningsbønn: «Gud, vi ber om din velsignelse.» Åpenbaringsordets Gud er virksom. Hva Gud velsigner, det skjer.

Den aronittiske velsignelsen gjenspeiler treheten i den gammeltestamentlige gudsåpenbaring, gjort tydelig da Den Hellige Treénhet var virksom under Jesu dåp i Jordan.

Presten lyser Guds velsignelse i “Guds, Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds Navn”, og menigheten svarer med et trefoldig “amen”. 4 Mos 6:27, jf, 1 Krøn 16:36, Neh 8:6, Sal 41:14 osv.

TILLEGG:

«KONFESJON»

Reformerte kirker og trossamfunn bruker ordet «konfesjon» (latin confessio) om en kirkelære nedfelt i dokumenter, typisk for sin tid. Denne relativiserende ordbruk henviser til kirkefelleskap på tilstrekkelig grunnlag, dels for å avgrense fellesskapet, dels for å utvide fellesskapet når tiden er moden. Denne relativiserende talemåte strider mot «bekjennelse» i nytestamentlig mening (homologi). Apostelordet er kirkens holdehake. Kirkefelleskap med rom for reservasjoner mot det apostoliske ord, ligner drivtømmer på verdens hav.

Ordet «konfesjonell» blir også brukt i nedsettende mening om bekjennelsestro lutheranere. Indirekte utelukker man kirkefelleskap i bibelsk mening, for bekjennelsestro lutheranere med troskap mot det apostoliske ord det Guds ord som må bli sag og gjort, og dermed fremstå som talerør for den gamle kirke i den apostoliske læretradisjon fra Skriftens rette utlegger og kirkens Lærer.

«FORMÅSLUTHERANERE»? NEI!

Utrustet på pinsedagen med åndens gaver, mer enn andre kristne, kunne Kristi utvalgte apostler gi videre Kristi lære til kirken. Kirken utgikk fra Jerusalem som rett-troende kirke (Apg 2:42), for så å stride for den tro som en gang for alle var gitt henne (jud 3, jf 1 kor 15:1f, åp 1-3).

Karakteristisk for formålslutheranere er det helhetlige hensyn til den organiserte kirkevirksomhet (kirkepragmatisme). Lærdommer i strid med Guds ord blir klassifisert som «alvorlige læremotsetninger» og rangert som «ikke splittende». Dermed står vi overfor det gamle veiskille: Enten følge bekjenneren Martin Luther eller den kompromiss-søkende Filip Melancton (filipistisk kirkerett).

BEKJENNELSESTROSKAP

i tråd med synodalretten fra aposteltiden og den gamle kirke har prestesyndoden begrenset myndighet – uten myndighet til å vedta en ny lære i strid med apostelordets lære, og uten myndighet til å reservere seg mot den lære som beviselig er praktisert siden aposteltiden. Prestesyndodens

myndighet, kompetanse og autoritet i læresaker består i apostelordets lære fra Jesus Kristus, kirkens lærer (apg 15). Kirkerettens grunnregel står fast: Mt 7:6.

Guds kirke er «sannhetens støtte og grunnvoll», 1 tim 3:15. Grunnvollen består (2 tim 2:19). Bekjennelsen samler de troende og verner dem mot bortforklarende og tilslørende fortolkninger i psykososiale prosesser.

Bekjennelsestro lutheranere har sin glede i den hengivne tilbakemelding til åpenbaringsordets levende Gud. Vi istemmer og stadfester Guds tro, gitt kirken i og med apostelordets lære. (Rom 10:17, jf Joh 15:3, 17:20). Vi istemmer troen med apostelordets lære (Joh 17:20), og derfor samles vi om rettskafne prester i prekenembetets gjerning (1 Kor 4:1f, 1 Tim 5:17f). Her er enhver velkommen som uten påtvungne forbehold vil lære å holde Kristi befalinger til kirken. I Luthers lille katekisme har vi et veikart til bruk under bibellesningen. En innføring til å vokse i, er katekismeforklaringen.

BEKJENNELSE I NYTESTAMENTLIG MENING

Den skiller ikke mellom syndsbekjennelse, trosbekjennelse og lovprisning. Bekjennelsen skjer alltid til Guds ære, når vi bevitner bibelordets mening med troskap mot det apostoliske ord, mottatt – ikke som menneskers ord, men «som Guds ord, hva det virkelig er», 1 Tess 2:14.

Sentralt i Nytestamentet står ordet homologi (av homologein, egtl samme-si). Den som istemmer «den gode bekjennelse», etterfølger den rett utlagte Skrift fra Kristus, med ham til forbilde (1 Tim 6:11f, jf Mt 27:11, Mk 5:2, Lk 23:3, Joh 18:37, Apg 17:25 osv).³⁶

I kirkens sentrum står på bibelsk vis Guds nådige sinnelag for sin egen skyld, stilt fram for verden i Kristi lidende lydighet og ham korsfestet. Problemet er de mange forbehold, som under skinn av kristendom rammer apostelordets troverdighet. Konkordieformelens teologer avviste dem, like aktuelle den dag i dag. Avgjørende er begrunnelsen – bekjennelsen til den rett utlagte Skrift (formalprinsippet Skriften alene), gitt kirken med apostelordets lære fra Skriftens Herre (realprinsippet Kristus alene).

Innen den frafalne lutherdom betrakter man Konkordiebokens bekjennelser som tids- og kulturbestemte vitnesbyrd, men beholder dem som aktverdige minnesmerker om den tids kristendom. Denne betraktningsmåte rammer indirekte Kristus, kirkens lærer. Virkningen er ødeleggende for kirken.

FIRE KJENNETEGN VED DEN «EVANGELISK-LUTHERSKE» IDENTITET

Alle kristne er kalt til å være: evangeliske, katolske, apostoliske og apokalyptiske kristne. De kirkebeskrivende ord viser til en virkelighet, gitt til kjenne i liturgisk samhandling.

Vi er evangeliske kristne fordi troens begrunnelse er en dennesidig bevitnet Jesus-historie om hans persons hemmelighet og verk, stadfestet med Jesu oppstandelse fra de døde tredje dag, og bevitnet med kirkens underfulle kjennetegn i den forsamlede menighet. Her er den oppstandne

³⁶ Se «En trofast kirke», Mitt første tilleggsbind til katekismeforklaringen «Såknorn». En av artiklene presenterer den nytestamentlige ordbruk om «bekjennelse». Digitalt tilgjengelig: www.fbb.nu.

Kristus til stede, virksom i prekenembetets gjerning med Guds nådemidler. Med ham til gave, trer vi fram som Guds kjære barn og tjener ham med takksigelse og bønn i de handlinger som døpte skal lære å holde. Vårt gudstjenestefellesskap har ingen annen legitimitet enn en bevitnet Jesus-historie, i fortid «sett og hørt», og den oppstandnes befalinger som høres og ses. (Apg 4:20.)

Vi er apostoliske kristne fordi bibeltroskap er troskap mot det apostoliske ord, formidlet og praktisert i menighetens liturgiske og diakonale virksomhet. Denne normerende norm er virksomhetens målestokk og rettesnor, som i begynnelsen, så også nå og i fortsettelsen. På dette vilkår fremtrer menigheten som apostolatets kirke.

Vi er katolske kristne (katolikæ – for alle folk), både inkluderende og ekskluderende, slik Guds evangelium er, for noe annet evangelium fins ikke. Vi praktiserer kirkefellesskap med dem som uten reservasjoner istemmer apostelordets lære fra Bibelens Herre, og samtidig med en åpen dør for enhver som søker kirkefellesskap i den hengivne tilbakemelding til åpenbaringsordets Gud.

Guds løfte til Abraham er oppfylt i den nye pakt, - nådepakten Jesu Kristi blod – “Guds blod”, Apg 20:28. Den liturgiske har ingen annen oppgave enn den å verne om Guds barns nåderett hos Gud, uavhengig av etniske, kulturelle og personlige preferanser. (Åp 7)

Vi er apokalyptiske kristne (apokalypse, det som er åpenbart), fordi vi istemmer hva åpenbaringsordets treéne Gud har åpenbart: Virksom med sitt skapende ord, oppholder gud sitt skaperverk under syndefallets kår, og virksom med sitt frelsende ord kaller Gud mennesker tilbake til samfunn med ham med den kommende verden for øye. Gud har åpenbart sin frelsesplan for en fallen verden, okkupert av fiendemaktene synd og død og satans velde. Frelshistoriens sentrum og høydepunkt er Guds forsoning med verden i Jesus Kristus og ham korsfestet, stadfestet med Jesu oppstandelse fra de døde.

Herren Jesus, sann Gud og sant menneske, er ved Faderens nådeside fri til å være i den forsamlede menighet, hvor og når som helst den holder alle hans befalinger til kirken. Her åpenbarer han Guds nådige sinnelag i prekenembetets gjerning: I dåpen til Jesu død gir han den enkelte del i Guds forsoning med verden, med løfte om salighet for hver den som tror. I det private skriftemål stadfester han med syndenes forlatelse barnerechten hos Gud, gitt i dåpens nådepakt. Under Herrens Nattverd ihukommer vi for Faderen Kristi død, og mottar med munnen hans ofrede legeme og blod, virkelig til stede i brødets og vinens skikkelser.

Kristentroens begrunnelse: En dennesidig, bevitnet Jesus-historie

Før Himmelfartsdagen viste Jesus seg flere ganger for disiplene. Han underviste, deltok i måltider, innstiftet prekenembetet med dets løse- og bindemakt og ga misjons- og dåpsbefalingen. Disse kirkebefalinger ble siden Pinsedagen iverksatt i den nye pakts gudsfolk – Jesu Kristi kirke.

De førti dagene var ingen uklar overgangsfase, slik tilfelle er med opprinnelsen til etablerte religioner, livssyn og andre kollektivtradisjoner. Tekstene mangler enhver antydning til diskusjon av typen «hva skal vi nå gjøre?» Valget av Matias til apostel skjedde ved loddtrekning, da man overlot til den oppstandne Kristus å bestemme utfallet. Også denne hendelse bekrefter at den oppstandne Kristus hadde gjort alt ferdig før Kristi kirke fremstod på Pinsedagen som endetidens gudsfolk. Kirken fremstod ikke som institusjon eller organisasjon. Herrens Nattverd er det eneste kristelig-sosiale fellesskap som han har innstiftet med befalingen «gjør dette».

Menighetens samling om Ord og Sakrament er hver eneste gang en unik hendelse. Men vokser døpte mennesker opp i uvitenhet om kristentroens begrunnelse og underfulle kjennetegn, da gjenstår kirkehuset til bruk for spesielle anledninger og overlatt til den sekulær-liberale overtro på selvets gud – uten det levende håp.

Kirkefellesskap

Nattverdens Liturgi er forankret i den *andre* trosartikkel om Gjenløseren. Han er Veien til Faderen, altets opphav, ham vi bekjenner med den *første* trosartikkel. Det er ham vi lærer å kjenne gjennom Jesus Kristus.

Hjelperen til denne gudgitte kjennskap er Den Hellige Ånd, som vi bekjenner med den tredje trosartikkel om Helliggjøreren. Han utgår fra Faderen og Sønnen, og kaller, opplyser og helliggjør ved evangeliet.

Med handlende allmakt er de tre personene virksomme i den éne Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, i herlighet like stor og i majestet like evig (Atan. pkt 6).

Et kjennetegn ved denne gudskunnskap er alterets sakrament, mottatt i barnlig tillit til Jesu tydningsord over fremsatt brød og vin. Et gjensvar er trosbekjennelsens ord «de helliges samfunn». De troendes samfunn er samfunn de hellige ting, mottatt under Herrens Nattverd.

Kirkens samfunn er *kommunion* (el samfunn) med Guds Sønnns legeme og blod, rakt fram og mottatt i brødets og vinens skikkelser. Av nåde har *kommunikantene* samfunn med Guds kirke i himmelen og på jorden. Utelukket er vår kvalifikasjon. Nattverdens sakrament er kirkefellesskap i egentlig mening.

Forskjellen mellom dåp og nattverd er av grunnleggende betydning. Dåpen til Jesu død er en *engangshandling*. Fra dåpen kommer den døpte med et nytt liv i barnekår hos den treene Gud, og med Guds løfte om salighet for hver den som tror. Guds løfte gjør dåpen til «*rettferdiggjørelsens sakrament*». Vi praktiserer dåpen når Guds løfte er vår «støttstav» gjennom livet, i tillit til Guds nåde for Kristi skyld. Vi ber: «Herre Jesus! Miskunne deg!» (Kyrie eleison). Vår hellighet og rettferdighet hos Gud er han, det levende håp.

Herrens Nattverd er gitt til «*ofte*» bruk, blant annet for å styrke troen i barnekår hos Gud. Nattverden er «*troens fest*». Andre fester blekner i sammenligning.

BOTSLITANI

P	Kyrie eleison	M	Gud Fader, <i>miskunne deg</i>
P	Kriste eleison	M	<i>Kriste, miskunne deg</i>
P	Kyrie eleison	M	<i>Herre Hellige Ånd, miskunne deg</i>
P	O Kriste	M	Hør oss i nåde
P	Herre Gud Fader i himmelen,	M	miskunn deg over oss
P	Herre Jesus, verdens frelser,	M	miskunn deg over oss
P	Herre Gud Hellig Ånd, vår trøster,	M	miskunn deg over oss
P	Vær oss nådig,	M	spar oss, kjære Herre Gud
P	Vær oss nådig,	M	hjelp oss, kjære Herre Gud

D Fra all villfarelse og alt ondt: / Fra en ond og brå død, / fra pest, hunger og dyrtid, / fra krig og blodsutgytelse, / fra opprør og tvedrakt, / fra all ulykke i ild eller vann, luft eller jord, / og fra den evige død,

M fri oss, kjære Herre Gud

D For din hellige inkarnasjon og fødsel,

M hjelp oss, Herre Gud.

D For din dåp, faste og fristelse, og for din angst i vredens ild,

M hjelp oss, Herre Gud.

D For din hellige jordeferds skyld,

M hjelp oss, Herre Gud.

D for din seierrike oppstandelse og himmelfart,

M hjelp oss, kjære Herre Gud

D I vår lykkes tid, i vår sorg og nød, i vår siste time og på den ytterste Dommedag,

M Hjelp oss, kjære Herre Gud

D Vi arme syndere gjør vår bønn til deg: / Styr og led din hellige, kristne kirke, / hold kirkens tjenere til ditt Ords sunne lære og i et hellig levnet, / og gi dem et langt liv,

M Hør oss, kjære Gud.

D FORHINDRE ALT KJETTERI, / OG LED DE FORFØRTE TILBAKE PÅ DEN RETTE VEI.

M Hør oss, kjære Gud.

D Og la djevelen og alle din tros fiender snart tredes under dine føtter.

M Hør oss, kjære Gud.

D Gi alle dem som hører ditt Ord, din Ånd og kraft, / trøst alle dem som er bedrøvede og redde, / og reis dem som faller.

M O Herre, hør vår bønn

D Send trofaste arbeidere ut til din høst, / og gi ditt ord fremgang inntil alle dine fiendemakter er lagt under dine føtter.

M O Herre, hør vår bønn

D Bryt alle onde planer, og gjør ende på ugudelige lover. / Led med dine råd vår konge (N), vår regjering og vårt storting, / og alle som har myndighet fra deg i blant oss.

M O Herre, hør vår bønn

D Gi folkene samhold og et godt styresett, / og forstand til å forvalte n jord.

M O Herre, hør vår bønn

D Bevar vårt folk mot splid og ufred, og kom oss til hjelp i nødens tid. / Bevar våre væpnede styrker i sikkerhet, og gi befalet klokskap.

M O Herre, hør vår bønn

D Miskunne deg over alle mennesker

M O Herre, hør vår bønn

P Vi har gjort ille og levd ugudelig. / Herre, handle ikke med oss etter våre synder, / og gjengjeld oss ikke etter våre forsømmelser og overtredelser.

M Herre, hør vår bønn

P O Jesu Kriste, Guds Sønn,

M Herre, hør oss i nåde:

O Guds Lam uskyldig,
På korset ble du slaktet.
Din Fader var du lydig,
For intet ble du aktet.
For vår skyld ble du såret
Har verdens synder båret.
Miskunne oss, o Herre Jesus!
Du gi oss din fred

P O HERRE, HØR VÅR BØNN, OG LA VÅR RØST KOMME TIL DEG.

M Amen.

KIRKEÅRETS TEKSTER

OG BØNNER

Den Hellige Skrift er kristnes katedral. Omviseren er Herren Jesus Kristus, som viser oss det som er skrevet om ham. Med kirkeårskalendenderen følger vi ham. Den er en Kristus-kalender.

Første rekkes tekster samsvarer med postille-tradisjonen siden reformasjonstiden. Tekst-rekkene er tilpasset Svenska Kyrkans utvalg fra 1862 og Den finske evangelisk-lutherske kirkes evangeliebok fra 1969. Dette samsvar medfører enkelte gjenopprettelser i vår norske kirkeårskalender:

- Søndag e Nyttårsdag gir rom for Kristi dåp.
- Maria Kirkegangsdag (el Kyndelsmess 2.2.) og Maria Budskapsdag (25.3) er Kristus-dager til markering av hovedunderet i frelsens historie – ”unntaget av Den Hellige Ånd”. Feiringen kan skje på nærmeste lørdag.
- 5. s i faste har fått tilbake posisjonen som lutherdommens store preakensøndag.
- Borte er Bots- og bededag – en arv fra statspietismens tid. Livet i dåpen gjør hver dag til en bots- og bededag.

Et inngangsort markerer emnet for dagens lesninger og preken.

Introitus-salmene fremføres responsoriant med bibelord fra Nytestamentet. Slik markerer vi at Jesus Kristus er Skriftens Herre og kirkens Lærer, virksom til stede i den forsamlede menighet. (Joh 1:45, 5:39. Lk 16:29, 18:31, 24:27, 44. Apg 17:11, Rom 15:4, 2 Tim 3:15f, 1 Pet 1:11, Åp 19:20.)

Bibeloversettelsen følger som regel Bibelselskapets bibelutgave 1978 (2001) og Arvid Tångbergs oversettelse av Salmenes Bok (1995) eller NO 1938. Avvikende benevnelse følger Per Jonssons Svensk Kyrkobibel (Malmö 1997): ”Helvete” brukt analogt med grunntekstens ord om Guds fiendemakter (sheol, Hades), til forskjell fra antikkens forestilling om de dødes oppbevaringssted, kalt «dødsriket» (Hades). Benevnelsen ”Gud Sebaot” tilsvarer grunnteksten.

Prekentekest ved morgenbønn (laudes) er lektien fra Det gamle testamente. Epistelen er prekentekest ved aftensang (vesper).

Kollektbønn i kortform følger mønsteret fra oldkirken. Den lengre form avslutter prekenen med prekestolbønn i arven fra Veit Dietrichs prekestolbønner, som regel i en forenklet form.

Kursivert ”Amen” = Forsamlingen sier ”amen”.

1. S. I ADVENT: KRISTUS RIR INN I JERUSALEM

Inngangordsord: Kom, Herre Jesus! (Åp 22:20)

Jer 31:31-34	Jes 61:1-3	Jes 62:10-12
Rom 13:11-14	Ef 1:3-14	Heb 8:8-13
Mt 21:1-5	Joh 18:36-37	Lk 4:16-22

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 24:9-10

Løft hodene, dere porter, ja, løft dere, eldgamle dører, så ærens Konge kan dra inn!" - "Hvem er denne ærens Konge?" - "Det er Herren, sterk og veldig, Herren, den sterke i strid."

Refreng (alle): Kom, Herre Jesus!

"Løft hodene, dere porter, ja, løft dere, eldgamle dører, så ærens Konge kan dra inn!" - "Hvem er denne ærens Konge?" - "Det er Herren, Gud Sebaot. Han er ærens konge."

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, du som i dåpen gav løftet om salighet til hver den som tror, gjør oss rotfestet i ditt ords løfter. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader! All ære tilkommer deg for Sønnen du gav til konge i ditt evige nåderike. Hør oss i nåde: Opplys og led oss med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi ikke tar anstøt av din Sønnns ringe skikkelse, men lærer deg å kjenne gjennom ham du utsendte, vårt levende håp. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2. S. I ADVENT: TEGN I SOL OG MÅNE

Inngangordsord: Løft hodet, for deres forløsning er nær! (Lk 21:28b)

Mal 4	Jes 2:2-4	Sef 1:7-16
Rom 15:1-13	Heb 10:35-39	Jak 5:7-12
Lk 21:25-36	Lk 12:35-40	Lk 17:20-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 80:15-20

Herre Gud, ta deg av dette vintre, vern om det som du har plantet med din høyre hånd, sønnen som du har gitt styrke. De som brente opp treet lik avfall, skal gå til grunne for din trussel.

Refreng (alle): Løft hodet, for deres forløsning er nær

Hold din vernende hånd over ham som er ved din høyre side, over mennesker som du har gitt styrke. Aldri mer vil vi vike fra deg. Gi oss liv, så vil vi påkalle ditt Navn.

Ref.

Reis oss opp igjen, Herre, Gud Sebaot, la ditt ansikt lyse, så vi blir frelst.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør hva ditt folk ber: Gi oss nåde til å tjene deg, ved troen ikledd din hellighet og rettferdighet, gitt i vår dåp. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Gode Gud, deg takker for din Sønnns Jesu Kristi lidende lydighet, vårt levende håp! Hør oss i nåde: Bevar oss i din tro, så vi ikke tynges av fråtseri, drukkenskap og verdslige bekymringer, men lever edruelig, våker og ber, og venter Kristus som vår Frelser på Dommens dag. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

3. S. I ADVENT: JOHANNES I FENGSLET

Inngangordsord: Se, Guds Lam som borttar verdens synd. (Joh 1:29)

Jes 40:1-8	Jes 56:1-7	Hag 2:2-10
1 Kor 4:1-5	2 Pet 1:19-21	Gal 3:23-29
Mt 11:2-10	Matt 11:11-19	Lk 3:1-15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 85:9-14

Jeg vil høre hva Gud, Herren, taler. Han forkynner fred for sitt folk, for sine fromme – bare de ikke vender tilbake til sin dårskap.

Refreng (alle): Se, Guds Lam som borttar verdens synd.

Ja, hans frelse er nær for dem som frykter ham, hans herlighet skal bo i vårt land. Nåde og sannhet skal møte hverandre, rettferd og fred skal kysse hverandre.

Ref.

Sannhet skal gro opp av jorden, rettferdighet skue ned fra himmelen. Ja, Herren selv skal gi det som godt er, og vårt land skal gi grøde. Rettferdighet skal gå foran ham og frelse følge hans spor.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, hør oss i nåde. Opplys vår formørkede forstand, så vi av ditt ord ser verdens sydebærer i Jesu tjenerskikkelse. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, deg takker vi for Sønnen du gav til frelse fra synd og død og satans velde. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt Ord, så vi ikke rammes av tvil eller annen synd, men setter all vår lit til dine velgjerninger i Jesu Kristi lidende lydighet, og med ham til gave får skue din herlighet på den nye jord. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

FØRJULSSØNDAG: JOHANNES' VITNESBYRD

Inngangordsord: Gled dere i Herren alltid! (Fil 4:4)

5 Mos 18:15-22	Sak 6:12-15	Jer 23:1-8
Fil 4:4-7	Åp 3:14-22	1 Pet 1:8-12
Joh 1:19-28	Joh 3:22-36	Joh 5:30-47

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 19:1-6

Himmelen forkynner Guds herlighet, hvelvingen forteller om hans henders verk. Den ene dag bærer bud til den andre, en natt gir sin kunnskap til den neste.

Refreng (alle): Gled dere i Herren alltid!

Det er ikke tale, det lyder ingen ord, og ingen røst som kan høres. Men budskapet går over hele jorden, vitnesbyrdet når til verdens ende.

Ref.

Der har han reist et telt for solen. Den går som en brudgom ut fra sitt kammer, glad som en helt vil den løpe sin bane. Fra den ene himmelrand går den ut og gjør sin rundgang til den andre; ingen ting er skjult for dens glød.

Ref.

Kollektbønn: Hellige, trofaste Gud, kom oss til hjelp med Jesu Kristi undervisning, så vi lærer deg å kjenne ved ham, din utsendte. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for Johannes Døperen, som med ditt ord rydder vei for Jesus, ditt rene Lam, i våre hjerter. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Gi forstand på dine velgjerninger i Jesu lidende lydighet, så vi med ham til gave tjener deg etter din gode skapervilje. Og skulle vi falle på grunn av vår svakhet, gi sorg over synden og tilsi oss syndenes forlatelse for din godhets skyld. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

JULEDAG: KRISTI FØDSELS MINNEFEST

Inngangssord: Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss. (Joh 1:14)

Jes 9:2-7

Jes 52:7-10

Jes 62:10-12

Heb 1:1-6

Tit 3:4-7 el Kol 2:6-10

Tit 2:11-15

Lk 2:1-20

Joh 1:1-14

Mt 1:18-25

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 45:2-3

Mitt hjerte strømmer over av liflig tale, jeg vil kvede min sang for kongen. Min tunge er som en hurtigskrivners griffel.

Refreng (alle): Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss.

Du er den fagreste blant mennesker, milde ord har du på leppen. Derfor har Gud velsignet deg for evig.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud. Hør oss i nåde: Lær oss av ditt ord å kjenne deg gjennom Jesus-barnets hemmelighet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, du som var og er og blir én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Gode Gud, deg takker vi for din uendelige godhet, at du lot din Sønn komme i Jesu skikkelse for å bortta verdens synder, oss alle til en evig glede. Vi ber deg: Opplyss oss med Den Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi lærer deg å kjenne i Jesu selvhengivende kjærlighet, og med ham til gave leve som dine kjære barn, deg til evig takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

ANDRE JULEDAG – HELLIGE STEFANUS STEINES

Inngangssord: Jeg har overvunnet verden, sier Herren. (Joh 16:33)

Det er dyrebart i Herrens øyne at hans fromme dør. (Sal 116:15)

Jes 11:1-9	2 Krøn 24:18-25	1 Mos 4:1-16 el Jer 20:10-13
Ap 6:8-15, 7:54-60	1 Pet 4:12-19	Åp 14:1-5 el 2 Tim 2:3-9
Mt 23:34-39	Mt 10:32-39	Lk 12:49-53

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 119:81-88

Min sjel fortæres av lengsel etter din frelse; jeg venter på ditt ord. Mine øyne lengter etter ditt ord, og jeg spør: "Når vil du trøste meg?"

Refreng (alle): Jeg har overvunnet verden, sier Herren.

Jeg er blitt som en inntørket skinnsekk; men dine forskrifter glemmer jeg ikke. Hvor lenge skal din tjener vente? Når vil du dømme dem som forfølger meg?

Ref.

De frekke som ikke holder din lov, de graver fallgraver for å fange meg. Alle dine bud kan jeg lite på. Hjelp meg mot dem som forfølger meg med løgn.

Ref.

De har nesten gjort ende på meg her i landet, men jeg svikter ikke dine påbud. Du som er trofast, hold meg i live, så vil jeg følge de lovbud har gitt.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, hør oss i nåde: Gjør oss grunnfestet i din tro, så vi med dine martyrer til forbilder holder fast ved ditt ord i alle trengsler. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for dine blodvitner om ditt evige nåderike. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når hører ditt ord, så vi tror ditt løfte, gitt i vår dåp, og med Kristus til gave lever etter dine gode skapervilje, oppreist fra døden i våre synder. Og hva vi enn måtte lide for ditt ords skyld, gi oss nåde til å bekjenne din frelse også for ditt ords fiender, og finne trøst i ditt rikes uforgjengelige skatter. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

ROMJULSSØNDAG: KRISTUS BÆRES INN I TEMPLET

Inngangordsord: Gud har forut bestemt oss til å få barnerett hos seg. (Ef 1:5)

Jes 63:7-16

Mal 3:1-4

Jes 43:16-20

Gal 4:1-7

1 Joh 5:19-21

1 Pet 2:1-10

Lk 2:22-40

Lk 12:32

Mt 2:13-18

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 8:2-7, 10

Herre, vår Herre, hvor herlig ditt Navn er over all jorden, du som har utbredt din prakt på himmelen. Av småbarns og spedbarns munn har du reist deg et vern mot dine fiender, for å stanse hver motstander og hevner.

Refreng (alle): Gud har forut bestemt oss til å få barnerett hos seg.

Når jeg ser din himmel, et verk av dine fingrer, månen og stjernene som du har satt der, hva er da et menneske, at du kommer det i hu, et menneskebarn, at du tar deg av det?

Ref.

Du gjorde ham lite ringere enn Gud og kroner ham med herlighet og ære. Du gjorde ham til herre over dine hendes verk, alt la du under hans føtter.

Ref.

Herre, vår Herre, hvor herlig ditt Navn er over all Jorden!

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Lær oss av ditt ord å kjenne din vilje i Jesu ringe skikkelse, og frelst av nåde etterfølge ham. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for den hellige Simeon og hans ord om Kristus Jesus i spedbarnets skikkelse. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så din enbårne Sønn i Jesu ringe skikkelse ikke blir oss til fall, men til oppreisning fra døden i våre synder, deg til evig ære, takk og pris. Ved Kristus Jesus, vår Herre. *Amen.*

NYTTÅRS DAG: KRISTI OMSKJÆRELSE

Inngangordsord: I dåpen ble dere begravet sammen med ham, og oppreist med ham. (Kol 2:12)

1 Mos 17:1-14

2 Mos 4:24-26

Jer 4:1-4

Tit 3:4-7

Rom 4:8-14

Heb 13:7-16

Lk 2:21

Joh 14:13-14

Lk 13:6-9

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 40:7-13

Herre, min Gud, mange under har du gjort, og mange er dine tanker til vårt beste; ingen kan måle seg med deg. / Vil jeg tale og fortelle om dem, er de så mange at de kan ikke telles.

Ref (alle): I dåpen ble dere begravet sammen med ham, og oppreist med ham.

Slaktoffer og gave bryr du deg ikke om, / du har åpnet mitt øre; brennoffer og syndoffer krever du ikke.

Ref.

Da sa jeg: "Se, jeg kommer. – I bokrullen er det skrevet om meg, / for å gjøre din vilje, Gud, er min lyst; jeg har din lov i mitt hjerte.

Ref.

Jeg brakte budskap om frelse i den store forsamling. Jeg lukket ikke mine lepper – det vet du, Herre. / Din rettferdighet holdt jeg ikke for meg selv, jeg talte om din troskap og frelse. Jeg la ikke skjul på din miskunn og sannhet i den store forsamling.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Lær oss å praktisere vår dåp i forsakelse og tro. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Far, deg takker vi for din store nåde at du har forsonet verden med deg selv i Jesu Kristi død. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så Kristus alene er vår hellighet og rettferdighet hos deg. Bevar oss i denne din tro, så vi aldri savner din sanne trøst i ham, vårt levende håp. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

SØNDAG FØR KRISTI ÅPENBARING: KRISTI DÅP

Inngangssord: Alle vi som er døpt til Kristus Jesus, er døpt til hans død. (Rom 6:3)

1 Sam 2:1-10

Jes 63:7, 9-12

1 Mos 8:1-4, 9:12-17

Rom 6:3-11

Kol 2:11-15

Tit 3:4-7

Mt 3:13-17

Joh 1:29-34

Mt 3:11-12

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 73:23-28

Jeg blir alltid hos deg, du har grepet min høyre hånd. Du leder meg med ditt råd, og siden tar du meg opp i herlighet.

Refreng: Alle vi som er døpt til Kristus Jesus, er døpt til hans død.

Du leder meg med ditt råd, og siden tar du meg opp i herlighet. Hvem har jeg ellers i himmelen? Men har jeg deg, ønsker jeg ikke noe på jorden. Om kropp og sjel forgår, er Gud for evig min klippe og min del.

Ref.

Se, de som holder seg borte fra deg, går til grunne, du gjør ende på alle som er utro mot deg. Men for meg er det godt å holde meg nær til Gud. Jeg tar min tilflukt til Herren. Jeg vil vitne om alle dine gjerninger.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, du vår styrke og lovsang. Lær oss å leve som dine kjære barn i dåpens nådepakt, ivrige etter gode gjerninger. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, du som åpenbarte din elskede Sønn i Jesu dåp, deg takker vi for din Sønnens lidende lydighet, lydig til døden på korset. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi med påkallelse og bønn bruker vår barnerett hos deg, og med Jesus Kristus til gave tjener deg i hans evige uskyldighet, rettferdighet og salighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

ÅPENBARINGSSØNDAG: KRISTI ÅPENBARING

Inngangord: Jesus, Guds Sønn, en utstråling av Guds herlighet og bildet av Guds vesen. (Heb 1:3a)

Jes 60:1-7

Jes 2:2-5

Jes 42:1-4

Ef 3:2-12

2 Kor 4:3-6

1 Tim 3:14-16

Mt 2:1-12

Joh 8:12

Lk 11:29-36

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 72:1-2, 10-14

Gud, overlat til kongen din dom, gi kongesønnen rettferdighet, så skal han dømme ditt folk med rettferdighet, dine hjelpeløse med lov og rett.

Refreng (alle): Jesus, Guds Sønn, en utstråling av Guds herlighet og bildet av Guds vesen. (Heb 1:3a)

Konger fra Tarsis og fjerne kyster skal sende skatt til ham. Kongene fra Saba og Seba skal bære fram sine gaver.

Ref.

Ham skal alle konger hylle, alle folkeslag skal tjene ham. For han redder de fattige som roper om hjelp, de arme som ingen hjelper har.

Ref.

Han ynkes over den kraftløse og elendige, han frelser de fattiges liv. Han løser dem fra tvang og vold, deres liv er dyrebart i hans øyne.

Ref.

Kollektbønn: Herre Gud, hør hva ditt folk ber: Opplys våre sinn med ditt evangelium, så vi ser din herlighet i Jesu tjenerskikkelse. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, / som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi, du som med ditt ord leder oss til Jesus Kristus, virksom til stede den forsamlede menighet. Hør oss i nåde: Led også oss med ditt ord, så vi med opplyst forstand, lik vismennene fra Østen, ikke skyr noen møye for å lære deg å kjenne i Jesu persons hemmelighet, og med ham til gave tjener ham med våre jordiske eiendeler. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

1. S. E. KRISTI ÅPENBARINGSDAG: KRISTUS LÆRER I TEMPLET

Inngangssord: Vi er den levende Guds tempel. (2 Kor 6:16)

Pred 12:1-7

Mal 1:6-11/Ord 1:7-9

5 Mos 18:15-19

Rom 12:1-5

Heb 3:1-6

Heb 2:11-16

Lk 2:41-52

Joh 7:14-18

Mt 12:46-50

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 84:2-8, 11-13

Min sjel lengter, ja, fortæres av lengsel etter Herrens tempelgårder. Mitt hjerte og min kropp jubler mot den levende Gud.

Refreng (alle): Vi er den levende Guds tempel.

Ja, spurven har funnet et hjem og svalen et rede hvor den kan legge sine unger, - dine altene, Herre, Gud Sebaot, min konge og min Gud

Ref.

Salige er de som bor i ditt hus, de skal alltid love deg. Salige er de som har sin styrke i deg, de som lengter etter å dra opp til ditt tempel.

Ref.

Når de drar gjennom den tørre dal, gjør de den til en kildevang; høstregnet dekker den med velsignelse. De går fra kraft til kraft, de trer frem for Gud på Sion.

Ref.

Ja, én dag i dine tempelgårder er bedre enn ellers tusen. Å stå ved terskelen til ditt hus er bedre enn å bo i den gudløses telt.

Ref.

For Herren vår Gud er sol og skjold; Herren gir nåde og ære. Den som er redelig i sin ferd, nekter han ikke noe godt. Herre, Gud Sebaot, salig er den som stoler på deg.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, bevar din kirkes grunnvoll hel og uskadd hos oss, og bygg oss opp som levende steiner i ditt hellige tempel. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din Ene Hellige Kirke, bygd av levende steiner. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Bygg din kirke også her hos oss, og foren oss i ditt tempel, deg til evig ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2. S. E. KRISTI ÅPENBARINGS-DAG: BRYLLUPET I KANA

Inngangord: Kristus gav seg selv for kirken, for å rense henne i vannets bad ved ordet. (Ef 5:25.)

1 Mos 2:15-25	Høys 1:4-8	Hos 3:19 el 2 Kg 4:1-7
Rom 12:6-16	Ef 2:11-16 el 6:1-4	1 Kor 1:26-31
Joh 2:1-12	Joh 4:5-26	Lk 19:1-10

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 107:1-6, 20-21

“Lovpris Herren, for han er god, hans miskunn varer til evig tid.” Det skal de si, de som Herren forløste, de som han fridde ut av fiendens hånd, og førte sammen fra andre land, fra øst og vest, fra nord og sør.

Refreng (alle): Kristus gav seg selv for kirken, for å rense henne i vannets bad ved ordet. (Ef 5:25.)

Noen fór vill i ørken og på steppe; de fant ikke vei til en by de kunne bo i. De sultet og tørstet og hadde ikke kraft i sin sjel. Da ropte de i sin nød til Herren, og han berget dem ut av deres trengsler.

Ref.

Han sendte sitt ord og leget dem og fridde dem fra graven. De skal takke Herren for hans miskunn, at han gjør undere mot mennesker.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Råd over oss med din fred, så vi med Kristus lever frelst av nåde. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Far, du som lot Jesus åpenbare sin guddoms herlighet i et bryllup, deg takker vi for den hellige ektestand, og ber deg. Verg oss mot hor og usedelighet. Kom ektemaker til hjelp, så de med Kristus til gave lever i trofast kjærlighet, fostrer barn etter din vilje, og i all nød søker ditt råd, og frelst av nåde blir evig salige. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

3. S. E. KRISTI ÅPENBARINGS DAG: KRISTUS SKAPER TROEN

Inngangord: Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? (Rom 8:35)

«Kan det komme noe godt fra Nasaret?» spurte Natanael. Filip svarte: «Kom og se!» (Joh 1:46).

2 Kong 5:1-14

Jes 44:6-8

Job 1:1-22 el 2 Kg 5:1-15

Rom 12:16-21

Heb 11:1-10

2 Kor 1:3-7

Mt 8:5-13

Joh 4:27-42

Mt 8:14-17

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 102:16-23

Folkeslag skal frykte Herrens Navn, alle jordens konger din herlighet. For Herren vil gjenreise Sion og vise seg i sin herlighet.

Refreng (alle): Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet?

Han vender seg til de elendiges klage og ringeakter ikke deres bønner. Dette skal skrives for kommende slekter, så det folk som blir skapt, kan prise Herren.

Ref.

Herren ser ned fra sin hellige høysal, fra himmelen skuer han ned på jorden, for å lytte til fangenes sukk og løslate dem som er viet til døden.

Ref.

Så skal Herrens Navn forkynnes på Sion, hans lov og pris i Jerusalem, når folkeslag setter hverandre stevne, folkeslag og riker som vil tjene Herren.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Lær oss å leve med Kristus til gave, så vi aldri savner din legedom mot synd og død. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din kunnskap, du som lærer oss deg å kjenne ved Jesus Kristus. Hør oss i nåde: Kom oss til redning i all nød, så vi stoler på dine velgjerninger i Jesus Kristus, har syndenes forlatelse, liv og udødelighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

4. S. E. KRISTI ÅPENBARINGS DAG: KRISTUS SOVER I BÅTEN

Inngangord: Jeg vet på hvem jeg tror. (2 Tim 1:12)

2 Mos 14:21-31

1 Mos 8:1-14

Job 2:1-13

Rom 13:8-10

Heb 11:23-40

2 Tim 1:3-14

Mt 8:23-27

Mt 21:18-22 el Joh 16:58-69

Mt 14:22-36

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 40:2-4

Jeg ventet og håpet på Herren. Han bøyde seg til meg og hørte mitt rop.

Refreng (alle): Jeg vet på hvem jeg tror.

Han drog meg opp av fordervelsens grav, opp av den dype gjørme.

Ref.

Han satte mine føtter på en klippe, mine fottrinn gjorde han faste.

Ref.

Han la i min munn en ny sang, en lovsang for vår Gud.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør oss i nåde: Kom oss til redning og gi seier mot alt ondt. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige Gud, himmelske Far, deg takker vi, du som leder dine barn gjennom kors og trengsel for ditt rike. Deg ber vi: For din godhets skyld ta fra oss alle falske trøstegrunner, og bevar oss i din tro, så vi med Kristus til gave erfarer din hjelp, deg til evig takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

5. S. E. KRISTI ÅPENBARINGSDAG: HVETEN OG UGRESSET

Inngangssord: Kristus Jesus er blitt /.../ vår helliggjørelse og forløsning. (1 Kor 1:30)

5 Mos 30:15-20

Job 7:1-7

Jes 30:12-18 el Dan 6:13-23

Kol 3:12-17

1 Kor 1:10-18

Ef 4:14-16

Mt 13:24-30

Mt 13:31-33

Mk 4:26-29

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 56:11-14

Med Guds hjelp skal jeg prise hans ord, ja, ved Herren priser jeg ordet. Jeg har tillit til Gud og er ikke redd. Hva kan vel mennesker gjøre meg?

Refreng (alle): Kristus Jesus er blitt /.../ vår helliggjørelse og forløsning.

Mine løfter til deg, Gud, må jeg innfri, jeg vil komme til deg med takkoffer.

Ref.

For du har berget mitt liv fra døden, og fridd min fot fra å snuble, så jeg kan vandre for Guds åsyn i livets lys.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Styrk oss i din tro, så Kristus bor ved troen i våre liv, og troen bære frukt til din ære. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din store nåde, at du har latt ditt ord bli sådd i våre hjerter. Deg ber vi for din godhets skyld: Vokt oss mot djevelens list, så vi ikke havner i den falske sikkerhet. Bevar oss fra det onde ved apostelordets lære fra deg, så vi med Kristus til lærer blir helliget i din sannhet, deg til evig ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

VINGÅRDSSØNDAGEN (SEPTUAGESIMA): ARBEIDERNE I VINGÅRDEN

Inngangordsord: Av nåde er dere frelst, ved tro, og det ikke av dere selv. (Ef 2:28.)

Jes 5:1-7

Jer 9:23-24

1 Sam 16:4-13

1 Kor 9:24-10:5

1 Kor 3:7-23

Fil 3:7-14

Mt 20:1-16

Mt 19:27-30

Lk 17:7-10

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 80:8-15, 19

Herre Gud, et vintre rykket du opp fra Egypt; du drev folkeslag bort og plantet det. Du ryddet grunnen for det, så det slo rot og fylte landet. Skyggen av det dekket fjell, grenene skjulte mektige sedrer. Det strakte rankene ut til havet og skuddene helt til Storelven.

Refreng (alle): Av nåde er dere frelst, ved tro, og det ikke av dere selv.

Hvorfor har du revet gjerdet rundt treet, så alle som går forbi, kan plukke; så villsvin fra skogen kan gnage på det, og krypet på marken ete av det?

Ref.

Vend deg hit igjen, Gud Sebaot, vend blikket fra himmelen og se! Ta deg av dette vintre, vern om det som du har plantet med din høyre hånd, sønnen som du har gitt styrke.

Ref.

Aldri mer vil vi vike fra deg. Gi oss liv, så vil vi påkalle ditt Navn. Reis oss opp igjen, Herre, Gud Sebaot; la ditt åsyn lyse, så vi blir frelst.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Vær oss nådig etter din miskunnhet, og ikke som fortjent. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi, du som kaller oss til arbeid i ditt nåderike. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi med Kristus til gave, bruker ditt ord med flid, bekjenner din tro i ord og gjerning, og venter nådelønnen i ditt fullendte rike, deg til evig ære, takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

SÅMANNSSØNDAGEN (SEXAGESIMA): SÅMANNEN

Inngangordsord: Bær frukt som er omvendelsen verdig. Mt 3:8)

Amos 8:11-12

Jes 55:9-11

5.Mos 11:18-25

2 Kor 11:21-31

Apg 17:10-15

1 Kor 1:20-25

Lk 8:4-15

Joh 12:34-43

Mt 9:36-10:15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 44:1-6

Gud, vi har hørt det med egne ører, våre fedre har fortalt oss det: Du gjorde et verk i deres dager, du gjorde det i gammel tid.

Refreng (alle): Bær frukt som er omvendelsen verdig.

Med din hånd drev du folkeslag bort, men våre fedre plantet du; / de andre folkene knuste du, men fedrene lot du utbre seg.

Ref.

For de tok ikke landet med sverd, deres egen arm gav dem ikke seier; nei, det var din høyre hånd og din arm, det var ditt åsyns lys: for du hadde dem kjær.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Rydd deg såjord i våre hjerter for ditt ord. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din store velgjerning, at du ved din Sønn Jesus Kristus har sådd ditt hellige Ord også her hos oss. Deg ber vi: Rens våre hjerter med din Hellige Ånd, så vi hører ditt Ord med flid og bærer frukt i tålmodighet. Og når du lar oss få del i Kristi lidelser, trøst oss da med syndenes forlatelse for Kristi skyld, vårt levende håp. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

FØRFESTESØNDAG :

KRISTUS FORKYNNER SIN LIDELSE, DØD OG OPPSTANDELSE

Inngangordsord: Salig er den som Herren ikke tilregner synd. (Rom 4:7, Sal 32:2)

Jer 8:4-12

Jes 52:13-15

2 Sam 12:1-7

1 Tim 2:4-7

1 Kor 1:20-25

1 Pet 3:18-22

Lk 18:31-43

Joh 12:20-33

Mk 10:32-45

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 14

Dåren sier i sitt hjerte: "Det finnes ingen Gud." Deres gjerninger er onde og avskyelige, det er ikke én som gjør det gode.

Refreng (alle): Salig er den som Herren ikke tilregner synd.

Herren skuer fra himmelen ned på menneskene. Han vil se om det finnes noen forstandige, noen som søker Gud. Alle er kommet på avveier, alle er fordervet. Det finnes ikke én som gjør det gode, ikke én eneste.

Ref.

Skjønner de da ingen ting, disse ugjerningsmenn? De sluker mitt folk som en spiser brød, men kaller ikke på Herren.

Ref.

Men de skal rammes av redsel, for Gud er med den rettferdiges ætt. Gjør bare den elendiges plan til skamme! Herren er hans tilflukt.

Ref.

Måtte Israel få frelse fra Sion! Når Herren vender sitt folks lagnad, da skal Jakob juble og Israel glede seg.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Gi forstand på din tilgivelse for din godhets skyld, og ikke av noen annen grunn. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader! Deg takker vi for Sønnen du gav til soning for verdens synd, og for ditt vitnesbyrd, du som reiste ham opp fra de døde. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Opplys vår forstand, så vi med påkallelse og bønn setter all vår lit til din Sønnens lidende lydighet, og har din sanne trøst mot døden og dommen. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

1. S. I FASTE: KRISTUS FRISTES AV DJEVELEN

Inngangsort: Hvem er den som seirer over verden /.../ den som tror at Jesus er Guds Sønn. (1 Joh 5:5)

1 Mos 22:1-14

1 Mos 3:1-15

4 Mos 20:1-13

2 Kor 6:1-10

Jak 1:12-15

Heb 4:14-16

Mt 4:1-11

Mt 16:21-23

Lk 10:17-20

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 91:1-5, 11-15

Den som sitter i Den Høyestes ly og bor i Den Allmektiges skygge, han sier til Herren: "Min tilflukt og borg, min Gud som jeg setter min lit til."

Refreng (alle): Hvem er den som seirer over verden /.../ den som tror at Jesus er Guds Sønn.

Ja, han berger deg fra jegerens snare, fra pest som legger øde. Med sine vingefjær dekker han deg, under hans vinger finner du ly. Hans trofasthet er skjold og vern.

Ref.

Du skal ikke frykte for nattens redsler, for pilene som flyr om dagen, for pest som brer seg i mørket, for sott som herjer ved middagstid.

Ref.

For han skal gi sine engler befaling, så de bevarer deg på alle dine veier. De skal bære deg på hendene, så du ikke støter foten mot noen stein. På løve og orm skal du trampe, løve og drage skal du trå under fot.

Ref.

“Jeg berger ham, for han holder seg til meg; jeg gir ham ly, for han kjenner mitt Navn. Når han kaller på meg, svarer jeg; jeg er med ham i nød og trengsel, jeg frir ham ut og gir ham ære.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Kom oss til redning og forsvar oss mot ditt ords fiender. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, du vår klippe og borg mot alt ondt. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi står djevelens fristelser imot, etterfølger Kristus hvor enn han går, og med ham vinner evig seier, deg til evig ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2 S. I FASTE: DEN KANANEISKE KVINNE

Inngangssord: Den frimodige tillit har vi til Gud at han hører oss (1 Joh 5:14).

2 Mos 33:12-23

Jes 42:5-7

Jes 38:1-8

1 Tess 4:1-8

1 Pet 4:1-6

Heb 2:17-18

Mt 15:21-28

Lk 7:36-50

Mk 9:14-32

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 25:1-7

Herre, jeg løfter min sjel til deg, jeg setter min lit til deg, min Gud.

Refreng (alle): Denne frimodige tillit har vi til Gud at han hører oss.

La meg ikke bli til skamme, la ikke mine fiender få juble over meg. De som venter på deg, blir aldri til skamme, men de troløse skal stå med skam og tomme hender.

Ref.

Herre, vis meg dine veier, og lær meg dine stier. La meg få vandre i din sannhet, ja, lær meg, Gud, for du er min frelser.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud. Hør oss i nåde: Fri oss fra all skade og rens oss for onde tanker. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi, du som hører den elendiges rop. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord. Gjør oss faste i troen på din nådepakt i vår dåp, så vi i all nød anvender din rettferdighet i Kristus Jesus, enhver på seg selv. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

3 S. I FASTE: KRISTUS DRIVER UT EN DJEVEL

Inngangord: Evangeliet er Guds kraft til frelse for hver den som tror. (Rom 1:16)

Jer 26:1-16

Jes 49:22-26

Sak 3:1-5

Ef 5:1-14

Jak 1:1-11 el Åp 3:14-22

Kol 1:24-29

Lk 11:14-28

Joh 7:19-36

Lk 4:31-37

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 25:8-14

God og rettvís er Herren: derfor viser han syndere veien. Han leder de saktmodige til det som rett er, de hjelpeløse lærer han sin vei.

Refreng (alle: Evangeliet er Guds kraft til frelse for hver den som tror.

Alle Herrens stier er miskunn og trofasthet mot dem som holder hans pakt og hans bud. For ditt Navns skyld, Herre, tilgi min synd, for den er stor.

Ref.

Hver den som frykter Herren, lærer av ham den vei han skal velge. Det skal alltid gå ham vel, og hans ætt skal arve landet.

Ref.

Herren har fortrolig samfunn med dem som frykter ham, og hans pakt skal gi dem veiledning.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, se i nåde til din troende kirke på dette sted, og led henne til legeme og sjel. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Far, deg takker vi, du lot din enbårne Sønn bli menneske for å gjøre ende på djevelens tyranni. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd i alle fristelser, og bevar oss i din tro, så vi med Kristus til gave får se din herlighet sammen med alle dine hellige, deg til evig ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

MIDTFASTESØNDAG: KRISTUS METTER DE FEM TUSEN

Inngangsort: Lovet være Gud som i Kristus har velsignet oss med all Åndens velsignelse i himmelen.

4 Mos 20:1-13

5 Mos 7:6-11 / Jes 55:1-3 1 Mos 41:25-45

Gal 4:21-31

Åp 5:1-14

1 Kor 10:1-12

Joh 6:1-15

Joh 6:24-36

Joh 6:48-59

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 78:12-25

Herren gjorde under for deres fedre på Soan-marken i Egypt. Han kløvde sjøen og førte dem over, mens han lot vannet stå som en voll. Han ledet dem i en sky om dagen, og hver natt i en lysende ild. Han kløvde fjell i ørkenen og gav dem vann å drikke, rikelig som fra havdyp under jorden. Han lot bekker strømme fram av berget og vannet renne som elver.

Refreng (alle): Lovet være Gud som i Kristus har velsignet oss med all Åndens velsignelse i himmelen.

Men de holdt ikke opp med å synde mot ham, de trosset Den Høyeste i ørkenen. Med vitende og vilje satte de Gud på prøve da de krevde mat etter egen lyst. De talte mot ham og sa: "Kan Gud dekke bord i ødemarken? Han slo på berget så vannet rant, og bekkene flommet fram. Men kan han også gi oss brød og skaffe kjøtt til sitt folk?"

Ref.

Da Herren hørte det, ble han harm. En ild brøt ut mot Jakob, Guds vrede flammet mot Israel, fordi de ikke trodde på Gud, og ikke stolte på hans frelse. Så ga han befaling til skyene og åpnet himmelens dører, han lot det regne manna til føde for dem, gav dem korn fra himmelen. Englebrød fikk mennesker å spise, Gud sendte dem mat så de ble mette.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Lær oss hvetekornets lov, så vi bærer frukt i tålmodighet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, deg takker vi, du som lot Jesus mette folket i ødemarken og åpenbare sin guddoms hemmelighet. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi velsignet med all Åndens velsignelse i himmelen, flyr gjerrighet og dette livs bekymringer, og fremfor alt søker ditt rike, og med Kristus til gave tjener deg i din evige rettferdighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

SØNDAG FØR DEN STILLE UKE: FIENDSKAPEN MOT KRISTUS

Inngangsort: Guds rettferdighet er åpenbart uten lov /.../ ved tro på Jesus Kristus for alle som tror. (Rom 3:21f)

4 Mos 21:4-9

1 Mos 14:8-20

3 Mos 16:29-34

Heb 9:11-15

Heb 7:1-17 el Ef 2:12-16

Kol 2:1-8 el 1 Pet 2:4-9

Joh 8:46-59

Joh 11:46-57

Joh 8:31-45

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 43

O Gud, hjelp meg til min rett og før min sak mot ubarmhjertige folk! Fri meg, Gud, fra mennesker som farer med svik og ondskap! For du er den Gud som jeg søker tilflukt hos.

Refreng (alle): Guds rettferdighet er åpenbart uten lov /.../ ved tro på Jesus Kristus for alle som tror.

Hvorfor har du forkastet meg? Hvorfor må jeg gå og sørge mens fienden plager meg? Send ditt lys og din sannhet, la dem lede meg og føre meg til ditt hellige fjell, til dine boliger. Så kan jeg gå til Herrens alter, til Gud, min glede og jubel, og prise deg til lyrespill, Herre, du min Gud.

Ref.

Hvorfor er du full av uro, min sjel, hvorfor stormer det i meg? Vent på Gud! For enda en gang skal jeg takke ham, min frelser og min Gud.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, miskunne deg over din kirke også her hos oss, og bevar oss i ditt ord. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begyngelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din nådepakt med oss i vår dåp, med løfte om salighet for hver den som tror. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi ikke vet noe annet til frelse enn din Sønn, Jesus Kristus og ham korsfestet, og med ham til gave tjener deg i din evige rettferdighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

PALMESØNDAG: KRISTUS RIR INN I JERUSALEM

Inngangsort: Pris Herren, for han er god. Evig varer hans miskunn. (Sal 118:1)

Sak 9:8-12

Jes 50:4-10

Jer 11:18-20

Fil 2:5-11

2 Tess 3:1-5

Heb 7:23-27

Joh 12:1-19

Joh 12:1-8

Joh 11:47-57

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 118:1-14

Pris Herren, for han er god. Evig varer hans miskunn. Israel skal si: Evig varer hans miskunn. Arons ætt skal si: Evig varer hans miskunn. De som frykter Herren, skal si: Evig varer hans miskunn. I trengselen kalte jeg på Herren. Han svarte og førte meg ut i åpent land.

Refreng (alle): Pris Herren, for han er god. Evig varer hans miskunn.

Herren er med meg, jeg frykter ikke. Hva kan da mennesker gjøre meg? Herren er den som hjelper meg, jeg kan se på mine fiender uten frykt. Det er bedre å søke tilflukt hos Herren enn å stole på mennesker. Det er bedre å søke tilflukt hos Herren enn å sette sin lit til stormenn.

Ref.

Alle folkeslag kringsette meg, jeg holdt dem fra livet i Herrens Navn. De omringet meg på alle kanter, jeg holdt dem fra livet i Herrens Navn. De var omkring meg som bier. De sloknet som ild i tornekrautt; jeg holder dem fra livet i Herrens Navn.

Ref.

De støtte meg hardt, så jeg holdt på å falle, men Herren kom meg til hjelp. Herren er min kraft og min styrke, og han er blitt min redning.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, vis oss av ditt ord din herlighet i din Sønns, Jesu Kristi lidende lydighet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, du som var og er og blir én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Gud Fader i himmelen, høylovet er du for Sønnen du gav til soning for verdens synder. - Og høylovet er du Guds Sønn for din lidende lydighet, du vår rettferdighet hos Faderen. - Og høylovet er du Gud Hellige Ånd, som kaller ved evangeliet og opplyser vår forstand, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet. - Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, som i begynnelsen, så nå og alltid, og i all evighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen*

INNGANGSSALME: SALME 102:2-14 (= BØNNESØNDAG)

I den stille uke:

Mandag: Jes 42:1-9. - Heb 9:11-15. - Mt 26-27 el Lk 22:39-62 el Joh 18:1-27

Tirsdag: Jes 49:1-6. - 1 Kor 1:18-25.- Mk 14-15 el Lk 22:63-23:12 el Joh 18:28-40

Onsdag: Jes 50:5-10. - Rom 5:6-11. - Lk 23:13-32 el Joh 19:1-16 el Mt 27:11-32

SKJÆRTORS DAG: ALTERETS SAKRAMENT

Inngangord: Herren har skapt et minne om sine under. Barmhjertig og nådig er Herren. (Sal 111:4)

2 Mos 12:1-20

2 Mos 24:3-11

3 Mos 16:29-34

1 Kor 11:23-29

1 Kor 10:16-17

Ap 2:42-47

Joh 13:1-15

Mt 26:17-30

Lk 22:14-22

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 111:2-9

Store er Herrens gjerninger, gransket av alle som har sin lyst i dem. Høyt og herlig er hans verk, hans rettferdighet varer til evig tid.

Refreng (alle): Herren har skapt et minne om sine under. Barmhjertig og nådig er Herren. (Sal 111:4)

Han har skapt en ihukommelse om sine under, barmhjertig og nådig er Herren. Han gir mat til dem som frykter ham, og kommer sin pakt i hu til evig tid.

Ref.

Han viste sitt folk sine mektige gjerninger da han gav dem det landet som andre folk eide. Det han gjør, er sant og rett, troverdige er alle hans påbud. De står ved lag for evig og alltid, de er gitt i troskap og rettvishet.

Ref.

Han har sendt sitt folk forløsning og fastsatt sin pakt for evig. Hans Navn er hellig og vekker ærefrykt.

Ref.

Kollektbønn: Herre Jesus, hør oss i nåde: La dåpen til din død bære frukt med deg til eksempel i selvhengivende kjærlighet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus, du sanne Gud og alles bror. Deg takker vi for den nye pakt i ditt blod, og for samfunn med ditt eviggyldige offer, rakt fram og mottatt i jordiske skikkelser. Gi oss nåde til å tjene deg i tillit til din rettferdighet, og med deg til forbilde avstå fra noen synd, deg til evig ære, takk og pris. I Jesu Navn. *Amen.*

LANGFREDAG: KRISTI KORSEFTELSE, DØD OG BEGRAVELSE

Inngangssord: Verdig er Guds slakede Lam til å få all makt og rikdom, visdom og styrke, ære og pris og takk. (Åp 5:12)

Lesninger:

Jes 52:13-53:12 eller Hos 6:1-6 eller 1 Mos 22:1-14 eller Jes 53:3-7

Heb 4:14-16, 5:7-9

Joh 18-19 eller Mt 27:55-66

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 22:2-8, 20

Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg? Hvorfor er du så langt borte fra meg?

Refreng (alle): Verdig er Guds slakede Lam til å få all makt og rikdom, visdom og styrke, ære og pris og takk.

Hvorfor hjelper du ikke når jeg klager min nød? Jeg roper om dagen, men du svarer ikke, og om natten, men jeg får ikke ro. Men like fullt – du er den hellige, du som troner over Israels lovsanger.

Ref.

Til deg satte våre fedre sin lit, de stolte på deg, og du fridde dem ut. De ropte til deg og ble berget, de stolte på deg, og ble ikke skuffet. Men jeg er en makk og ikke en mann, spottet av mennesker, foraktet av folk.

Ref.

Alle som ser meg, håner meg, vrenger munnen og rister på hodet: «Han har overgitt sin sak til Herren. La ham utfri og berge ham, hvis han har ham kjær.» Herre, vær ikke langt ifra meg, skynd deg å hjelpe meg, du min styrke!

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud. Hør oss i nåde! Vis oss årsaken til vår frelse, så vi tjener deg med frimodighet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, deg priser vi for din forsoning med verden i Jesu Kristi død, og for forsoningen gitt oss til del i den hellige dåp. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt evangelium, så Kristus alene er vår hellighet og rettferdighet hos deg, og med ham til gave avstår fra noen synd og lever deg til evig ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

LØRDAG: KRISTI NEDFART TIL HELVETET (AFTENSANG)

Inngangssord: Kristus avvæpnet Guds fiendemakter /.../da han triumferte over dem på korset. (Kol 2:15)

1 Mos 3:14-15

Hos 13:14

Rom 8:35-39

1 Pet 3:18-22

1 Kor 15:55

Kol 2:12-15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 27:1-5

Herren er mitt lys og min frelse, hvem skal jeg da frykte? Herren er vern om mitt liv, hvem skal jeg da skjelve for?

Refreng (alle): Kristus avvæpnet Guds fiendemakter /.../da han triumferte over dem på korset.

Når ugjerningsmenn går løs på meg for å sluke meg, da snubler de og faller selv, fiendene som står meg imot. Om en hær vil kringsette meg, er det ikke frykt i min sjel. Går de til strid imot meg, er jeg likevel trygg.

Ref.

Én ting ber jeg Herren om, og det ønsker jeg inderlig: At jeg får bo i Herrens hus alle mine levedager, så jeg kan se hans velvilje og grunne i hans tempel.

Ref.

Han gjemmer meg i sin hytte på den onde dag. Han skjuler meg i sitt skjermende telt og tar meg opp på klippen.

Ref.

PÅSKEDAG: JESU KRISTI OPPSTANDELSE FRA DE DØDE

Ottesang: **Inngangsord: Kristus er stått opp fra de døde, / som førstegrøden av de hensovede. Halleluja! (1 Kor 15:20)**

Aftensang: **Apg 10:34-43 el Kol 3:1-4**

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 118:15-29

Hør, jubel og seiersrop lyder i de rettferdiges telt! Herrens høyre hånd gjør storverk, Herrens høyre hånd reiser opp. Herrens høyre hånd gjør storverk.

Refreng (alle): Kristus er stått opp fra de døde, / som førstegrøden av de hensovede. Halleluja! (1 Kor 15:20)

Jeg skal ikke dø, men leve og fortelle Herrens gjerninger. Hardt har Herren tuktet meg, men han overgav meg ikke til døden.

Ref.

Lukk opp rettferdighetens port for meg, jeg vil gå inn og prise Herren! Her er Herrens port, gjennom den går de rettferdige inn. Jeg takker deg fordi du har svart meg, fordi du ble min redning. Den steinen bygningsmennene vraket, er blitt hjørnestein. Dette er Herrens eget verk, underfullt er det i våre øyne. Dette er dagen som Herren har gjort, la oss juble og glede oss på den!

Ref.

Å Herre, gi frelse! Å Herre, la det lykkes! Velsignet være den som kommer i Herrens Navn! Vi velsigner dere fra Herrens hus. Herren er Gud, han gav oss lys. Knytt festtoget sammen med grener helt opp til alterets horn. Du er min Gud, jeg takker deg; min Gud, jeg lovsynger deg. Pris Herren, for han er god, evig varer hans miskunn.

Ref.

Høymessen:

Inngangsord: Døpt til Kristi Jesu død skal vi leve det nye livet, likesom Kristus ble reist opp fra de døde ved Faderens veldig kraft. (Rom 6:3f)

Hos 6:1-3

2 Mos 14:21-15:13

Esek 37:1-14

1 Kor 15:53-57

1 Kor 15:12-21

1 Kor 5:7-8 el Ef 1:15-23

Mk 16:1-8

Joh 20:1-10

Mt 28:1-8

INNGANGSSALME (INTROITUS): 105:1-5, 40-43

Lovpris Herren og påkall hans Navn, gjør hans storverk kjent blant folkene. Syng for ham, og spill for ham, fortell om alle hans undere.

Ref (alle): Døpt til Kristi Jesu død skal vi leve det nye livet, likesom Kristus ble reist opp fra de døde ved Faderens veldig kraft.

Kom i hu de undere han har gjort; hans tegn og de dommer hans munn har talt. For han kom i hu sitt hellige ord, som han gav til Abraham, sin tjener. Så lot han sitt folk dra ut med glede, hans utvalgte folk fikk fare med jubel.

Ref.

Han gav dem land som andre folk eide; de overtok frukten av folkenes strev, for at de skulle holde hans bud, og ta vare på hans lover. Halleluja!

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Kom med den rettferdighet som evangeliet åpenbarer uten lovgjerninger. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus, du vår evige rettferdighet og hellighet hos Gud! Bevar oss i din tro, så vi frelst av nåde får kjenne kraften av din oppstandelse, oss til evig salighet. Verdig er du til å få all makt og rikdom, visdom og styrke, ære, pris og takk, nå og alltid og i all evighet. I Jesu Navn. *Amen.*

2. PÅSKEDAG: VANDRINGEN TIL EMMAUS

Inngangssord: Vi skal ha håp ved det tålmod og den trøst som Skriftene gir. (Rom 15:4)

Job 19:23-27

Jes 25:1-8

Jes 26:13-20

Apg 10:34-43

2 Kor 5:11-21

1 Pet 1:18-25

Lk 24:13-35

Joh 20:11-18

Mt 28:9-15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 16

Bevar meg, Gud, for jeg søker tilflukt hos deg. Jeg sier til Herren: "Du er min herre, mitt eneste gode." Jeg holder meg til de hellige i landet, de gjeve menn setter jeg høyt.

Refreng (alle): Vi skal ha håp ved det tålmod og den trøst som Skriftene gir.

Mange sorger må de tåle, de som jager etter andre guder. Jeg vil ikke utøse blodoffer for dem og ikke ta deres navn i min munn. Herre, du er min tilfalle del og mitt beger, du som bestemmer min lodd.

Ref.

Jeg fikk min del på fager grunn, ja, en herlig arv er blitt min. Jeg priser Herren, som gir meg råd, ja, også om natten får jeg rettledning i mitt indre. Alltid har jeg Herren for øye; han er ved min høyre side, jeg skal aldri vakle.

Ref.

Derfor er det glede i mitt hjerte og jubel i min sjel, ja, også min kropp kan være trygg. Du overgir meg ikke til helvetet, du lar ikke din trofaste tjener gå til grunne. Du lærer meg livets vei. En fylde av glede er for ditt åsyn, en evig fryd ved din høyre hånd.

Ref.

Kollektbønn: Herre Jesus, led oss med ditt ord, så vi lært av deg når fram til ditt fullendte rike. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus, deg takker vi for din undervisning i Skriftene, gitt videre også til oss. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord om Jesu persons hemmelighet og hans lidelse, død og oppstandelse. Opplys vår forstand og bevar oss i din tro til salighet, du vårt levende håp. I Jesus navn. Amen.

TREDJEDAG PÅSKE

Inngangssord: Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde! (1 Pet 1:3)

Lesninger:

Morgensang: Esek 37:1-14.

Aftensang: Lektie: Apg 10:34-43.

FJERDEDAG PÅSKE:

Inngangssord: = Tredjedag.

Lesninger:

Morgensang: Hag 2:1-10.

Aftensang: Lektie: Apg 3:12-20.

1. S. E. PÅSKEDAG: KRISTUS INNSTIFTER NØKLEMAKTENS EMBETE

Inngangssord: Herren åpner, så ingen kan stenge, og stenger, så ingen kan åpne. (Åp 3:7b)

1 Mos 32:24-32

Jos 3:9-17

Jes 33:13-24

1 Kor 15:1-10

Apg 3:12-20

Apg 13:26-41

Joh 20:19-31

Joh 21:1-14

Lk 24:36-48

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 114

Da Israel drog ut fra Egypt, da Jakobs ætt forlot et folk med fremmed tungemål, da ble Ju-
da Herrens helligdom, Israel hans rike.

Refreng (alle): Herren åpner, så ingen kan stenge, og stenger, så ingen kan åpne.

Sjøen så det og flyktet, Jordan snudde og rant tilbake. Fjellene sprang som værer, og
haugene hoppet som lam.

Ref.

Hva har hendt deg, du sjø, at du flykter? Du Jordan, hvorfor renner du tilbake? Dere fjell,
hvorfor springer dere som værer? Dere hauger, hvorfor hopper dere som lam? Skjelv for
Herrens åsyn, du jord, for Jakobs Guds åsyn, han som gjør klippen til et vann, og den har-
de stein til en kilde.

Ref.

Kollektbønn: Hellige, trofaste Gud! Gi forstand på den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer, av tro til tro. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, du som var og er og blir én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din forsoning med verden i Jesu Kristi død, og forsoningens embete med fullmakt til å løse og binde synder. Hør oss i nåde: Gi din kirke hyrder som trofast forvalter ditt rikes hemmeligheter, og gjør oss til ditt ords etterfølgere, så vi flyr ulver i saueham. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2. S. E. PÅSKEDAG: VÅRE SJELERS HYRDE OG BISKOP

Inngangsort: Jesus Kristus er nå våre sjelers hyrde og biskop. (1 Pet 2:25)

Hes 34:11-16

Jes 40:9-11

Mika 7:14-20

1 Pet 2:21-25

1 Pet 5:1-4

Heb 13:20-21

Joh 10:11-16

Joh 21:15-25

Joh 10:1-10

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 23

Herren er min hyrde, det mangler meg ingen ting.

Refreng (alle): Jesus Kristus er nå våre sjelers hyrde og biskop.

Han lar meg ligge i grønne enger, han leder meg til hvilens vann. Han styrker min sjel, han fører meg på rettferdighets stier for sitt Navns skyld.

Ref.

Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for ondt, for du er med meg. Din kjepp og din stav, de trøster meg.

Ref.

Du dekker bord for meg, like for mine fienders øyne. Du salver mitt hode med olje, mitt beger flyter over. Bare godhet og miskunnhet skal følge meg alle mine dager, og jeg skal bo i Herrens hus gjennom lange tider.

Ref.

Kollektbønn: Gode Gud, hør hva din hjord ber: Gi hyrder som vokter oss med et villig hjerte. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, du som var og er og blir én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for Sønnen du gav til hyrde og biskop for våre sjeler. Hør oss i nåde: La oss aldri savne Den gode hyrdes stemme, men gi oss nåde til å følge ham, hvor enn han går, og til sist bli frelst fra ditt Ords røvere og alt ondt. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

3. S. E. PÅSKEDAG: KRISTUS GÅR TIL FADEREN

Inngangordsord: Vi skal få en arv som aldri forgår. (1 Pet 1:4a)

Jes 40:25-31

2 Kong 20:1-11

2 Mos 16:1-15

1 Pet 2:11-20

Heb 4:1-13

1 Pet 1:3-7

Joh 16:16-22

Joh 17:1-8

Joh 14:1-12

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 100

La hyllingsrop lyde for Herren, all jorden. Tjen Herren med glede, kom fram for hans åsyn med jubel.

Refreng (alle): Vi skal få en arv som aldri forgår.

Kjenn at Herren er Gud! Han har skapt oss, og ikke vi selv, til sitt folk og til den hjord han vokter.

Ref.

Gå inn gjennom hans porter med takkesang, inn i hans forgårder med lovsang. Takk ham og pris hans Navn. For Herren er god, evig varer hans miskunn, og hans trofasthet fra slekt til slekt.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud! Lær oss å stå som tiggere for deg, og med Kristus til gave tjene deg, frelst av nåde. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, du som var og er og blir én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for Sønnen du gav, lydig til døden i Jesu skikkelse, oss alle til et levende håp. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi med Kristus til gave tjener deg i din evige rettferdighet, og med hans nattverd ihukommer ham, din glede. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

4. S. E. PÅSKEDAG: KRISTUS SENDER TALSMANNEN

Inngangordsord: Guds rettferdighet er blitt åpenbart uavhengig av loven. (Rom 3:21)

Jes 49:1-13

Jer 15:15-21

Jes 42:10-16

Jak 1:16-21

Heb 5:1-10

1 Joh 3:18-24

Joh 16:5-15

Joh 17:5-17

Joh 7:37-39

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 98:1-4

Syng en ny sang for Herren, for han har gjort under. Hans høyre hånd har gitt ham seier, hans hellige arm har hjulpet ham.

Refreng (alle): Guds rettferdighet er blitt åpenbart uavhengig av loven. (Rom 3:21)

Herren har kunngjort sin frelse, åpenbart sin rettferdighet for folkene.

Ref.

Han kommer i hu sin godhet, og sin trofasthet mot Israels ætt. Alle folk på jorden har sett frelsen fra vår Gud.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for Sønnen du ga til løsepenge for verdens synde. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi tror fullt og fast din nåde for på grunn av Kristi fortjeneste – og ikke av noen annen grunn, og med ham til gave, tjener deg i troens lydighet og venter ham som vår Frelser på Dommens dag. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

5. S. E. PÅSKEDAG - KRISTUS LÆRER OSS Å BE

Inngangsort: I troen på Jesus, vår Herre, /.../ kan vi komme fram for Gud med tillit. (Ef 3:11f)

1 Mos 18:20-33

1 Kg 3:5-15

Jes 55:6-13 / 2 Mos 17:8-12

Jak 1:22-27/Ef 3:13-21 Rom 8:24-28

Jak 5:16-20 / Apg 16:25-34

Joh 16:23-33

Joh 17:18-23

Lk 11:1-13

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 102:2-15

Herre, hør min bønn, la mitt rop nå fram til deg. Skjul ikke ditt ansikt for meg på den dag jeg er i nød. Vend ditt øre til meg, skynd deg og svar når jeg roper. For mine dager sviner som røk, mine lemmer brenner som ild. Mitt hjerte er slått og visnet som gress, for jeg har glemt å spise mitt brød. Jeg sukker og stønner, jeg er bare skinn og ben.

Refreng (alle): I troen på Jesus, vår Herre, /.../ kan vi komme fram for Gud med tillit.

Jeg ligner pelikanen i ødemarken, er blitt som uglen på øde steder. Jeg ligger våken, jeg er blitt som en enslig fugl på taket. Mine fiender håner meg hele dagen, de som gjør narr av meg, sverger ved meg.

Ref.

Jeg må spise aske som brød, jeg blander min drikk med tårer, fordi du er vred og harm på meg, du har jo grepet meg og slengt meg bort. Min dag heller, skyggen blir lang, jeg visner bort som gress.

Ref.

Men du, Herre, troner til evig tid, ditt minne varer fra slekt til slekt. Du vil reise deg og være barmhjertig mot Sion, for nå er timen kommet, tiden da du vil vise din nåde. Dine tjenere elsker steinene på Sion og ynkes over grushaugene.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Gi forstand på det som rett er, og vilje, lyst og kraft til å leve deretter. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, du som gjerne hører dine barns bønner, deg takker vi for barneretten hos deg. Deg ber vi: Hellige ditt Navn på oss, så vi ikke vanhelliger deg, men lever etter din gode vilje, og frelst av nåde, får se din herlighet og sammen med alle dine hellige takke og love deg i all evighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

KRISTI HIMMELFARTSDAG: KRISTIUS FOR OPP TIL GUDS TRONHIMMEL

Inngangssord: Velsignet være han som kommer i Herrens Navn!

1 Mos 5:21-24

Jes 57:15-21

2 Kon 2:8-14 el Sal 110:1-4

Ap 1:1-11

Heb 10:11-18

Ef 4:7-13

Mk 16:14-20

Joh 17:24-26

Lk 24:49-53

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 47:6-10

Gud drog opp mens jubelrop ljomet, Herren kom mens hornene klang. Syng for Gud, ja, syng og spill, syng og spill for vår konge!

Refreng (alle): Velsignet være han som kommer i Herrens Navn!

For Gud er hele jordens konge. Syng en lovsang for ham! Gud er konge over folkene, han sitter på sin hellige trone.

Ref.

Folkenes fyrster skal samles med folket til Abrahams Gud. For skjoldene på jorden er i Guds makt. Høyt er han opphøyet.

Ref.

Kollektbønn: Gode Gud, hør oss i nåde: Styrk vår tro på din død for verdens synder, så vi omgås med deg i våre hjerter. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus, evige Konge, deg priser vi, sann Gud og alles bror ved Faderens høyre side, og takker deg, virksom iblant oss. Hør oss i nåde: Gi hyrder og lærere som forvalter ditt Ord og sakrament med troskap mot det apostoliske ord. Hold satan i tømme og bind alle sjelemordere, inntil alle dine fiender er lagt under dine føtter. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

FØRPINSEDAGEN: KRISTUS LÆRER OM ÅNDENS KOMME

Inngangssord: Troen kommer av prekenen, og prekenen ved Kristi ord. (Rom 10:17)

Jes 32:9-20

Jes 55:1-5

1 Mos 45:1-15

1 Pet 4:7-11

Kol 3:1-11

Rom 8:12-17

Joh 15:26-16:4

Joh 15:18-27

Lk 12:4-12 el Joh 17:18-23

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 19:2-15

Himlene forkynner Guds herlighet, hvelvingen forteller om hans henders verk. Den ene dag bærer bud til den andre, og en natt gir sin kunnskap til den neste. Det er ikke tale, det lyder ingen ord, og ingen røst som kan høres. Men budskap går over hele jorden, vitnesbyrdet når til verdens ender.

Refreng (alle): Troen kommer av prekenen, og prekenen ved Kristi ord. (Rom 10:17)

Der har han reist et telt for solen. Den går som en brudgom ut av sitt kammer, glad som en helt tar den fatt på sitt løp. Fra den ene himmelrand går den ut og gjør sin rundgang til den andre, ingen ting er skjult for dens glød.

Ref.

Herrens lov er fullkommen, den gir sjelen nye krefter. Herrens lovbud er pålitelig, det gir den uerfarne visdom. Herrens påbud er rette, de gir glede i hjertet. Herrens bud er rent, det får øynene til å stråle.

Ref.

Frykten for Herren er ren, den varer til evig tid. Herrens dommer er sanne, rettferdige er de alle. Ja, din tjener tar imot den rettleiding budene gir; å holde dem gir stor lønn.

Ref.

Men hvem kan merke sine feiltrinn? Tilgi meg hver synd jeg ikke vet om. Ja, vern din tjener mot skammelige synder, så de ikke får makt over meg. Da kan jeg være hel i min ferd, frikjent for store overtredelser. Ta vel imot de ord jeg taler, la mitt hjertes tanker komme fram for deg, Herre, min klippe og min gjelner.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, bevar oss i din tro, så vi kan tjene deg i din evige hellighet og rettferdighet alle våre dager. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din nådepakt i vår dåp. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, for den onde menneskenatur og verdens fiendskap står deg imot. Gi oss nåde til å tro syndenes forlatelse for Kristi skyld alene, og med ham til gave bli fornyet i ditt bilde, deg til evig takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

PINSEDAG: DEN HELLIGE ÅNDS UTGYTELSE

Inngangordsord: Ved Kristus blir også vi bygd opp til en bolig for Gud i Ånden. (Ef 2:22)

Esek 36:22-28

Jer 31:31-34

Joel 3:1-5

Apg 2:1-13

Ef 2:17-22

Apg 2:36-41

Joh 14:23-29

Joh 7:37-39

Joh 14:15-21

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 68:8-11

Gud, da du drog ut i spissen for ditt folk, da du skred frem gjennom ørkenen, da bevet jorden, og himlene dryppet for Gud på Sinai, for Herren, Israels Gud.

Refreng (alle): Ved Kristus blir også vi bygd opp til en bolig for Gud i Ånden. (Ef 2:22)

Gavmildt lot du regnet strømme, Gud; ditt utpinte arveland gav du styrke. Der fant ditt folk sitt bosted; i din godhet, Gud, har du sørget for den elendige.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige trofaste Gud, vis oss dine løfter oppfylt i Jesus Kristus, og gjør oss evig rike ved ham. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus, deg takker vi for din selvhengivende kjærlighet. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Trøst og gled oss med Guds forsoning med verden, fullbrakt i din død, stadfestet med din seierrike oppstandelse fra de døde, og gitt oss til del i vår dåp. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi med deg til gave elsker hverandre slik du har elsket oss. I Jesu Navn. *Amen.*

2. PINSEDAG: GUDS NÅDIGE VILJE MED MENNESKENES FRELSE

Inngangsort: *Jeg vil gi dere en ny ånd. (Esek 36:26)*

Jes 52:7-12

Jes 41:16-20

Jes 44:1-5

Apg 10:42-48

1 Kor 12:20-31

1 Joh 4:7-15

Joh 3:16-21

Joh 6:44-47

Joh 12:44-50

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 36:6-10

Herre, til himmelen rekker din miskunn, til skyene når din trofasthet. Din rettferdighet er som mektige fjell, som det store havdyp er dine dommer.

Refreng (alle): Jeg vil gi dere en ny ånd.

Herre, du berger mennesker og dyr. Hvor kostelig, Gud, er din miskunn! Menneskene søker ly i dine vingens skygge.

Ref.

De får spise seg mette av det beste i ditt hus, av din gledes bekk lar du dem drikke. For hos deg er livets kilde, i ditt lys ser vi lys.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Gi nåde til å avstå fra verdens levemåte, og stille våre legemer fram som redskaper for din rettferdighet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din forsoning med verden i Jesu død. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører ditt evangelium, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet. Og bevar oss i din tro, så vi med ham til gave tjener deg som dine kjære barn, deg til evig ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

TREDJEDAG PINSE:

Inngangssord: Gud, du sender din Ånd, og liv blir skapt. (Sal 104:30)

Lesninger:

Morgensang: Sal 68:8-11. Joel 2:28-32.

Aftensang: Ep: Apg 8:14-17.

FJERDEDAG PINSE:

Inngangssord = Tredjedag Pinse.

Lesninger

Morgensang: Sal 36:6-10. Esek 36:25-27.

Aftensang: Apg 5:12-16.

DEN HELLIGE TREFOLDIGHETS FEST: DET NYE LIVET

Inngangssord: Hellig, hellig, hellig er Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd.

Jes 6:1-7

4 Mos 6:22-27

Ord 8:1-5, 22-36

Rom 11:33-36

1 Joh 3:1-12

Kol 1:14-23

Joh 3:1-15

Joh 15:1-9

Matt 28:14-20

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 99

Herren er konge, folkene bever; jorden skjelver for ham som troner over kjerubene. Stor er Herren på Sion, han er opphøyet over alle folk. De skal prise ditt Navn, som er stort og vekker ærefrykt. Hellig er Herren.

Refreng (alle): Hellig, hellig, hellig er Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd.

Mektige konge som elsker rettferd, du har grunnlagt rett og orden. Det er du som gjør rett og rettferd i Jakob.

Ref.

Lovsyng Herren, vår Gud, og kast dere ned for hans fotskammel. Hellig er Herren.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, bevar oss i din kunnskap, så vi i ord og gjerning bekjenner deg, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud i personenes treenhet, i majestet like evig og like stor, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Hellige, treène Gud, all godhets kilde. Høylovet er du *Gud Fader*, du som satte mennesket til å forvalte ditt skaperverk. Og høylovet er du *Gud Sønn*, du vår evige rettferdighet, du alene. Og høylovet er du *Gud Hellige Ånd*, vår trøster i all trengsel, og vår nyskaper av det nye menneske. Hellige, treène Gud! Gi oss nåde til å søke deg fremfor dine gaver, og fly avgudene. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen. Halleluja.*

1. S. E. TREF: DEN RIKE MANN OG LASARUS

Inngangsort: Evangeliet åpenbarer Guds rettferdighet av tro til tro. (Rom 1:17)

5 Mos 6:4-15	Esek 3:17-19	1 Mos 12:1-4
1 Joh 4:16-21	2 Kor 8:1-9	1 Tim 6:6-12
Lk 16:19-31	Lk 12:13-21	Mt 16:24-27

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 53:2-7

Dåren sier i sitt hjerte: "Det finnes ingen Gud." Ond og avskyelig er deres ferd, det er ikke én som gjør det gode. Fra himmelen skuer Gud ned på menneskene. Han vil se om det finnes noen forstandige, noen som søker Gud. Alle har falt fra Gud, alle er fordervet. Det finnes ikke én som gjør det gode, ikke en eneste.

Refreng (alle): Evangeliet åpenbarer Guds rettferdighet av tro til tro.

Skjønner de da ingen ting, disse ugjerningsmenn. De sluker mitt folk som en spiser brød, men de påkaller ikke Gud.

Ref.

Men de skal rammes av redsel, de som ikke kjente til frykt. Gud skal strø knoklene av dem som fylker seg mot deg. Du lar dem bli til skamme. Ja, Gud har forkastet dem.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Bevar oss i din tro, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din nådepakt i vår dåp til Jesu død. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører ditt ord. Hellige oss i ditt Ords Sannhet, så vi under alle forhold bekjenner deg, og med Kristus til gave tjener deg, frelst av nåde. Og gi oss nåde til å forvalte våre eiendeler som dine, og etter evne hjelpe vår neste i nød. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2. S. E. TREF: DET STORE GJESTEBUD

Inngangsort: Salige er de som er kalt til Lammets bryllupsmåltid. (Åp 19:9)

Ords 9:1-10	Hos 11:1-7	2 Mos 23:1-9
1 Joh 3:13-18	Heb 12:1-4	2 Pet 1:1-11 el Jak 1:2-8
Lk 14:11-24	Lk 14:25-33	Lk 9:51-62

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 18:28-32, 47

Herre, de hjelpeløse gir du frelse, men ydmyker dem som har stolte øyne. Du lar min lampe skinne, min Gud lyser opp mitt mørke. Med deg kan jeg storme mot en flokk av krigere, med Guds hjelp kan jeg springe over murer.

Refreng (alle): Salige er de som er kalt til Lammets bryllupsmåltid.

Guds vei er fullkommen, og rent er Herrens ord. Han er et skjold for alle som tar sin tilflukt til ham.

Ref.

For hvem er Gud foruten Herren, og hvem er en klippe om ikke vår Gud? Herren lever! Min klippe være lovet! Opphøyet være du, min frelses Gud.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør oss i nåde: Dra oss med ditt evangelium til troens fest i Herrens Nattverd, og siden til ditt bryllupsmåltid på din nyskapede jord. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus, deg takker vi, du som innbyr oss til din nattverd, og siden til din bryllupsglede i den kommende verden. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi med deg til gave vet å prøve hva som er din vilje. Bevar oss i dåpens nådepakt, så vi kledd i din rettferdighet, får sitte til bords i ditt fullende rike. I Jesu Navn. *Amen.*

3. S. E. TREF: DEN BORTKOMNE SAUEN

Inngangssord: Gud vant sin kirke med sitt blod. (Apg 20:28b)

Jes 12

Esek 18:26-32

Jes 4:1-6 el Jer 6:16-21

1 Pet 5:6-14

Rom 4:1-8

Ef 2:1-10

Lk 15:1-10

Lk 15:11-32

Mt 9:9-13

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 32:1-7

Salig er den som har fått sine overtredelser tilgitt og sine synder skjult. Salig er det menneske som Herren ikke tilregner skyld, og som er uten svik i sin ånd.

Refreng (alle): Gud vant sin kirke med sitt blod.

Så lenge jeg tidde, tærtes jeg bort, jeg stønnet hele dagen. For din hånd lå tungt på meg dag og natt. Min livskraft svant som i sommerens hete. Da bekjente jeg min synd for deg, og jeg skjulte ikke min skyld. Jeg sa: «Jeg vil bekjenne mine synder for Herren.» Og du tok bort min syndeskyld.

Ref.

Derfor skal alle fromme be til deg i nødens tid. Om store vannflommer veller frem, skal de ikke nå dem. Hos deg kan jeg skjule meg, du bevarer meg fra trengsel, du omgir meg med frelsesjubel.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Kom oss til redning og bevar oss i din tro. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker for din nådepakt i dåpen til Jesu død. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd og bevar oss i din tro, så vi med Kristus til gave tjener deg i din evige rettferdighet, og til sist får se ditt åsyn og sammen med ditt velsignede folk og dine engleskarer lovprise deg i den kommende verden. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

4. S. E. TREF: SPLINTEN OG BJELKEN

Inngangordsord: *I håpet er vi frelst.* (Rom 8:24)

Jes 65:17-25

Jes 43:8-13

1 Mos 50:15-21

Ef 4:22-32

Rom 2:1-11

Rom 14:10-19

Lk 6:36-42

Joh 8:1-11

Lk 13:1-9

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 13

Hvor lenge, Herre? Vil du glemme meg for alltid? Hvor lenge vil du skjule ditt ansikt for meg? Hvor lenge skal jeg ha uro i min sjel og hele dagen sorg i hjertet? Hvor lenge skal fienden ha meg i sin makt?

Refreng (alle): I håpet er vi frelst.

Se hit og svar meg, Herre, min Gud. Gi mine øyne lys, så jeg ikke sovner inn i døden, så min fiende ikke skal si: «Jeg har vunnet», og mine uvenner ikke juble når jeg vakler.

Ref.

Men jeg setter min lit til din trofasthet, mitt hjerte skal juble over din frelse. Jeg vil synge for Herren, for han har gjort vel imot meg.

Ref.

Kollektbønn: Herre, vår Gud! Hør oss i nåde: Styr verdens løp slik at din tros bekjennere får leve i fred og stille gudsfrykt. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din forsoning med verden i Jesus Kristus og ham korsfestet. Hør oss i nåde, for verden frister med selvklok åndelighet. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi med Kristus til gave tilgir vår neste, taler vel om ham og tar alt i beste mening. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

5. S. E. TREF. APOSTELDAGEN:

Inngangordsord: Velsign, for vi er kalt til å få velsignelse. (I Pet 3:9f)

Jer 20:7-9

1 Mos 12:1-4

Esek 2:1-10

1 Tim 1:12-17

1 Kor 2:1-5, 3:5f

Apg 26:12-23

Lk 5:1-11

Joh 1:35-51

Mt 16:13-20

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 112:1-9

Halleluja! Salig er den som frykter Herren og har sin store glede i hans bud! Hans slekt blir mektig i landet, de oppriktiges ætt blir velsignet.

Refreng (alle): Velsign, for vi er kalt til å få velsignelse.

Det er velstand og rikdom i hans hus, hans rettferdighet skal alltid vare. Lys bryter fram i mørket for de oppriktige, for den som er nådig, barmhjertig og rettferdig.

Ref.

Sæl er den som villig gir lån, som stiller sine saker på rett vis. Han skal aldri i evighet vakle, evig er minnet om rettskaffen mann.

Ref.

Han er ikke redd for onde rykter, hans hjerte er fast, han stoler på Herren. Hans sinn er rolig og uten frykt, til slutt får han se at hans fiender faller.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud. Hør hva ditt folk ber: La oss for din godhets skyld høre gledens bud om vår frelse. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for den oppstandne Kristus, virksom i prekenembetets gjerning på troskapens vilkår. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi ikke tar anstøt av det dype i din kunnskap, men gir apostelordets lære videre, deg til evig ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

6. S. E. TREF: JESUS UNDERVISER I LOVEN

Inngangordsord: Syndens lønn er døden, men Guds nådegave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre. (Rom 6:23)

Ruth 1:1-18

1 Mos 4:1-16

Jos 24:14-28

Rom 6:3-11

Heb 12:18-25

Jak 2:8-13

Mt 5:20-26

Mt 5:17-19

Mt 5:27-42

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 28:1-3, 9-13

Herre, jeg roper til deg, min klippe. Vend deg ikke taus ifra meg! Svarer du meg ikke, blir jeg lik dem som er gått i sin grav.

Refreng (alle): Syndens lønn er døden, men Guds nådegave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre.

Hør min inderlige bønn når jeg roper til deg om hjelp, når jeg løfter mine hender mot Det Aller Helligste i ditt tempel. Riv meg ikke bort med de gudløse, sammen med dem som gjør urett.

Ref.

Lovet være Herren, for han har hørt min inderlige bønn. Herren er mitt vern og mitt skjold, jeg setter min lit til ham. Jeg fikk hjelp og mitt hjerte jubler, jeg takker ham med min sang. Herren er sitt folks styrke, han er sin salvedes vern og frelse.

Ref.

Frels ditt folk og velsign din eiendom! Vær du deres hyrde og bær dem til evig tid.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, frels oss fra egenrettferdighetens fare. Din er æren, Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for barneretten hos deg, kjøpt med ditt blod i Jesu Kristi død. Hør oss i nåde: Hjelp oss med din Hellige Ånd mot egenrettferdighetens fare. Skriv din lov i våre hjerter, så Jesus Kristus alene er vår rettferdighet og hellighet hos deg, og med ham til gave får tjene deg som dine kjære barn i troens lydighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

7. S. E. TREF: KRISTI FORKLARING

Inngangord: Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss. (Joh 1:14)

2 Mos 3:1-6

1 Mos 28:10-22

2 Mos 40:34-38

2 Pet 1:16-18

2 Kor 12:2-10

Åp 1:9-18

Mt 17:1-8

Joh 13:31-32

Joh 17:1-8

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 97:1-6, 12

Herren er konge. Jordan skal juble, kyster og øyer skal glede seg. Sky og skodde er omkring ham, rettferdighet og rett er hans trones grunnvoll.

Refreng (alle): Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss.

Foran ham farer ild, den fortærer hans fiender rundt omkring. Hans lynglimt lyser opp jordens krets, jorden ser det og skjelver.

Ref.

Fjellene smelter som voks for Herren, for ham som er herre over all jorden. Himmelen forkynder hans rettferdighet, alle folkene ser hans herlighet.

Ref.

Gled dere i Herren, dere rettferdige, lovsyng hans hellige Navn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør hva ditt folk ber: Gi oss nåde til å leve som medarvinger til Kristi herlighet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet.. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen! Deg takker vi, du som lot din Sønnns herlighet skinne fram i Jesu ansikt. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi lærer deg å kjenne i din trofaste kjærlighet. Og hva vi enn måtte lide, trøst dine kjære barn med din sanne trøst, at i den kommende verden skal vi få se din herlighet som også tilhører din Sønnns menneskenatur. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

8. S. E. TREF: ADVARSEL MOT FALSKE PROFETER

Inngangord: De holdt fast ved apostlenes lære. (Apg 2:42)

Jer 23:16-20

5 Mos 13:1-5

Esek 13:1-16

Rom 8:12-17

Heb 4:1-2, 9-13

1 Joh 4:1-6

Mt 7:15-21

Mt 7:12-14

Mt 7:22-29

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 94:11-23

Herren kjenner menneskenes tanker, han vet at de er tomhet.

Salig er den du tukter, Herre, den du gir lærdom ved din lov. Slik lar du ham få ro og frir ham fra onde dager, inntil de gudløse får sin grav.

Refreng (alle): De holdt fast ved apostlenes lære. (Apg 2:42)

Herren vil ikke forkaste sitt folk og ikke svikte sitt arveland. For rett skal igjen bli rett, og alle som har et oppriktig hjerte, skal følge den.

Ref.

Hvem vil støtte meg mot de onde og hjelpe meg mot ugjerningsmenn? Hvis ikke Herren var min hjelper, lå jeg snart i stillhetens land. Om jeg må si: "Min fot er ustø", holder din trofasthet meg oppe, Herre. Er mitt hjerte fullt av urolige tanker, blir din trøst til glede for meg.

Ref.

Er du i pakt med fordervelsens domstol, som volder ulykke i strid med loven? De rotter seg sammen med rettskafne menn og dømmer uskyldige til døden.

Ref.

Men Herren er en borg for meg, min Gud er klippen som jeg tyr til. Han lar deres urett ramme dem selv og utrydder dem for deres ondskap. Ja, Herren vår Gud vil utrydde dem.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Vis av ditt ord den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi, du som lærer oss deg å kjenne gjennom ham du utsendte, Jesus Kristus, og ha evig liv i deg. Hør oss i nåde: Gi apostlenes etterfølgere nåde til å forkynne i Jesu navn omvendelse og syndenes forlatelse for alle. Forèn oss på din kirkes grunnvoll, hel og ubeskåren, og gi trofaste prester et langt liv. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

9. S. E. TREF: DEN UTRO FORVALTEREN

Inngangssord: Gjeldsbrevet som gikk oss imot, /.../ det strøk han ut og naglet det til korset. (Kol 1:13f)

Ord 16:1-9

2 Mos 32:1-14

2 Krøn 1:7-12

1 Pet 4:7-11

Kol 4:2-6

2 Tess 3:10-13

Lk 16:1-9

Lk 12:42-48

Lk 16:10-15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 119:97-98, 103-105

Å, Herre, hvor høyt jeg elsker din lov, jeg grunner på den hele dagen. Dine bud gjør meg visere enn mine fiender, for dem har jeg alltid hos meg.

Refreng (alle): Gjeldsbrevet som gikk oss imot, det strøk han ut og naglet det til korset.

Å, dine ord er søte for ganen, bedre enn honning for min munn. Av dine påbud får jeg forstand, derfor hater jeg alle falske stier.

Ref.

Ditt ord er en lykt for min fot og et lys på min sti.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Trøst og gled dine tjenere med din Sønnns selvhengivende kjærlighet, og gi oss nåde til å følge hans eksempel. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for daglig brød og gaver ufortjent, og for hyrder som før ditt folk med ditt Ord. Deg ber vi: Lær oss å akte dem høyt for ditt Ords skyld, så de med glede kan berede oss til din store regnskapsdag. Og lær oss av din gavmildhet å skaffe oss venner som mottar oss i dine evige boliger. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

10. S. E. TREF: KRISTI GRÅT OVER JERUSALEM

Inngangssord: Søk Herren mens han er å finne, kall på ham den stund han er nær. (Jes 55:6)

Jer 7:1-15

5 Mos 4:25-31

1 Mos 18:20-32

Åp 3:1-3

Rom 11:17-24

Heb 3:12-19

Lk 19:41-47

Joh 8:21-29

Mt 11:20-24

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 33:12-17

Salig er det folk som har Herren til Gud, det folk han har valgt til sin eiendom.

Refreng (alle): Søk Herren mens han er å finne, kall på ham den stund han er nær.

Fra himmelen skuer Herren ned og ser hvert eneste menneske; fra sin tronstol holder han øye med alle som bor på jorden – han som har dannet alles hjerter og merker seg alle deres gjerninger.

Ref.

Ingen konge seirer ved sin store styrke, ingen kjempe berges ved sine store krefter. Hesten er en svikefull hjelper, den berger ingen med sine krefter.

Ref.

Men Herrens øye hviler på dem som frykter ham, på dem som venter på hans miskunn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Vis oss troens grunn i din Sønnns lidende lydighet i Jesu skikkelse, lydig til døden på korset. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg tilkommer all takk og ære for din forsoning med verden i Kristi død, og for dåpen til hans død, med løfte om salighet for hver den som tror. Deg ber vi:: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi ikke forakter det, men holder fast ved det, og vokser i din kunnskap fra dag til dag, og til sist får se din herlighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

11. S. E. TREF: FARISEEREN OG TOLLEREN

Inngangord: Den som tror på ham som erklærer den ugudelige rettferdig, ham regnes hans tro til rettferdighet. (Rom 4:5)

Dan 9:15-19

Dan 4:25-34

2 Sam 12:1-13

Rom 3:21-31

Rom 7:14-25

1 Joh 1:7-2:2

Lk 18:9-14

Mt 21:28-32

Mt 23:1-12

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 113:2-8

Herrens Navn være lovet fra nå av og til evig tid. Fra soloppgang til solnedgang skal Herrens Navn være lovet.

Refreng (alle): Den som tror på ham som erklærer den ugudelige rettferdig, ham regnes hans tro til rettferdighet.

Herren er opphøyet over alle folkeslag, over himmelen er hans herlighet. Hvem er som Herren vår Gud i himmelen og på jorden?

Ref.

Han troner i det høye, han skuer ned i det dype. Han reiser de ringe opp av støvet, fra asken løfter han de fattige. Han lar dem sitte sammen med fyrster, med fyrstene i sitt folk.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Lær oss av ditt ord å kjenne deg, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for din forsoning med verden i Jesu Kristi død, gitt oss til del i den hellige dåp. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så tror syndenes forlatelse for Kristi skyld alene, og kledd i hans hellighet og rettferdighet bærer frukt i troens lydighet, deg til evig ære, takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

12. S. E. TREF: DEN DØVSTUMME

Inngangordsord: Lukk opp mine lepper, så jeg kan lovprise deg. (Sal 51:17)

Jer 1:2-9	1 Sam 3:1-10	Jes 29:17-21
2 Kor 3:4-18	Jak 3:2-12	1 Kor 2:6-16
Mk 7:31-37	Mt 12:33-37	Mt 15:15-39

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 71:16-20

Herre, min Gud, jeg vil tale om dine storverk, forkynne din rettferdighet, ja, den alene. Du har lært meg opp fra min ungdom av, og ennå forteller jeg om dine under.

Refreng (alle): Lukk opp mine lepper, så jeg kan lovprise deg.

Forlat meg ikke, Gud, når jeg blir gammel og grå, så skal jeg tale om din mektige gjerning til hele den kommende slekt.

Ref.

Gud, din kraft og din rettferdighet når til himmelen. Du som har gjort så store ting, Gud, hvem er din like? Du som lot store trengsler og ulykker ramme oss, du vil gi oss liv på ny.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Lukk opp våre lepper, så vi kan prise din herlighet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for ører å høre med og tunge til å tale med. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi tar ditt ord til oss, og med stemmen priser din nåde for din godhets skyld. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

13. S. E. TREF: DEN BARMHJERTIGE SAMARITAN

Inngangordsord: Jesus sier: «Jeg har gitt dere et forbilde, for at dere skal gjøre slik som jeg har gjort mot dere.» (Joh 13:15)

Sak 7:4-14	2 Mos 20:18-26	1 Sam 2:27-36
1 Joh 4:16-21	1 Joh 4:7-10	1 Tim 1:3-17
Lk 10:23-37	Mt 5:43-6:4	Mt 11:25-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 70:5-8

Gud, la dem fryde og glede seg i deg, alle de som søker deg. La dem alltid få si: "Stor er Gud", de som elsker din frelse.

Refreng (alle): «Jeg har gitt dere et forbilde, for at dere skal gjøre slik som jeg har gjort mot dere.»

Men jeg er hjelpeløs og fattig. Skynd deg, Gud, å komme til meg. Du er min hjelper og redningsmann, dryg ikke lenger, Herre.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Lær oss av Kristi forbilde å elske hverandre slik du har elsket oss. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen! Du som nådig lar oss høre ditt evangelium, deg takker vi for kunnskapen om din gode vilje. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører Kristi ord, så vi med opplyst forstand når fram til salighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

14. S. E. TREF: DE TI SPEDALSKE

Inngangssord: Ved Guds miskunn bær fram legemet som et levende og hellig offer til Guds behag. (Rom 12:1)

Jes 38:14-20

4 Mos 21:4-9

4 Mos 12:1-15

Ef 5:15-20

Rom 14:1-9

2 Kor 9:8-15

Lk 17:11-19

Joh 5:1-14

Lk 4:23-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 147:3-11

Herren leger dem som har et knust hjerte, og forbinder deres sår. Han fastsetter stjernenes tall og gir navn til dem alle. Stor er vår Herre og rik på kraft, hans innsikt er uten grense.

Ref. Ved Guds miskunn bær fram legemet som et levende og hellig offer til Guds behag. (Rom 12:1)

De hjelpeløse holder han oppe, de onde bøyer han til jorden. Syng takkesang for Herren, spill på lyren for vår Gud.

Ref.

Han dekker himmelen med skyer, sørger for regn til jorden og lar gresset gro på åsene. Herren gir føde til dyrene, til ravneunger som roper. Han har ikke behag i hestens styrke, han har ikke sin lyst i rappfotet mann. Herren har behag i dem som frykter ham, som venter på hans miskunn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Styrk oss i din tro, du som i din Sønnns lidende lydighet har seiret over verden. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, du som var og er og blir én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud. Deg takker vi for nytt liv og barnerett hos deg, gitt i vår dåp, og for ditt løfte om salighet for hver den som tror. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med Den Hellig Ånd, når vi hører ditt ord, så vi tror syndenes forlatelse for Kristi skyld, og med ham til gave gladelig tjener deg til ære, nå og i evighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

15. S. E. TREF: Å TJENE TO HERRER

Inngangssord: La oss tjene den levende og sanne Gud! (1 Tim 1:9b)

1 Kong 17:8-16

Am 5:4-6

1 Kong 3:5-15

Gal 5:25-6:10

Apg 20:32-35

Fil 4:10-14

Mt 6:24-34

Lk 10:38-42

Mt 6:19-23

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 86:4-11

Gjør din tjener inderlig glad! Herre, jeg løfter min sjel til deg, for du er god og tilgir gjerne. Herre, du er rik på miskunn mot alle som påkaller deg.

Refreng (alle): La oss tjene den levende og sanne Gud! (1 Tim 1:9b)

Herre, vend øret til min bønn, lytt til meg når jeg klager og ber. Jeg roper til deg på nødens dag, for du vil bønnhøre meg.

Ref.

Herre, blant guder er ingen som du, og ingen gjerninger er som dine. Alle folk du har skapt, skal komme og bøye seg for deg, Herre, tilbe deg og ære ditt Navn. For du er stor, og du gjør undere. Du er Gud, ja, du alene.

Ref.

Herre, lær meg din vei, så jeg kan vandre i din sannhet. Gi meg et udelt hjerte, så jeg frykter ditt Navn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, bevar oss i din tro, så frukten av våre liv blir helliggjørelse, og til sist tjeneres gleden for din trone. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for legeme og sjel, og for dine gaver til livets opphold til denne dag. Deg ber vi: Ta ikke din velsignelse fra oss som fortjent. Bevar oss mot gjerrighet, så vi frykter og elsker deg over alle ting, flyr avgudene og mammons slaveri, og med Kristus til gave, tjener deg som forvaltere i ditt skaperverk. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

16. S. E. TREF: ENKENS SØNN I NAIN

Inngangordsord: For meg er livet Kristus og døden en vinning. (Fil 1:21)

Job 5:17-27

Jes 26:15-19

1 Kong 17:17-24

Rom 8:18-23

2 Kor 4:7-14

Fil 1:20-26

Lk 7:11-17

Joh 11:1-45

Joh 5:19-21

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 86:12-16

Jeg takker deg, Herre, min Gud, av hele mitt hjerte; jeg vil ære ditt Navn I evighet. For din troskap mot meg er stor, du har fridd min sjel fra helvetets avgrunn.

Refreng (alle): For meg er livet Kristus og døden en vinning. (Fil 1:21)

Frekke menn går imot meg, Gud, en flokk av voldsmenn vil ta mitt liv. De har ikke deg for øye. Men du, Herre Gud, er barmhjertig og nådig, langmodig og rik på miskunn og troskap.

Ref.

Vend deg til meg og vær meg nådig. Gi din tjener styrke, og frels din tjenerinnes sønn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Opplys vår forstand med ditt evangelium, så vi følger livets høvding, Jesus Kristus, hvor enn han går. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader! Deg takker vi for din forsoning med verden i Jesus Kristus, og for ditt vitnesbyrd: Kristi oppstandelse fra de døde tredje dag. Deg ber vi: Bevar oss alltid i dette håp, at liksom Jesus åpenbarte sin Guddoms herlighet på enkens sønn, så vil han også oppvekke oss og alle døde på den ytterste dag, og gi oss og alle som tror på ham, den evige salighet i den kommende verden. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

17. S. E. TREF: KRISTUS HELBREDER PÅ SABBATEN

Inngangordsord: Bruk ikke friheten som dekke over ondskap, men som Guds tjenere. (1 Pet 2:16)

Am 5:21-24

Esek 33:10-20

4 Mos 27:12-23

Ef 4:1-6

Kol 2:16-23

Gal 5:1-6

Lk 14:1-11

Mk 2:18-28

Mk 7:5-13

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 119:5-14

Å, om mine fottrinn ble faste, så jeg kunne holde dine forskrifter. Jeg skal ikke bli til skamme når jeg gir akt på alle dine bud.

Refreng (alle): Bruk ikke friheten som dekke over ondskap, men som Guds tjenere. (1 Pet 2:16)

Jeg priser deg av et oppriktig hjerte når jeg lærer å kjenne dine rettferdige dommer. Dine forskrifter vil jeg holde, du må ikke rent forlate meg.

Ref.

Hvordan kan den unge holde sin sti ren? Ved å holde seg til dine ord. Jeg søker deg av hele mitt hjerte, la meg ikke fare vill fra dine bud. I hjertet gjemmer jeg ditt ord, så jeg ikke skal synde mot deg.

Ref.

Herre, lovet være du. Lær meg dine forskrifter. Med mine lepper regner jeg dem opp, alle dommer fra din munn. Når jeg vandrer etter dine lovbud, er jeg glad som om jeg hadde all rikdom.

Ref.

Kollektbønn: Herre, vår Gud, vis oss din rettferdighet av tro til tro. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen! Du som lot din enbårne Sønn i Jesu skikkelse oppfylle din lov i alles sted, deg takker vi for din rettferdighet, gitt oss i den hellige dåp. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi setter all vår lit til din Sønns lidende lydighet, og med ham til gave elsker dine bud fremfor menneskebud, og tjener deg, frelst av nåde. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

18. S. E. TREF: DET STØRSTE BUD I LOVEN

Inngangord: La oss elske, ikke med ord eller med tunge, men i gjerning og sannhet. (1 Joh 3:18)

2 Krøn 1:7-13

5 Mos 30:11-14

Nah 1:2-7 / Rut 1 15-18

1 Kor 1:1-9

Rom 10:1-13

1 Joh 2:15-17

Mt 22:34-46

Joh 10:22-39

Mk 10:17-27

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 119:1-5

Salig er den som er hel i sin ferd og vandrer i Herrens lov.

Refreng (alle): La oss elske, ikke med ord eller med tunge, men i gjerning og sannhet.

Salig er de som holder hans lovbud og søker ham av hele sitt hjerte, de som ikke gjør urett, men vandrer på hans veier.

Ref.

Herre, du har gitt dine påbud for at de skal holdes nøye. Å, om mine fottrinn ble faste, så jeg kunne holde dine forskrifter.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, lær oss å tjene deg frelst av nåde. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen! Verdig er du all takk og ære, som reiste Kristus opp fra de døde, rettferdiggjort i alles sted. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, for den onde lyst hindrer oss, og din onde fiende gir oss ingen ro. Skriv din lov i våre hjerter, så vi med Kristus til gave tjener deg, frelst av nåde, og venter ham som vår Frelser på Dommens dag. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

19. S. E. TREF: DEN LAMME

Inngangordsord: Hvem kan anklage Guds utvalgte? Gud er den som frikjenner. (Rom 8:33)

1 Mos 28:10-22

4 Mos 21:4-9

Jer 16:16-21

Ef 4:17-32

2 Kor 1:18-22

1 Joh 2:23-25 el 5:4-6

Mt 9:1-8

Joh 9:24-38

Lk 13:10-17

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 78:3-8

Det vi har hørt og kjenner til, det våre fedre har fortalt oss, det vil vi ikke skjule for deres barn. Til etterslekten vil vi fortelle om Herrens herlige verk og hans velde, og alle de underen han har gjort.

Refreng (alle): Hvem kan anklage Guds utvalgte? Gud er den som frikjenner. (Rom 8:33)

Han reiste et vitnesbyrd i Jakob og satte en lov i Israel. Han befalte våre fedre å gjøre den kjent for sine barn. Han ville at etterslekten skulle lære loven å kjenne, de barn som skulle fødes. Så skulle også de stå frem og kunngjøre den for sine barn,

Ref.

for at de kunne sette sin lit til Gud og ikke glemme Guds gjerninger, men gi akt på alle hans bud. De skulle ikke bli som sine fedre, en trassig og gjenstridig ætt.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør oss i nåde: Lær oss ved Jesus Kristus å tjene deg uten trellefrykt. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for hjelp i nød. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi i barnlig frykt elsker deg over alle ting og tror din tilgivelse for Kristi skyld. Gi oss nåde til å tjene deg i troens lydighet, så vi ikke med våre synder ødelegger for andre. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

20. S. E. TREF: BRYLLUPSKLÆRNE

Inngangordsord: All vår rettferdighet var som et skittent klesstykke. (Jes 64:6)

Jes 1:18-20

2 Mos 34:4-9

Jer 30:12-17

Gal 5:16-24

Heb 10:19-25

Heb 2:1-4

Mt 22:1-14

Mt 13:44-46

Mt 21:33-46

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 34:4-9

La oss hylle Herren, la oss sammen opphøye hans navn. Jeg søkte Herren, og han svarte meg; fra all min angst har han befridd meg.

Refreng (alle): All vår rettferdighet var som et skittent klesstykke.

Se opp til ham, så skal dere stråle av glede, og deres ansikt skal aldri rødme av skam.

Ref.

Den elendige ropte, og Herren hørte; han frelste ham ut av alle hans trengsler. Herrens engler slår leir til vern om de gudfryktige og frir dem ut av fare.

Ref.

Smak og se at Herren er god; salig er den som søker tilflukt hos ham.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud! Bevar oss i din tro, så vi kledd din rettferdighet kan tjene deg med frimodighet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen! Verdig er du all pris og ære, du som i dåpen til Jesu død kledde oss i din rettferdighet og gav barnerett hos deg. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet, og frelst av nåde, får komme til Lammets bryllup på den nye jord. Og skulle vi falle, gi sorg over synden og oppreisning med din tilgivelse, deg til evig takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

21. S. E. TREF: HØVEDSMANNENS SØNN

Inngangord: La oss tre fram med oppriktig hjerte i troens fulle visshet. (Heb 10:22)

2 Sam 7:18-29

Jes 51:9-15

1 Mos 37:12-28

Ef 6:10-17

2 Kor 13:1-9

Rom 5:1-8

Joh 4:46-53

Mt 16:1-4

Mt 9:27-31

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 145:15-19

Alles øyne venter på deg, Herre, og du gir dem deres mat i rette tid. Du åpner din hånd og metter alt som lever med det som godt er.

Refreng (alle): La oss tre fram med oppriktig hjerte i troens fulle visshet.

Rettferdig er Herren i all sin ferd, og trofast i alt han gjør.

Ref.

Herren er nær hos alle som kaller på ham i sannhet. Han oppfyller de gudfryktiges ønsker, han hører deres rop og frelser dem.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Lær oss å frykte og elske deg over alle ting, og sette all vår lit til deg. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen! Deg takker for din uutgrunnelige nåde, at du tilsier oss syndenes forlatelse på grunn av sin Sønnns Jesu Kristi fortjeneste, og ved tro alene lar oss ha evig liv hos deg. Deg ber vi: Led våre hjerter med din Hellige Ånd, så vi i tillit til ditt løfte går bønnens vei til deg, og har vår glede i deg, nå og alltid og i all evighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

ALLEHELGENSDAG – ALLE DE HELLIGES DAG: SALIGPRISNINGENE

Inngangord: Salig er de som hører Guds ord og tar vare på det. (Lk 11:28)

5 Mos 33:1-3

Åp 7:2-17

Mt 5:1-12

Heb 12:1-3

Mt 5:13-16

Åp 22:6-9

Lk 6:20-26

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 1

Salig er den som ikke følger ugudelige menneskers råd, og ikke slår inn på synderes vei eller sitter sammen med spottere, men har sin glede i Herrens lov og grunner på den dag og natt.

Refreng (alle): Salig er de som hører Guds ord og tar vare på det.

Han er lik et tre som er plantet ved bekker med rennende vann; det gir sin frukt i rette tid, dets blader visner ikke. Alt det han gjør, skal lykkes for ham.

Ref.

Slik er det ikke med de ugudelige. De er lik agner som spredes for vinden.

Ref

Derfor kan ingen ugudelige bli stående når dommen felles, og ingen syndere skal være med i de rettferdiges forsamling. For Herren kjenner de rettferdiges vei, men de ugudelige vei fører til undergang.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør hva ditt folk ber: Led oss i Lammets spor, hvor enn han går gjennom endetidens trengsler. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, du som var og er og blir én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: = 18. s. e. Tref.

22. S. E. TREF: KONGENS REGNSKAP

Inngangordsord: I Kristus har vi gjenløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse. (Ef 1:7)

Ords 24:13-20	1 Mos 50:12-26	Neh 1:1-11
Fil 1:1-11	1 Pet 3:8-12	1 Tess 5:14-23
Mt 18:23-35	Mt 18:15-22	Mk 4:21-25

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 143:1-2, 6-10

Herre, hør min bønn, lytt til mine inderlige bønner. Svar meg, du som er trofast og rettferdig. Stevn ikke din tjener for retten, for ingen som lever, er rettferdig for deg.

Refreng (alle): I Kristus har vi gjenløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse.

Jeg rekker mine hender ut mot deg; som jorden tørster etter vann, slik lengter min sjel etter deg. Skynd deg å svare meg, Herre, min ånd går til grunne. Skjul ikke ditt ansikt for meg, ellers blir jeg lik dem som farer ned i graven.

Ref.

Forkynn din miskunn for meg om morgenen, for jeg setter min lit til deg. Lær meg å kjenne den vei jeg skal vandre, for jeg løfter min sjel til deg.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør i nåde våre bønner fra det dype. Vi venter på ditt ord. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen! Verdig er du all takk og lov for din enbårne Sønn i Jesu skikkelse, gitt menneskene til løsepenge fra lovens forbannelse. Deg ber vi: Bevar oss i din tro, så Kristus er vårt levende håp, og med ham til gave elsker vår neste uten vederlag. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

23. S. E. TREF: BORGERE AV TO RIKER

Inngangordsord: Vi har vår borgerrett i himmelen, og derfra venter vi Herren, Jesus Kristus, som frelser. (Fil 3:20)

2 Kong 23:1-3	1 Sam 20:24-43	2 Kong 18:1-8
Fil 3:17-4:1	1 Kor 7:29-31	Rom 13:1-7
Mt 22:15-22	Mk 12:41-44	Mt 17:24-27

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 138:2-7

Herre, jeg priser ditt Navn for din miskunn og trofasthet. Du har gjort ditt Navn og ditt ord større enn alle ting. Den dagen jeg ropte, svarte du meg, du gav meg mot, og min sjel fikk styrke.

Refreng (alle): Vi har vår borgerrett i himmelen, og derfra venter vi Herren, Jesus Kristus, som frelser.

Alle jordens konger skal prise deg, Herre, når de får høre de ord du har talt. De skal synge om Herrens veier, for stor er Herrens herlighet. Ja, høy er Herren, men han ser til de lave, langt borte fra kjenner han de stolte.

Ref.

Om jeg vandrer i trengsel, holder du meg i live; du retter hånden mot mine rasende fiender. Du berger meg med din høyre hånd.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, du vår klippe og borg! Hør oss i nåde: Bevar oss fra det onde. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, du som vender historiens gang og holder satans makt i tømme. Deg takker vi for ditt nåderike også her hos oss, og ber deg: Spar oss for krig og undertrykkelse. Bryt alle onde planer og gjør ende på ugudelige lover. La ikke din rettferdige harme komme over oss som fortjent, men la oss fostre barn i din tro, og leve fredelig i guds frykt og sømmelighet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

24. S. E. TREFOLDIGHETSFEST:

KRISTUS OPPVEKKER SYNAGOGE-FORSTANDERENS DATTER

Inngangord: Guds nådes gave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre. (Rom 6:23)

1 Kong 17:17-24	Job 19:25-27	Jer 6:9-15
Kol 1:9-13	1 Kor 15:35-58	2 Kor 5:1-10
Mt 9:18-26	Joh 6:37-40	Lk 20:27-40

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 116:1-9

Jeg elsker Herren, for han hørte meg da jeg tryglet og bad. Fordi han vendte øret til meg, vil jeg kalle på ham så lenge jeg lever.

Refreng (alle): Guds nådes gave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre.

Dødens lenker snørte seg om meg, helvetets redsler grep meg, jeg fant bare nød og sorg. Da kalte jeg på Herren: "Å, Herre, redd mitt liv!"

Ref.

Herren er nådig og rettferdig, barmhjertig er vår Gud. Herren bevarer de umyndige, han kom meg til hjelp da jeg var svak.

Ref.

Fall til ro igjen, min sjel, for Herren har gjort vel imot deg. Ja, du har reddet mitt liv fra døden, mitt øye fra gråt og min fot fra fall. Jeg får vandre for Herrens åsyn i de levendes land.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør oss i nåde: Bevar oss i din tro, så vi oppreist fra døden i våre synder, og frelst av nåde elske dine bud og gode skapervilje. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din nådepakt med oss i vår dåp, med løfte om salighet for hver den som tror. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellig Ånd, når vi hører ditt ord. Bevar oss i din sanne trøst, at vi skal ikke dø, men sovne inn, og på den ytterste dag bli vekket opp ved din Sønn Jesus Kristus, og med alle dine velsignede gå inn i det rike som du har beredt ditt folk fra evighet av. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

25. S. E. TREF: ENDETIDENS TRENGSLER

Inngangssord: "Dette er de som kommer ut av den store trengsel." (Åp 7:14)

Job 14:1-6 el Am 5:16-20.

1 Tess 4:13-18 el 2 Tim 2:1-12.

Mt 24:15-28 el Lk 13:22-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 90:1-8, 13

Herre, du var nådig mot ditt land, du vendte Jakobs lagnad. Ditt folks syndeskyld tok du bort og dekket alle deres synder. All din harme tok du tilbake, din brennende vrede lot du fare.

Refreng (alle): "Dette er de som kommer ut av den store trengsel." (Åp 7:14)

Gjenreis oss, Gud, vår frelser, vend din vrede bort fra oss. Vil du være harm på oss for alltid og la vreden fare fra slekt til slekt?

Ref.

Vil du ikke gi oss liv på ny, så ditt folk kan glede seg i deg? La oss få se din godhet, Herre, og gi oss din frelse.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Gi tålmodighet i trengsler, og gjør oss glade i håpet. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet.. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen! Deg takker vi for barnerett hos deg, gitt i vår dåp, og for bønnens adgang til deg i Jesu navn. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi med Kristus til gave tjener deg, frelst av nåde, og til sist får se din herlighet med disse våre øyne, og love deg til evig tid. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

SØNDAG FØR DOMSSØNDAGEN: DE TI JOMFRUER

Inngangordsord: *Herren er nær.* (Fil 4:5)

Jes 35:1-10

4 Mos 14:10-24

Mal 4:1-6 / Dan 12:1-3

2 Pet 3:8-13

Åp 21:9-22:5

Åp 22:10-21

Mt 25:1-13

Lk 13:22-30

Mt 25:14-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 90:1-8, 13

Herre, du har vært en bolig for oss, fra slekt til slekt. Før fjellene ble født, før jorden og verden ble til, ja, fra evighet til evighet er du, Gud.

Refreng (alle): Herren er nær.

Du lar mennesker bli til støv igjen og sier: "Vend tilbake, menneskebarn". For tusen år er i dine øyne som dagen i går da den fór forbi, som en vakt om natten.

Ref.

Du river menneskene bort; de er som en søvn. Om morgenen er de som groende gress. Om morgenen gror det og blomstrer, om kvelden er det vissent og tørt.

Ref.

Vi går til grunne i din vrede og rammes av redsel ved din harme. Våre misgjerninger har du for øye, vår skjulte synd blir synlig i ditt åsyns lys. Vend tilbake, Herre! Hvor lenge? Ha medynk med dine tjenere.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør hva ditt folk ber: For din godhets skyld la nåde gå for rett. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for dåpen til Jesu død, og for løftet om salighet for hver den som tror. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi går den rette sti, venter Jesus Kristus som vår Frelser på Dommens dag, og frelst av nåde, får prise deg på den nyskapte jord. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

SISTE SØNDAG I KIRKEÅRET - DOMSSØNDAGEN: DEN SISTE DOM

Inngangordsord: Hvor lenge vil du vente, du hellige og sanne Herre? (Åp 6:10)

Dan 7:9-14

1 Mos 19:15-29

Esek 34:17-24

2 Tess 1:3-10

1 Kor 15:22-28

Åp 20:11-21:1

Mt 25:31-46

Joh 5:22-29

Mt 13:47-52

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 50:1-6

Herren, Gud over alle guder, taler, han kaller på jorden fra øst og fra vest. Gud stråler fram fra Sion, skjønnetens krone. Vår Gud kommer, han tier ikke.

Refreng (alle): Hvor lenge vil du vente, du hellige og sanne Herre?

Foran ham går en fortærende ild, omkring ham stormer det sterkt. Han kaller på himmelen der oppe og på jorden, for han vil dømme sitt folk.

Ref.

“Samle mine fromme til meg, de som med offer har sluttet pakt med meg.” Himlene forkynder hans rettferdighet, for det er Gud som dømmer.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Vis oss den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet.. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus Kristus, deg takker vi for barnekår hos din Fader, du som av fri vilje gikk inn under loven og kjøpte dem som trelle under loven. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi anvender dine velgjerninger, enhver på seg selv, og venter deg som vår frelser på Dommens dag. Du vår rettferdighet ved Faderens høyre hånd, verdig er du all takk og pris i evighet. *Amen.*

JOMFRU MARIA'S KIRKEGANGSDAG (2.2.):

KRISTUS BÆRES FRAM I TEMPLET

(Kan feires på nærmeste lørdag.)

Inngangsord. Herre Jesus, bygg oss opp til et åndelig tempel. (1 Pet 2:5)

Mal 3:1-4

Jes 52:8-10

Jes 11:9-10

1 Tim 6:13-16

1 Joh 1:5-7

1 Tim 6:13-16

Lk 2:22-32

Joh 1:16-18

Mt 13:31-33

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 48:10-13

Gud, din høyre hånd er full av rettferdighet. Sion gleder seg, Judas byer jubler over dine dommer.-

Refreng (alle): Herre Jesus, bygg oss opp til et åndelig tempel.

Gå rundt om Sion, gå helt omkring, tell tårnene i byen. Legg merke til festningsvollene og gå igjennom borgene.

Ref.

Fortell så til den slekt som kommer, at slik er Gud, vår Gud for evig. Han skal føre oss ut av døden.

Ref.

Allmektige, trofaste Gud! Hør oss i nåde: Lær oss deg å kjenne gjennom ham du utsendte, din enbårne Sønn, født av jomfru Maria. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for underet over alle under i jomfru Marias morsliv: Din enbårne Sønn i forening med vår menneskenatur og alles bror. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellig Ånd, når vi hører ditt ord, så vi lærer deg å kjenne ved Jesus Kristus, og bekjenne ham som er Veien, Sannheten og Livet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

JOMFRU MARIA BUDSKAPSDAG (25.3):

KRISTI UNNFANGELSE VED DEN HELIGE ÅND

(Kan feires på nærmeste lørdag.)

Inngangssord: Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss. (Joh 1:14)

Jes 7:10-14

4 Mos 17:1-8

Jes 49:5-6

1 Tim 3:16

Rom 9:2-8

Åp 21:2-7

Lk 1:26-38

Lk 1:39-45

Lk 1:46-55

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 66:16-20

Kom hit og hør, alle dere som frykter Gud, så skal jeg fortelle hva han har gjort for meg.

Refreng (alle): Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss.

Fra min munn steg ropet til ham, på min tunge var det lovsang. Hadde jeg hatt urett i sinne, ville Herren ikke ha hørt meg.

Ref.

Gud har sannelig hørt. Han lyttet til mitt bønnerop. Lovet være Gud, som ikke forkastet min bønn, som ikke tok ifra meg sin miskunn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør oss i nåde: Lær oss deg å kjenne gjennom ham du utsendte, Jesus Kristus. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg priser vi for ditt under over alle under, at du for menneskenes skyld lot Den Hellige Ånd unnfange din enbårne Sønn i jomfru Marias morsliv. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ordet om din forsoning med verden i Jesu Kristi død, og ditt vitnesbyrd - Kristus reist opp fra de døde, rettferdiggjort i alles sted, vårt levende håp. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

JOHANNES DØPERENS DAG (24.6): JOHANNES DØPERENS FØDSEL

Inngangssord: Gud har gjestet sitt folk og gjenløst det. (Lk 1:68)

Jes 54:7-10

Mal 4:1-6

5 Mos 32:7-11

Apg 19:1-7

Apg 17:22-31

Kol 1:3-13

Lk 1:57-66

Lk 1:1-25

Mk 6:14-29

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 92:2-5, 13-16

Det er godt å lovsynge Herren og prise ditt Navn, du Den Høyeste, å forkynne din godhet om morgenen, din trofasthet om nettene, til tistrenget sitar og harpe, til tonene fra lyren. Med ditt verk har du gledet meg, Herre, jeg jubler over det du har gjort.

Refreng (alle): Gud har gjestet sitt folk og gjenløst det.

De rettferdige gror som palmer, de vokser som sedrer på Libanon. De er plantet i Herrens hus og blomstrer i Guds tempelgårder.

Ref.

Ennå i alderdommen bærer de frukt, friske og frodige er de. Slik forkynner de at Herren er rettvis; hos ham, min klippe, er det ingen urett.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør oss i nåde: Rydd deg vei i våre sinn, så vi frykter og elsker deg over alle ting og skyr avgudene. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. Amen.

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud. Deg takker vi for Johannes Døperen, som vitnet om Jesus Kristus, ditt rene Lam og verdens syndebærer,. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Rydd deg vei i våre sinn, så vi forsaker djevelens gjerninger og alt hans vesen, og tror syndenes forlatelse for Jesu Kristi skyld, og øver troen i gjerninger som har ditt ord for seg. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

AUGUSTANA-DAGEN (25. 6):

DEN AUGSBURGSKE BEKJENNELSE OG KIRKENS REFORMASJON

(Kan feires på nærmeste søndag.)

Inngangssord: Gud sendte sin Sønn til verden for at vi skal leve ved ham. (1 Joh 4:9)

1 Sam 3:19-4:1

Rom 1:16-17

Joh 2:13-17

Mt 11:25-30 el Joh 8:31-36 (el den/de tekster som for anledningen er bestemt.)

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 46:2-7

Gud er vår tilflukt og vår styrke, i alle trengsler var det han som hjalp oss. Derfor frykter vi ikke om jorden skaker, om fjellene vakler i havets dyp, om bølgene bryter og bruser, og fjellene skjelver i opprørt hav.

Refreng (alle): Gud sendte sin enbårne Sønn til verden for at vi skal leve ved ham.

En elv med flere grener skaper glede i Guds by, der Den Høyeste har sin hellige bolig. Den kan ikke rokkes, for Gud er til stede; Gud hjelper den når morgenen gryr.

Ref.

Folkeslag bruste, riker vaklet, han lot sin røst runge, og jorden skalv. Herren, Gud Sebaot, er med oss; Jakobs Gud er vår faste borg.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør oss i nåde: Gjør oss grunnfestet i din nåde og sannhet, og bevar oss i din fred. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. Amen.

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen! Deg takker vi for denne livsalige tid da du lar oss høre den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer. Deg ber vi: Hjelp oss med Den Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så alt vårt håp er din enbårne Sønnns lidende lydighet i Jesu skikkelse. Gi oss nåde til å bekjenne at ham vår rettferdighet og hellighet hos deg, og med ham til eksempel øve troen i gode gjerninger, deg til evig ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Jomfru Marias Besøksdag, se tekster for mindre høytidsdager, den 2. juli.

Jomfru Maria, Herrens mor, se samme, 15. september.

HELLIGE MIKAELS DAG (MIKKELSMESS 29.9):

ALLE GODE ENGLERS DAG

(Feires på nærmeste søndag).

Inngangssord: Guds gode engler er ånder i Guds tjeneste /.../ til hjelp for dem som skal få frelsen. (Heb 1:14)

2 Kong 6:14-17

2 Mos23:20-23

1 Mos 28:10-17

Åp 12:7-12

Heb 1:7-14

Apg 12:5-11

Mt 18:1-10

Mk 10:13-16

Mk 9:33-50

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 103:19-22

Herren har reist sin trone i himmelen, han rår som konge over alt. Lov Herren, dere hans engler, dere sterke helter, dere som gjør det han sier, så snart dere hører hans røst.

Refreng (alle): Guds gode engler er ånder i Guds tjeneste /.../ til hjelp for dem som skal få frelsen.

Lov Herren, alle hans hærskarer, dere hans tjenere, som gjør hans vilje. Lov Herren, hele hans skaperverk, på alle steder hvor han rår. Min sjel, lov Herren!

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Hør oss i nåde: Send oss dine gode og mektige engler til vern mot satans løgn og sjelemord. Din er æren, Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. Amen.

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, deg takker vi for dine engler til vern om ditt folk mot alt ondt. Deg ber vi: La også oss få erfare dine englers vern i trengsler, og til sist bringe våre sjeler i din varetekt inntil oppstandelsens morgen, og sammen med din triumferende Kirke prise deg til engleskarenes jubel, for evig frelst fra alt ondt. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

TEKSTER PÅ MINDRE HØYTIDSDAGER

30.11: APOSTELEN ANDREAS

Inngangssalme (introitus): Salme 19:1-6. Esek 3:16-21, Rom 10:10-18, Joh 1:35-42

21.12: APOSTELEN THOMAS

Inngangssalme (introitus): Salme 136:1-4, 23-26. Dom 6:36-40, Ef 4:11-16, Joh 14:1-7

27.12: APOSTELEN OG EVANGELISTEN JOHANNES

Inngangssalme (introitus): Salme 116, 10-17. 1 Mos 1:1-5, 26-31, 1 Joh 1:1-2:2, Joh 21:20-25

28.12: DE HELLIGE BARNEMARTYRER

Inngangssalme (introitus): Salme 124. Jer 31:15-17, 1 Pet 4:12-19, Mt 2:13-18

18.1: HELLIGE PETERS BEKJENNELSE

Inngangssalme (introitus): Salme 34 el 18:1-7, 17-20. Apg 4:8-13, 1 Kor 10:1-5, Mt 16:13-19

25.1: HELLIGE PAULI OMVENDELSE

Inngangssalme (introitus): Sal 67. Apg 9:1-22, Gal 1:11-24, Lk 21, 10-19

2.2: KRISTUS FREMBÆRES I TEMPLET. KYNDELSMESS.

Inngangssalme (introitus): Sal 84. Mal 3:1-4, 1 Joh 1:1-7, Lk 2:22-40

24.1: APOSTELEN MATTIAS

Inngangssalme (introitus): Sal 56. Jes 66:1-2, Ap 1:15-26, Lk 6:12-16

25.4: EVANGELISTEN MARKUS

Inngangssalme (introitus): Sal 57. Jes 52:7-10, 2 Tim 4:6-11 og 18, Mk 1:1-15

1.5: APOSTLENE FILIP OG JAKOB

Inngangssalme (introitus): Sal 44:1-3, 20-26. Jes 30:18-21, 2 Kor 4:1-6, Joh 14:8-14

11.6: APOSTELEN BARNABAS

Inngangssalme (introitus): Sal 112. Jes 42:5-12, Ap 11:19-30 og 13:1-3, Mt 10:7-16

24.6: JOHANNES DØPERENS FØDSELSDAG

Inngangssalme (introitus): Sale 141. Mal 3:1-4, Ap 13:13-26, Lk 1:57-80

22.6: HELLIGE MARIA MAGDALENA

Inngangssalme (introitus): Sal 73:23-29. Rut 1:6-18 el 2 Mos 2:1.10, Ap 13:26-33a, Joh 20:1-2, 11-18

29.6: APOSTLENE PETER OG ST PAULUS

Inngangssalme (introitus): Sal 87:1-2, 4-6. Esek 34:11-16, 1 Kor 3:16-23, Mk 8:27-35

2.7: JOMFRU MARIA BESØKSDAG

Inngangssalme (introitus): Sal 45:11-16. 1 Mos 18:1-15, Lk 1:39-45-

15.8: JOMFRU MARIA, VÅR HERRES MOR

Inngangssalme (introitus): Sal 45:11-16. Jes 61:7-11, Gal 4:4-7, Lk 1:46-55

24.8: APOSTELEN BARTOLOMEUS

Inngangssalme (introitus): Sal 12. 2 Mos 19:1-6, 1 Kor 12:27-31a, Joh 1:43-51

14.9: DET HELLIGE KORSETS DAG

Inngangssalme (introitus): Sal 98:1-5. Jes 45:21-25, 1 Kor 1:18-24, Joh 12:20-33

21.9: APOSTELEN OG EVANGELISTEN MATTEUS

Inngangssalme (introitus): Sal 119:33-40. Esek 2:8-3:11, Ef 2:4-10, Mt 9:9-13

18.10: EVANGELISTEN LUKAS

Inngangssalme (introitus): Sal 124. Jes 43:8-13 el Jes 35:5-8, 2 Tim 4:5-11, Lk 1:1-4 og 24:44-53

28.10: APOSTLENE SIMON OG JUDAS

Inngangssalme (introitus): Sal 11. Jer 26:1-16, 1 Joh 4:1-6, Joh 14:21-27

31.10: REFORMASJONSDAGEN

Inngangssalme (introitus): Sal 46. Jer 31:31-34, Rom 3:19-28, Joh 8:31-36

BØNNER PÅ APOSTELDAGER

Herre Jesus, deg takker vi for apostlenes lære fra deg, og for din forbønn for alle som ved ditt ord kommer til tro på deg. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Gjør oss til levende steiner i din Ene Hellige Kirke, så vi med takk og lov tjener deg i gode gjerninger, deg til evig takk og pris, du som lever i enhet med Faderen og Den Hellige Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen, så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

HI. ANDREAS 30.11:

Herre Jesus! Deg takker vi for din apostel Hl. Andreas, som du utrustet med Helligåndens gaver til å gi videre din undervisning i Skriftene, og sammen med dine utvalgte apostler legge din kirkes grunnvoll. Gi oss nåde til å etterfølge ditt ord med troskap, lik Andreas, deg til evig ære, takk og pris. *Amen.*

HI. TOMAS 21.12:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostel Hl. Tomas, som du lot ta på dine sårmerker og stadfeste at du er sann Gud og sant menneske. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører apostelordets lære fra deg, så vi med Tomas tilber deg, sann Gud og sant menneske, deg til evig takk og pris. *Amen.*

HI. JOHANNES 27.12:

Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din apostel Johannes, som lærte deg å kjenne gjennom ham du utsendte, Jesus Kristus. Gi oss nåde til å tro din selvhengivende kjærlighet i Jesu ringe skikkelse, så med ham til gave eier Oppstandelsen og Livet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

HI. PAULI OMVENDELSE 25.1:

Vår Far i himmelen, deg takker vi for ditt utvalgte redskap, din apostel Paulus, og for brevene hans, som du har latt kirken beholde til denne dag. Lær oss med Paulus å sette all vår lit til den rettferdighet som evangeliet åpenbarer, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Kristus Jesus og ham korsfestet, deg til evig takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

HI. MATTIAS 24.2:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostel Mattias. Gjør oss grunnfestet i Skriftens vitnesbyrd om din lidelse, død og oppstandelse. Gi oss nåde til å formidle din kunnskap til menneskers frelse, så vi med dem og de med oss er levende steiner i din Ene Hellige Kirke, deg til evig takk og pris. *Amen.*

HI. FILIP OG JAKOB DEN YNGRE 1.5:

Herre Jesus, deg takker vi for apostlene Filip og Jakob d y. Lær oss deg å kjenne gjennom deres vitnesbyrd, så vi tro til døden bekjenner deg, du som er Veien til Faderen, og derfor Sannheten og Livet. *Amen.*

HI. PETER OG HI. PAULUS 29.6:

Herre Jesus, deg takker vi for dine apostler Peter og Paulus, som du ga kraft til å bekjenne deg, tro til døden. Gi oss nåde til å etterfølge dem i trengsler med din nådelønn for øye, deg til evig takk og pris. *Amen.*

HI. JAKOB DEN ELDRE 25.7:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostel Jakob d e, tro til døden. Gi oss nåde til å følge hans eksempel i trengsler for ditt Navns syld, deg til evig ære, takk og pris. *Amen.*

HI. BARTOLOMEUS 24. 8:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostel Bartolomeus. La oss aldri savne prester og predikanter som lik ham overgir din lære ubeskåret, og tro til døden forvalter ditt rikes hemmeligheter. *Amen.*

HI. MATTEUS 21.9:

Herre Jesus, deg takker vi, du kalte Matteus fra tollboden. Gi oss nåde til å følge hans eksempel, så vi vender oss bort fra syndens herredømme og tjener deg, frelst av nåde, og med deg til gave gjør gode gjerninger, deg til evig ære, takk og pris. *Amen.*

HI. SIMON OG HI. JUDAS 28.10:

Herre Jesus, deg takker vi for dine apostler Simon og Judas. La deres lære fra deg være vår lære, så vi med deg til gave følger deres eksempel, deg til evig takk og pris. *Amen.*

BØNNER PÅ ANDRE MINNEDAGER

EVANGELISTEN MARKUS 25.4:

Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for evangelisten Markus for dokumentasjonen til Jesu livshistorie. Lær oss ved Markus-evangeliet å kjenne deg i Jesu persons hemmelighet, og ha evig liv. I Jesu navn. *Amen.*

MARIA BESØKELSESDAG 2.7:

Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi, du som gav Elisabet nåde til å bekjenne jomfru Maria som gudføderneske, og stadfestet fosterets hemmelighet med Jesu oppstandelse fra de døde tredje dag, slik Skriftene sier. Gjør oss rotfestet i ditt ords vitnesbyrd, så vi bekjenner din enbårne Sønn og alles bror, gitt for verdens synder. I Jesu navn. *Amen.*

EVANGELISTEN LUKAS 18.10:

Herre Jesus! Deg takker vi for evangelisten Lukas, som du lot granske og nedskrive hva øyenvitner fortalte om Guds rikes komme i din skikkelse, så vi med deg til gave, har syndenes forlatelse og tjener deg i din evige rettferdighet. Og vær du vår sjelelege i troens gode strid, deg til evig takk og pris. *Amen.*

BØNNER OG TEKSTER PÅ MISJONÆRDAGER

Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for evangeliets gang til folkeslagene ved de menn og kvinner som du utsendte. La dine vitner være oss til oppmuntring, og blant dem din(e) tjener(e) /.../. Gi oss med dem nåde til å etterfølge Kristus Jesus under motsigelser, deg til evig ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Eller:

Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for din(e) tjener(e) /.../ som du utrustet med gaver til å gjøre ditt evangelium kjent. Og la dem høste med fryderop, og takkesang lyde på alle tungemål. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Inngangssalme: Salme 48 el 5.

Tekster: Jes 62:1-7, Rom 10:11-17, Lk 24:44-33. Eller: Esek 20:40-42, Åp 20:40-42, Mk 8:34-38

TAKKEBØNN PÅ REFORMASJONSDAGEN

Herre Gud, vår Far i himmelen! Deg takker vi for din usigelige nåde, at du lar oss kjenne deg ved din enbårne Sønn i Jesu lidende lydighet, og oppreist fra døden i våre synder, tjene deg i hans evige rettferdighet. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Opplys og led oss, så vi ikke vet noe annet til salighet enn Jesus Kristus og ham korsfestet. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Eller:

Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer av tro til tro. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord. Opplys vår forstand, så vi tror våre synders forlatelse for Kristi skyld, og med ham til gave, tjener deg i din evige rettferdighet, deg til ære, takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

BØNNER I KIRKEÅRETS TIDER

JULETIDEN (ADVENT, JUL, ÅPENBARINGSTIDEN)

Herre Jesus Kristus, du Guds løfters ja og amen! Verdig er du all takk og ære, inntil døden lydig i alles sted. Kom oss stil hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Gjør oss faste i troen på din selvhengivende kjærlighet, så vi med deg til gave etterfølger deg i livets vitnesbyrd, deg til evig takk og pris. *Amen.*

UKEDAGENE FØR JULAFTEN:

Antifoner til Marias lovsang på dagene 17.-23.12 ("O-bønnene" i revidert form):

O Himmelske Visdom! * Utgått fra Guds munn, omslutter du opphav og ende, og styrer alt med makt og mildhet: \ Kom, du som er Veien til Faderen!

O Herrenes Herre og din kirkes Hyrde og Biskop, du som viste deg for Moses i den brennende tornebusk! * Den lov du gav ham på Sinai berg, den har du oppfylt i alle deler og i alles sted. \ Kom, du synderes rettferdighet og hellighet for Gud!

O Isais Rotskudd, folkenes seiersfane! * For deg skal konger tie og hedninger falle til fote. \ Kom, du vår frelser fra døden i våre synder, kom, og dryg ikke!

O Davids Nøkkel og Israels herskerstav! * Du er den som åpner så ingen kan lukke, og den som lukker så ingen kan åpne. \ Kom, før syndere ut av fangehullet til samfunn med deg!

O herlighetens Konge og verdens Gjenløser! * Av jorden har du skapt oss, og i din Kirke sammenfører du det knuste: \ Kom, gjør oss hele igjen!
O Immanuel, du jomfrusønn full av nåde og sannhet! * Kom, du Guds fred og evige glede!

I KIRKEÅRETS JULEDEL

Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for løftet du gav Abraham, og for din evige velsignelse, gitt folkene i din enbårne Sønn Jesus Kristus. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så Kristus alene er vår rettferdighet for deg, og vi med ham til gave, tjener deg i din rettferdighet alle våre dager, deg til evig takk og pris. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

NYTTÅR

Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for dine utallige gaver til legeme og sjel, langt mer enn vi forstår å be om. Deg ber vi: Bevar oss i ditt Ords løfter, så vi i gode og onde dager har din trøst av Skriftens ord, og med Jesus Kristus til gave øver troen i gode gjerninger, deg til evig takk og lov. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

ÅPENBARINGSTIDEN

Herre Jesus, du Guds Ord, virksom med handlende allmakt i en ringe skikkelse. Deg takker vi for din lidende lydighet inntil døden på korset, og for din seierrike oppstandelse, og for din tilsynekomst i sakramentets skikkelser i den forsamlede menighet. Deg ber vi: Bevar oss i ditt Ord, så vi ikke støter oss på din ringe skikkelse, men ser i tegnets jordiske skikkelse din herlighet og flyr den falske åndelighet. *Amen.*

ASKEONSDAG

Allmektige, evige Gud! Deg takker vi for din forsoning med verden i Kristus Jesus. Hjelp oss med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Lær oss deg å kjenne i Jesus Kristus og ham korsfestet, så vi tar oss selv på alvor og søker tilflukt hos deg mot alt ondt, deg til evig ære, takk og pris. I Jesu navn. *Amen.*

FASTETIDEN

Gud Fader, Sønn og Hellige Ånd, deg takker vi for barnerett hos deg, gitt i dåpen til Jesu død. Kom oss til hjelp i vår svakhet, så forsaker djevelen og alt hans vesen, og øver troen i gjerninger som har ditt ord og dine befalinger for øye, og til sist får skue din herlighet på den nye jord. Ved Jesus Kristus vår Herre. *Amen.*

PÅSKETIDEN

Vår Far i himmelen! Deg takker vi for Sønnen du gav til løsepenge for verdens synder, og reiste opp fra de døde tredje dag, rettferdiggjort i alles sted. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører ditt ord, så vi tror fullt og fast din forsoning med verden, gitt oss til del i dåpen til Jesu død, og med ham til gave øver troen i livets vitnesbyrd, ivrige etter gode gjerninger. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen. Halleluja.*

PINSE

Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for din nådepakt med oss i vår dåp, og for barneretten hos deg. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Skriv din lov i våre hjerter, så vi med Kristus til gave etterfølger ham, ivrige etter gode gjerninger, deg til evig ære, takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

TREENHETSTIDEN – KIRKEÅRETS KIRKEDEL

Allmektige, trofaste Gud Fader, Sønn og Hellige Ånd! Deg takker vi for din forsoning med verden, gitt oss til del i dåpen til Jesu død. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi med Kristus til gave tjener deg i din evige rettferdighet, og glade venter ham vår frelser på Dommens dag. Deg til evig ære, takk og pris. Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud, som i begynnelsen så nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

KRISTUS- KALENDER:

F = Fiolett. G = Grønn.
H = Hvit. R = Rød.
S = Sort.

SØNDAGER OG STORE HØYTIDSDAGER

Kirkeårets Juledel

ADVENTTIDEN:

1. s. i advent F
2. s. i advent F
3. s. i advent F
4. s. i advent F

JULETIDEN:

1. juledag H
2. juledag R
- Søndag e. jul H
- Nyttårsdag H

ÅPENBARINGS-TIDEN:

- Kristi Åpenbaring H
1. s. e. Kr. åpb H
 2. s. e. Kr. åpb Gr
 3. s. e. Kr. åpb Gr
 4. s. e. Kr. åpb Gr
 5. s. e. Kr. åpb Gr
- Vingårdssøndagen
(Septuagesima) Gr
- Såmannssøndagen
(Seksagesima) Gr

Kirkeårets påskedel

FASTETIDEN:

- Søndag før faste F
1. s. i faste F
 2. s. i faste F
 3. s. i faste F
- Midfastesøndag F
5. s. i faste F
- J. Maria budskapsdag H

DEN STILLE UKE:

- Palmesøndag F
- Mandag - onsdag F
- Skjærtorsdag H
- Langfredag S

PÅSKETIDEN:

- Første påskedag Gul
- Andre påskedag Gul
1. s. e. påskedag H
 2. s. e. påskedag H
 3. s. e. påskedag H
 4. s. e. påskedag H
- Kristi Himmelfartsdag H
5. s. e. påskedag H
- Førpinse H
- Pinsedag R
- Andre pinsedag R

Kirkeårets kirkedel

TREENHETSTIDEN

Den Hellige Trefoldighets-
fest - Søndag Trinitatis H

1. til 26. s. e. Tref Gr

Augustana-dagen 25.6. R

HI. Mikael's dag H

Alle Helliges dag H

Siste søndag i kirkeåret:

Domssøndagen Gr

ANDRE HØYTIDSDAGER OG MERKEDAGER

Aposteldagenes og martyr-
dagenes farge er rød, de
øvrige hvit.

JANUAR

- 2 Abel, Set.
Basil d Store + 379
JKW Löhe + 1872
- 3 Henok.
Bannet mot Luther
kunngjøres 1521.
De Schmalkaldiske ar-
tikler 1537
- 4 Rut
- 5 Simeon, Hanna
- 7 Jakob Andreae + 1590.
- 17 Luthers siste preken i
Wittenberg 1546
- 18 APOSTLENES BE-
KJENNELSE ved Ca-
sarea Filippi
- 19 Henrik martyr + 1156
- 24 Leiv Aalen + 1983
- 25 APOSTELEN PAULI
omvendelse
- 26 Titus og Silas.
Lydia, Føbe.
Polykarp + 155

Riksdagen i Worms
1521
HPS Schreuder + 1882.

FEBRUAR

- 2 Jomfru Maria's kirkegang.
Ansgar + 865
- 8 Malaki
- 13 Agabus
- 15 Luthers siste preken
1546
- 18 Martin Luther + 1546
- 22 Martin Luthers begravelse 1546
- 23 Tertullian + 220
- 24 APOSTELEN MATTIAS

MARS

- 1 Luther forlater Wartburg 1522
- 7 Perpetua med følge, martyrer i Kartago 202
- 8 Filemon
- 9 Gregor av Nyssa + 395
- 18 Cyrillus + 386
- 19 Josef, Herrens vokter
- 20 Joakim.
Uppsalasynodens vedtak 1593
- 21 Vårjevndøgn
- 24 Gabriel
- 25 Jomfru Maria's bebudelse.
Luther innkalt til riksdagen i Worms 1521
- 26 Emanuel
- 28 Malkus
- 29 Jonas
- 27 Amos, Ester

APRIL

- 2 Luther legger ut på reisen til Worms 1521
- 4 Ambrosius + 397
- 6 Albrecht Dürer + 1528
- 8 Martin Chemnitz + 1586
- 9 Mikael Agricola + 1557

- Thomas v Westen + 1727
- 10 Esekiel
- 11 Antipas
- 14 Justin Martyr + 165
- 17 Elias.
- 18 Luther for riksdagen i Worms 1521
- 19 Protestasjonen i Speyer 1529.
Olaus Petri + 1552.
Filip Melanchton + 1560.
Laurentius Petri + 1573
- 23 Luthers Store Katekisme 1529
- 25 EVANGELISTEN MARKUS
Tykikus

MAI

- 1 APOSTLENE FILIP og JAKOB D Y
- 2 Athanasius + 373
- 4 Monika.
Luthers ankomst til Wartburg 1521
- 7 CFW Walther + 1887
- 9 Timoteus. Gregor av Nazians + 389
- 16 Luthers Lille Katekisme i bokform 1529
- 17 Rebekka
- 18 Efraim, syreren + 378
- 19 Luthers første messe på tysk i Wittenberg 1525
- 20 Kirkemøtet i Nikea 325 åpnes
- 24 Nikolaus Selnecker + 1592
- 25 Konkordieformelen ferdig 1577
- 28 Konkordieformelen antas 1577

JUNI

- 1 Nikodemus
- 8 Salomo

- 11 APOSTELEN BARNABAS
- 13 Luthers giftemål 1525
- 14 Elisa
- 15 Trussel om bannlysning mot Luther 1520
- 19 Den nicenske trosbekjennelse 325
- 24 Johannes Døperens fødsel
- 25 Den augsburgske bekjennelse fremlagt 1530.
Konkordieboken utgis 1580
- 26 Jeremia
- 27 Læresamtalene i Leipzig 1519 begynner
- 28 Ireneus + 202
- 29 APOSTLENE PETER OG PAULUS

JULI

- 2 Jomfru Marias besøk hos Elisabet.
Luther lover å bli munk 1505
- 6 Jesaja.
Johann Hus brent 1415
- 13 Joel.
Luther inntreier i Augustinereremittenes kloster i Erfurt 1505.
Gisle Johnson + 1894
- 19 Sara
- 20 Margareta.
- 21 Johanna
- 22 Maria Magdalena
- 24 Kristina
- 25 APOSTELEN JAKOB D E
- 26 Marta.
Johan Nordahl Brun + 1816
- 28 J S Bach + 1750
- 29 Maria, Marta og Lasarus i Betania.
Olav + 1030
- 30 Helena

AUGUST

- 1 APOSTELEN PETER i fengslet
- 2 Katarina
- 4 Aristarkus
- 9 Hermann Sasse + 1976
- 10 Laurentius martyr 258
Jerusalems ødeleggelse
70
- 11 Susanna
- 14 Evsebius + 340
- 17 Johann Gerhard + 1637
- 19 Fredrik Gabriel Hedberg
+ 1893
- 20 Samuel
- 23 Sakkeus
- 24 APOSTELEN BARTOLOMEUS
- 27 Rufus
- 28 Augustin + 430
- 29 Johannes Døperens
død

SEPTEMBER

- 2 Kirkeordinansen antas
for Danmark-Norge
1537
- 4 Moses
- 6 Sakarias.
Petter Dass + 1707.
Johann Brenz + 1570
- 13 Johannes Chrysostomos + 407
- 14 Korsdagen.
- 15 Cyprian + 258
- 21 APOSTELEN OG
EVANGELISTEN MATTEUS

- 22 Apologien til Den augsburgske bekjennelse
1530
- 25 Kleopas
- 29 Mikael og alle Guds
englers dag
- 30 Hieronymus + 420

OKTOBER

- 1 Religionssamtalene i
Marburg 1529 starter
- 9 Justus Jonas + 1555
- 12 Luther fremfor Cajetan
1518
- 13 Teofilus
- 17 Ignatius martyr + c 115.
Hertug Georg av Anhalt
+ 1553
- 18 EVANGELISTEN LUKAS
- 19 Luthers doktored på Bibelen 1512
- 23 Jakob av Jerusalem
martyr
- 26 Philip Nicolai + 1608.
Johann Heermann
+1647
- 28 APOSTLENE SIMON
OG JUDAS
- 31 Luther spikrer tesene
1517

NOVEMBER

- 2 Tobias
- 5 Hans Egede +1758.
Martin Luther f 1483
- 11 Martin Luther døpt 1483
- 16 Caspar Crüger + 1548
- 19 Elisabet

- 22 Cecilia
- 23 Clemens biskop i Rom c
100
- 26 Linus
- 28 APOSTELEN ANDREAS
Sostenes.
Per Jonsson + 1998

DESEMBER

- 3 Sefanja, Lydia
Ambrosius biskop 374
- 9 Anna
- 10 Judit.
Luther brenner pavens
bannbulle 1520
- 11 Daniel.
Lars Olsen Skrefsrud +
1910
- 13 Lucia
- 16 Lasarus
- 18 Abraham
- 19 Isak
- 20 Jakob.
Katharina v Bora, Luthers
hustru + 1562
- 21 APOSTELEN TOMAS
- 22 Josef
- 23 Israel
- 24 Adam og Eva
- 26 Stefanus
- 27 APOSTEN OG
EVANGELISTEN JOHANNES
- 28 Barnemartyrenes dag
- 30 David